

למען בית ה' אֱלֹהֵינוּ
אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ

©

להערות והצעות
לתרומות ועדכונים
בכל ענייני הקונטרס
0583241437

r583241437@gmail.com

בקרב יצא מהדורה נוספת של הקונטרס
ניתן להתעדכן במייל הנ"ל

דרושים מתנדבים להפצת חומר הסברה

ניתן לתרום ולהתרים להפצת החוברת
דרך - נדרים פלוס
עבור ארגון 'אור המקדש'

[לחץ כאן לתרומה מאובטחת ע"י כרטיס אשראי](#)

תוכן הענינים

4	הקדמה.....
19	מאמר המערכת.....
26	עשר שאלות ותשובות בענין העליה להר הבית.....
58	סיבות לעלות.....
68	על מה אנחנו בוכים בגלות?.....
77	בנין בית המקדש בידינו.....
92	השאלות והתשובות בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה.....
95	מאמרים קצרים.....
115	מתי וכיצד נוכל לקיים את כל מצוות ה'?.....
128	תמונות מעניינות.....
132	מה ניתן להכין היום למקדש.....
137	סוף מעשה במחשבה תחילה.....

**כאלפיים שנה חיכינו להר הבית,
עכשיו הר הבית מחכה לנו!!!**

הקדמה

ואני ברוב זסדרך אבוא ביתך אשתוזה אל היכל קדשך ביראתך

(תהלים ה', ח')

דוד המלך אומר - "ואני קרבת אלקים לי טוב" (תהלים ע"ג, כ"ח), "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" (שם קכ"ב, ב'). מי ימלא גבורות ה', שבימינו זכינו שנותנים לנו לגשת עד כותלי הר הבית ולהתפלל, דבר שדורות קודמים לא זכו לזה. אכן אכשר דרא, וצריכים אנו לשים לב למקום הקדוש בו השכינה עומדת אחר כותלנו, שהרי לא זזה מכותל מערבי של בית המקדש, וגם היום בזמן החורבן נאמר "והיו עיני ולבי שם כל הימים" (מלכים א' ט', ג'); דברי הימים ב' ז', ט"ז), וכפי שנתבאר בחז"ל (ברכות ס"ב:). בדורנו ישנם אנשים רבים שנולדו לתוך מצב זה, ואינם יודעים להודות דיו על החסד שה' עשה עמנו, על הזכות להתקרב עד לכותלי הר הבית. ומכאן צריך משנה זהירות לבל יקרב זר למקומות הקדושים, ועל כן צריך ללמוד את דיני הקדושה, האם מותר לתחוב את היד בין אבני הכותל, והאם מותר לעמוד בתוך שערי הר הבית, ועוד הרבה דינים שאנשים אינם מודעים אליהם.

כל ימי גדלתי בין החכמים, ועם זאת נשארתי עם מה שלמדתי בגן: שבנין בית המקדש אינו תלוי כלל במעשה פיזי שלנו, אלא בבנייה רוחנית, כשכל מצוה שאנו עושים בונה עוד אבן בבית מקדש של מעלה, עד שיהיה מוכן, אז ירד בשלמותו מן השמים.

בבחרתי מצאתי שיטות נוספות של ראשונים, ולפיהם בית המקדש יבנה בידי אדם, אך זה עדיין לא תפס אותי, כי רש"י ותוספות כתבו שאנו מצפים שירד מן השמים. כשהמשכתי ללמוד, גליתי שהדין ולפיו 'מקריבין אע"פ שאין

בית' נוהג גם היום לכל הדעות, ואף בעלי התוספות בעצמם הגיעו לארץ ישראל כדי לנסות להקריב קרבנות (כמו שכתב בעל הכפתור ופרח!) גדולי האחרונים האריכו על האפשרות להקריב, ומסקנתם הייתה שאין המניעה אלא משום שמלכות ישמעאל ששלטה בזמנם בהר הבית לא תתן רשות להקריב.

בעקבות הידיעות הללו התחלתי לברר מדוע היום, כשהר הבית בידי ישראל, אין יראי ה' שבקרב ציבור שומרי התורה מנסים להקריב לכל הפחות את קרבן הפסח. לשאלתי ענו שהמשטרה לא מרשה כי מפחדים מערבים. המשכתי לברר עוד, עד שגילתי שרוב הציבור - דווקא החרדי - מתנגד להקרבת קרבנות. האברכים מעדיפים לשבת וללמוד בכולל מאשר להקריב קרבנות על יולדת ועוד, שהרי העיסוק המעשי בהקרבת הקורבנות וודאי יגרור לביטול תורה רב! ומאיפה יהיה להם כסף להקריב קורבנות? וגם הם עדיין לא סיימו ללמוד את כל הלכות הקרבנות עם כל הספיקות, ובקדשים כמעט ולא ניתן להחמיר לכל הדעות, ועל כן ההרגשה הכללית היא שאיננו בשלים עדיין להקריב קרבנות. על כן חשבתי שבישיבות בריסק יהיו יותר קרובים לענין המקדש, באשר רוב לימודם בסדר קדשים, עד שהתברר לי ההיפך - דווקא הם יעדיפו ללמוד את הסוגיות מלעסוק בענינים אלו להלכה ולמעשה. גם בעלי המוסר מכל גווני הקשת מזהירים את שומעיהם, שאיננו מוכנים לביאת המשיח, ולכן יש דחיה פנימית למשיח (גם אם בפה אומרים הפוך). אולם האמת הפוכה, כמבואר בחז"ל, שרק אחרי שיבנו את בית המקדש - אז עם ישראל יחזרו בתשובה. [בחסידות מסוימת אמנם מדברים הרבה על המשיח, אבל הרבה מהם מסכימים לביאתו רק אם זה יהיה רבם, וכך ישנן עוד חסידויות רבות שבהן לא יאמרו את זה בקול, וגם בשאר חוגים זו אחת הבעיות המדאיגות ביותר - מי ישלוט בסנהדרין ובבית המקדש]. לכן כולם מעדיפים להמשיך לחיות בלי זה, אע"פ שלא אומרים את זה בקול, ובפיהם תמיד התפילה והצפייה לבנין בית המקדש במהרה.

אני לכשעצמי אינני מדבר על המשיח, כי אם על מצות הקרבת קרבנות שנוהגת גם היום ואינה תלויה בביאת המשיח, וכבר כתוב בחז"ל שיקריבו קרבנות לפני שהמשיח יגיע, וכך אנו אומרים בתפילה כמו שהבאתי בפנים.

אברכים רבים אינם מוכנים לדבר על הקרבת קרבנות כל עוד זה אינו נוגע

למעשה, דהיינו אחר שכבר יבנה המזבח. והטעות בזה היא, שאם לא נדבר על זה עכשיו, אזי גם כשיגיע לידי מעשה לא נרצה להקריב. והעד לכך - מלחמת ששת הימים, אשר שבוע לפניו לא חלמו שהר הבית יהיה בידי ישראל - לכן גם כשכבשוהו, לא בנו מזבח ולא הקריבו קרבנות. והרי אין חולק על כך, שבאותו יום היו יכולים לבנות מזבח ולהקריב קרבנות ללא מפריע כשכל הערבים היו עדיין בהלם ושתקו. אבל מכיון שלא דיברו על זה לפני כן, אלא רק על הכותל המערבי, ולא חשבו על הקרבת קרבנות - כתוצאה מכך החזירו את הר הבית לערבים. ועל-מנת שלא תחזור שוב אותה טעות בפעם הבאה שתהיה אפשרות, כגון במלחמה או ברשות אומות העולם, צריך כבר עכשיו לתכנן את הכל לפרטי פרטים - עם אדריכלים - ולהכין את כל מה שאפשר - אבנים למזבח ללא מגע ברזל, שמן למנורה ויין לנסכים בכלי אבן ופלסטיק ללא מגע טמא מת (אפשר ע"י כפפות), ועוד דברים רבים שאי אפשר לפרט כאן, שהרי כידוע מחצית ממצוות עשה שבתורה תלויות בהר הבית, כמו שכתב החפץ חיים.

חשבתי זה מכבר לכתוב קונטרס על ענין הקרבת קרבנות בזמן הזה, לעורר את הציבור, אבל חברי בכולל אמרו לי שאין בזה תועלת, אף אחד לא יקרא אותו מכיון שאין זה נוגע למעשה, ולכן עד היום לא הדפסתי את מה שכתוב אצלי.

בחול המועד סוכות הגעתי לכותל המערבי, ופתאום שמתי לב שיש חרדים שמחכים עם התיירים לעלות להר הבית. שאלתי אחד מהם מה הוא עושה - הרי זה איסור כרת לעלות להר הבית? אותו אחד ענה לי בשאלה - מי התיר לך לא לעלות, הרי זו מצוה גדולה ואין בה שום חשש איסור? התחלתי לדון עמו בענין, והסביר לי את כל הסיבות לעלות, והוסיף שיש כמה רבנים חרדים ידועים שבאופן פרטי מתירים את העליה, וגדולי ישראל שחתמו לציבור לאסור את העליה מעולם לא צעקו ולא העירו למי שעולה באופן פרטי, ולפעמים אף התירו לאנשים מסוימים לעלות, ויש רבנים שמעודדים בשקט את העליה ועומדים מאחורי העולים. הייתי בהלם מהענין, לא האמנתי עדיין שיש רבנים שמתירים את העליה, אבל נהניתי מאחת הסיבות שבגללן אמר לי לעלות - כדי לקדם את הקרבת הקרבנות בזמן הזה. שמחתי לפגוש קבוצת חרדים שמסכימה לפעול

למעשה במצוה חשובה זו.

לקחתי ממנו את הפרטים ובקשתי ממנו חומר ומקורות לדבריו, אספתי את הטענות נגד ובעד העליה, וכתבתי את הכל לעצמי, עד שעלה בליבי רעיון לחבר את הכתובים בענין העליה להר הבית - שהוא נושא שמאד מעניין ומטריד אנשים - עם הכתבים שלי על הקרבת קרבנות בזמן הזה, וכאשר יתחברו יחדיו אולי יקראו אנשים וילמדו את הנושא. לאחר שאספתי את הכל, לקח לי זמן רב לערוך את החומר, ותוך כדי עבודה התחדשו לי דברים רבים והכנסתי את רובם לקונטרס זה.

לקח לי זמן להבין, שהמחלוקת איננה מתמקדת בשאלה האם מותר להקל ולעלות להר הבית לצורך סקרנות, אלא המחלוקת היא האם אסור לעלות בגלל הכרוז של הרבנים, או שמא זו חובה בכדי לקיים בזה כמה מצוות, וכן כדי לקדם את הקרבת הקרבנות ובנין בית המקדש, שמבואר שיבנה בידי אדם.

בענין הפיגועים הסביר לי אותו אברך, שרק בזכות העולים אנחנו יכולים להתפלל בכותל, שכן אילו היו נותנים את הר הבית לערבים כמו שהרבה חרדים רוצים, אזי המאבק עם הערבים היה על הכותל המערבי כפי שהיה בזמן הבריטים כשהר הבית לא היה בדינו. היו אז שטענו שהכותל המערבי שייך לערבים, ויש להם מסורת ששם מוחמד קשר את סוסו לפני שעלה לשמים נולכן הרחוב שם נקרא בפי הערבים אלבורק], ואם ניתן להם את הר הבית, לאחר קצת זמן הם ידרשו את הכותל המערבי ואת העיר העתיקה עד גבולות 67, וכמו בכל ההסכמים עם הערבים שלאחר קצת זמן ביקשו עוד, וכפי שלפעמים נורים טילים על יישובי הדרום וכולם רועדים, וכל זה בזכות השלוחים שלנו בכנסת שהצביעו בעד ההתנתקות. ורק בזכות הויכוח על הר הבית שוכחים את הויכוח שהיה בשנת תרפ"ט על הכותל המערבי, שבגללו נהרגו יהודים רבים בפרעות תרפ"ט¹.

¹ המקום שבו נהרגו מספר היהודים הרב ביותר היה בחברון, וזאת מכיון שמספר ימים לפני כן הגיעו הציונים להודיע שיש חשש לטבח, והציעו שמירה, ואנשי השכונה טענו שאינם זקוקים לשמירה, משום שיש להם קשרים עם ראשי הערבים והם מיודדים איתם והכל בסדר, ואם נעמיד שומרים זה יגרום סכסוך.

בשנת תרצ"ג, כאשר היטלר עלה לשלטון בגרמניה, היה ויכוח בתוך התנועה הציונית בין הימין לשמאל סביב השאלה האם לדרוש מדינה יהודית עצמאית, או רק מקום חופשי לחיות בו, אפילו שרובו לא יהודי. לאחר עשר שנים הסכימו גם בשמאל שצריך מדינה עצמאית לגמרי. הרבה שואלים מה ההבדל בין שתי הגישות, הרי בסוף השמאל עמד בראש המדינה, והתשובה פשוטה וכואבת - שבעשר שנים אלו נהרגו מליוני יהודים משום שאנשים לא השתכנעו לפני כן, שמצות ישוב ארץ ישראל היא דבר קריטי לקיום האומה ולחיי אותם מליונים.

רבים האומרים כיום, כי לא עכשיו הזמן לבקש מזבח ובית המקדש, שהרי קיים סטטוס קוו, וצריך לחכות למלחמה הבאה עם איראן ושאר ארגוני הטרור, אולי אז ישתנה המצב. ואני שואל אותם לאור ההיסטוריה הכאובה - לכמה מליוני יהודים אתם מחכים שימותו, והאם אתם רוצים להיות ביניהם?

באותם ימים אמרו, שעדיין איננו בשלים להיות אומה, ואילו כיום טוענים, כי איננו בשלים לבנות את בית המקדש.

לאחר השואה זעקו מליוני יהודים - 'מדוע לא חייבו אותנו לעזוב את אירופה, מדוע אמרו לנו להפך, שעדיף להישאר? אילו היינו שומעים לציונים² לפני זה היינו ניצלים'. גם כיום המצב דומה - צריך להתכונן להקריב קרבנות ולבנות את בית המקדש, וכמו שלומדים מדברי הנביא, שהצרות באות בגלל אותו העדר של דרישת המקדש.

הדבר המרכזי שצריך להבין הוא, שעליה להר הבית איננה קולא, כי אם חומרא. ולכן כל אחד צריך ללמוד חוברת זו ולשאול את רבו האם מותר להמנע מדרישת המקדש. על כל אחד מוטל החיוב לבדוק את הנושא עד סופו, ולא לומר 'שב ואל תעשה'.

כחמישית מפסוקי התורה עוסקים בענין המקדש, ובו למעלה ממאה ושישים

² או שהיינו עולים לארץ ישראל עוד לפני התעוררות הציונית - עם תלמידי הבעל שם טוב הגר"א והחת"ס, רק לאחר כמאה שנה התחילו להסתייג מהתנועה הציונית.

מצוות, וכפי שנמנה אותם בסוף הקונטרס.

בימים ההם ובזמן הזה

נתאר לעצמנו כיצד היתה נראית עבודת ה' בבית המקדש בזמן שלמה המלך... כל עם ישראל הגיע לחנוכת בית המקדש מלבוא חמת עד נחל מצרים, וחגגו ארבעה עשר יום עד שיצאה בת קול ואמרה - 'כולם מזומנים לחיי העולם הבא', כמו שחז"ל מתארים לנו במסכת מועד קטן דף ט'. "ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו". לאהליהם - שהלכו ומצאו נשיהם בטהרה, שמחים - שנהנו מזיו השכינה, וטובי לב - שכל אחד ואחד נתעברה אשתו בבן זכר, על כל הטובה - שיצתה בת קול ואמרה להם: כולכם מזומנים לחיי העולם הבא". בקיצור, הרוחניות והגשמיות גם יחד הגיעו אז לפסגה.

מדי שלושה רגלים בשנה, השמחה היתה חוזרת עם דבקות בה', משם שאבו רוח הקודש וכו'.

בית ראשון עמד 410 שנים. כל אחד יכול לדמיין לעצמו את ההנאה אליה היה זוכה אילו היה חי בזמן בית ראשון ונהנה מזיו השכינה בבית המקדש. אמנם שמתי לב לדבר מעניין, שכל מי שלומד יודע אותו אבל לא חושבים על זה לעומק, והוא שבמשך רוב ימי בית ראשון, רוב עם ישראל נמנע מלעלות להר הבית ולהנות מזיו השכינה.

הגמרא בסנהדרין דף ק"ב. מספרת לנו כיצד קרה, שרוב עם ישראל שחי בזמן בית ראשון לא עלו בחייהם להר הבית. היה אחד מגדולי הדור "שכל תלמידי חכמים דומין לפניו כעשבי השדה. ואיכא דאמרי שכל טעמי תורה מגולין לו כשדה" ושמך ירבעם בן נבט, שדאג על כבודו, שהרי בבית המקדש אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד, וירבעם לא היה מזרע דוד, וכשיגיעו העם למעמד הקהל יראו שרחבעם בן שלמה מלך יהודה יושב, וירבעם מלך ישראל עומד, ולכן עבד לשכנע את עם ישראל שלא כדאי להגיע לבית המקדש.

וכי דבר קל הוא לשכנע את הציבור? הרי כולם כבר היו בבית המקדש וטעמו וראו כי טוב ה', אשרי הגבר יחסה בו.

אולם אותו ירבעם היה תלמיד חכם גדול דיו, עד שיכל לטהר את השרץ בק"ן טעמים. הוא הלך ופתח ארגון בשם 'מורא מקדש' וטען שיש אנשים שאינם עולים בטהרה מספקת, עוברים על איסור כרת וכו', ולכן יש לתקן איסור כללי לכלל ישראל, שאל להם לעלות לבית המקדש. טעם זה לא היה בו די לשכנע את הציבור, אז מה עשה? מספרת הגמרא (סנהדרין ק"ב.), שהוא הלך לנביא אחיה השילוני - אחד ממעבירי מסורת התורה מדור לדור, והחתים אותו שצריך לשמוע לארגון 'מורא מקדש' לכל מה שהוא יאמר, כדי להינצל מאיסורים חמורים. אחיה השילוני סמך על ירבעם, שהיה ת"ח שמוחזק שלא יעבור על שום איסור בתורה, ולכן היה לו ברור שאין צד בעיה בדבר, לתמוך במשהו שכולו אימת הקודש והמקדש.

ירבעם לקח את החתימה הזו והלך לשאר רבני ישראל - 'הנה, גדול הדור חתם, מי אינו חותם אחריו', עד שכולם חתמו שצריך לשמוע לירבעם. רש"י כתב - "עד שהיו כולן חתומים שהן היו רוצים ושוב לא היו יכולים לחזור בהן". [אז לא היה ניתן להוציא הכחשה על כל דבר כפי שנהוג כיום].

לאחר שראה ירבעם, כי הטענה של זהירות מטומאה בהר הבית אין בה די לשכנע, המציא גם טענה חדשה - מי אמר שהמסורת על מקום המקדש נכונה? הרי בתורה לא כתוב במפורש היכן המקום אשר בחר ה'! הרי עד לפני שני דורות לא ידעו היכן זה, ומי אמר לדוד המלך שזה בהר הבית? לי נראה שזה בבית אל, המקום בו נגלה ה' לאברהם וליעקב!

לירבעם היה הסבר לכל מה שעשה. הוא ידע שצריך להקים אלטרנטיבה לבית המקדש, כדי שהדבר יחזיק מעמד, כמו שידעו ממציאי הנצרות, האיסלם ודומיהם, ולכן החליט להעביר את עבודת הקרבנות לבית אל, ואף חידש חג חדש בט"ו למרחשון, וטען שה' אמר לו לעשות כן, והביא נביאים שיסכימו איתו. כולם

קיימו את מצוות עליה לרגל בבית אל, כמבואר בגמרא בסוף מסכת תענית³.

ירבעם הצליח לשכנע את כולם שאין בכך איסור עבודה זרה - בסך הכל מדליקים מדורה לכבוד התנא ירבעם, שהוא החכם מכל הדור ופועל ישועות בקרב הארץ, ומי שלא מאמין - 'כל העולה לרגל [לירושלים] - ידקר בחרב' (סנהדרין ק"ב.).

כולם היו הסברים, וגם הצדיקים שבדור היו משוכנעים. "דהא יהוא צדיקא רבה הוה, שנאמר ויאמר ה' אל יהוא יען אשר הטיבת לעשות הישר בעיני, ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב, בני רבעים ישבו לך על כסא ישראל, וכתוב ויהוא לא שמר ללכת בתורת ה' א-להי ישראל בכל לבבו לא סר מעל חטאות ירבעם אשר החטיא את ישראל, מאי גרמא ליה? רבא אמר: חותמו של אחיה השילוני ראה, וטעה" (שם).

השאלה הנשאלת היא כיצד כולם טועים, כולל הצדיקים ביותר, הרי מקובלנו, שרבנים לא יכולים לטעות!

אולם התשובה לכך מובאת בתורה שאומרת בפרשת ויקרא שגם כל כלל ישראל, עם כל הרבנים, יכולים לטעות, וכשמגלים שטעו מביאים פר העלם דבר של ציבור.

לאחר שה' הוציא אותנו מארץ העמים וקיים את הפסוק 'והביאותים אל הר קדשי', חזרה לנו האפשרות לעלות אל הר ה'. תלמידי ירבעם בן נבט הוציאו את החתימה של אחיה השילוני מזמן בית ראשון וחוזרים על אותן שלוש טענות שאמרו אז: א. צריך להיזהר מעליה בטומאה, זה יגרום מכשול לאחרים. ב. איננו יודעים בדיוק היכן המקום אשר בחר ה'. ג. הרבנים חתמו שאסור.

חלילה לנו לזלזל באנשים חכמים ממנו בהרבה, עמלי תורה המפורסמים ביראתן ובדקדוקן בהלכה ואף יראי הוראה כנודע, אולם ההלכה חייבת להילמד

³ לא כל הדברים מפורשים בגמרא, אבל מוכרחים מחשבון הסוגיה, שמבואר שהצדיקים באותו דור לא שמו לב שהם עוברים הרבה עבירות.

ולהתברר כדרכה של תורה ללא פניות כלשהן. ובאמת רוב הרבנים לא אוסרים את העליה להר הבית, וגם מי שאוסר זה מחמת שלא התעסק בנושא זה, או שאינו מבדיל בין חילונים לחרדים ובין הנתונים שהיו פעם לנתונים של היום, ואינם כתלמידי ירבעם בן נבט שהתכוונו להנאתם.

אנחנו כבר נולדנו למצב כזה, בו לא יתכן לחשוב שאפשר אחרת. רוב החרדים חושבים שזה רק דבר זמני שישתנה ברגע שיתחילו להקריב קרבנות או כשבית המקדש יפול מהשמים. וצריך לחדול מלהאמין באשליה הזאת, ולהבין, שעד שתעשנה פעולות מלמטה, לא יקרה שום דבר מעצמו. בשנת תשכ"ז חתמה הרבנות שיש להימנע מלעלות עד שיבררו את הדברים. אחרי כמה שנים (בשנת תשל"ז), כשכבר גמרו לבדוק את כל העניין, וידעו שהמסורת על מקום המקדש אכן מתאימה למציאות בשטח, היינו חושבים שכולם כבר יעלו בשמחה וידרשו את הקמת המזבח והקרבת הקרבנות. אולם כאן חל המפנה הגדול - הרבנים ראו את החתימות הקודמות והחליטו שזו פגיעה ברבנות הראשית לשנות ולו בכהוא זה את החלטתם הקודמת. בשנת תש"מ הקימה הרבנות ועדה לברר את האפשרות להקים בית כנסת בהר הבית. היה מקום לחשוב, כי הנה סוף סוף שינתה הרבנות את דעתה, אך שוב התאכזבנו לראות, כי האיסור החמור נותר על כנו. כפי הנראה, הועדה קמה רק כדי להשתיק את דרישת המקדש שכבר התחילה להתעורר. אמרנו אז, שאולי נבע הדבר מכך שמשלה אז ממשלת שמאל שבין כה וכה לא תתן להקריב קרבנות, אולם כאשר הגיעה ממשלת ימין, ראינו שהכל נשאר אותו דבר. כשבאמריקה התחלפה הממשלה לממשלת ימין מובהק, חשבנו שהרבנות תשלח דרישה מהנשיא החדש של ארה"ב שיתמוך לפחות בהקרבת קרבן פסח, וכשראינו שהכל נשאר אותו דבר - הגענו למסקנה שהגיע הזמן להתעשת ולשים סוף לאדישות שאינה במקום. סוף סוף הגיע הזמן להילחם בתלמידי ירבעם בן נבט! מספיק גרמו לגלות עשרת השבטים, ואין סיבה לחזור על טעות זו, נאמר יחד 'מי לה' אלי', ונלחם יחד עבור כבודו של המקדש! ואין לחשוב, שיום אחד יתירו את העליה, אחר שראינו שלמרות שהמצב השתנה בעשרות עניינים מאז איסורם הראשון ושום דבר מצידם לא השתנה. כפי הנראה, גם כשנבנה את בית המקדש [ואף אם יפול מן השמים], אם זה לא יהיה בשיעור

האמה של החזו"א, יוכלו לטעון שהכל פסול ולא בשמים היא ואין לעלות להר הבית... גם כשיבוא משיח, יהיו כאלו שיתנגדו, ואף על 'הריחו ביראת ה' יאמרו שזה מהסטרא אחרא של הציונים. ואל תתמה, שכן כל הנסים הגדולים שנראו לעין כל כלל ישראל במשך מלחמת ששת הימים [שאין ספק ששוים לכל הפחות לנסי חנוכה ופורים בעניין 'רבים ביד מעטים' וכדומה], מרבית הציבור החרדי עודו כופר בהם ואינו רואה בהם שום עניין א-להי ושום הצלה כלל. מכאן, שאין כל סיבה להאמין שלגבי המשיח יהיה אחרת, כל עוד שאינו נראה בדיוק כמו כל ה'סיפורים' ששמעו, ובפרט בגלל שהוא יעבור על האיסור הכי חמור ויעלה להר הבית ויעמוד על גג בית המקדש שאסור לכו"ע...

אלקנה אבי שמואל היה מסתובב בארץ ישראל לשכנע לעלות לשילה, ובזכות זה זכה לבן שהאיר עיני ישראל. ואף אנו צריכים כל אחד לשכנע במקומו כפי יכולתו על חשיבות קיום מצוות הקרבנות, ולהחזיר את כבוד ה' למקום אשר בחר.

לפני בנין בית שני היו הרבה יהודים שהתנגדו לבנין הבית כי חיכו ליותר נסים, הם אמרו שזה מסוכן, הכל כמו הטענות היום, ועל זה בא זכריה ותבע את כלל ישראל שלא היו צריכים לחכות לנביא שיעודד אותם.

רק 42 אלף יהודים היו בארץ בזמן בנין בית שני, ובסוף התנפצו כל האיומים, לא היה פיגוע אחד מהרגע בו התחילו להקריב קרבנות.

היום ישנם אנשים המחפשים תרוצים מדוע אי אפשר להקריב קרבנות היום. כל זה מגיע בעיקר על מנת לחזק את שיטת הרבנות הראשית, ולפיה אין ענין לעלות להר הבית, כאשר הטענה העיקרית היא שבהרבה נושאים יש מחלוקות בראשונים ואין אפשרות להכריע. אולם חייבים לזכור, שהתורה ניתנה לפי פוסק שבימך, והקב"ה לא דורש מאתנו מה שאיננו יכולים, אלא לפי כחנו נכריע מה לעשות, וכשאי אפשר לצאת ידי כל השיטות - נצא ידי השיטה שנראית הסבירה ביותר, וכמו בכל מצוה - כגון הלכות תפילין, שבת, עירובין, שביעית, תרומות ומעשרות - כשאי אפשר לעשות לכתחילה, אז יש דין בדיעבד. כך בזכות מה

שנעשה בדיעבד נזכה לעשות לכתחילה, כמו שמצינו אצל בני חשמונאי שעשו מנורה של בדיעבד, והיו עוד דברים רבים כאלו במשך ההיסטוריה, וכפי שאנחנו מקווים גם לגבי עצם המלכות שבימינו בארץ ישראל, שכולו עניין של 'בדיעבד'.

למה דומה עלייה להר הבית? למישהו שקנה בבית זכות לקבוע מסמר ולתלות עליו את מה שרוצה. הוא שילם על זה אלפי שקלים, ובעל הבית חשב שהוא ירויח מזה כסף, ומדי יום הגיע וביקש לתלות משהו על המסמר עד שתלה שם תמונה, אז ביקש זכות לבוא לראות, שוב בא עם כל משפחתו, עד שהקימו מרכז מבקרים לאלו שבאים לראות, וכן הדבר המשיך עד שלימים הסכים בעל הבית למכור את כל ביתו וברח משם. כך היום⁴, יש לנו מסמר קטן בהר הבית - כמה שעות ביום בהם אנחנו יכולים להיכנס - ורק אם ננצל אותם ונשים עליהם את כל משקלנו נוכל להתקדם. וכמו שראינו ביום ירושלים שעלו אלפיים, ומתוכם 100 השתחוו ולא נעצרו, כי כשעולים רבים, כבר אי אפשר להשתלט על הפרטים הקטנים, ואף הערבים כבר התיאשו מדרישת מעצרים. כך תגדל התופעה, עד שיהיו מניינים קבועים בכל יום [כאשר כיום יש רק מניינים לתפילות מדי פעם] עם תפילות קבועות והשתחויות, ושוב ירשו גם מסלולים פתוחים, וחופש פולחן מובהק...

בגדי המלך השקופים - בוחה של תעמולה

פעם נערך מחקר גדול אודות השאלה מה גורם לאדם הטעיה, וכיצד ניתן לשים לב כשכל הציבור טועה. שאלו סדרה של שאלות פשוטות וכולם ענו נכון, ושאלה אחת על קו עקום - כולם ענו שהוא ישר וכולם המשיכו לטעות בזה בלי לשים לב.

גם כשהודיעו מראש שתהיה הטעיה, אף אחד לא שם לב בשאלה זו, אלא רק אם היה אדם אחד - אפילו הטיפש של הישיבה - שאומר אחרת, זה כבר גרם לשים לב, כמו בסיפור הידוע על בגדי המלך השקופים, שרק לאחר שילד קטן

⁴ יש הבדל שאנו לא קונים בית חדש אלא משחררים את בית אלוקינו שאבותינו שילמו עליו מחיר מלא, ושודדים השתלטו עליו ורצחו בו את אבותינו.

אמר 'שקוף', כולם הודו בזה. אבל במקומות אחרים, אפילו לא שמים לב עד שמישהו יאמר.

המתנגדים מנסים לטעון, שיש רבנים שאוסרים ורבנים בודאי אף פעם אינם טועים, גם אם יש רבנים שחולקים עליהם. אבל בתורה הקדושה יש פסוק מפורש - "ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל". זה כחה של הטעיה.

האוסרים טוענים, שרבנים שלמדו את הנושא ומתירים בוודאי טועים, אבל רבנים שלא למדו את הנושא ורק חתמו בגלל שאחרים חתמו - הם בוודאי לא טועים, וגם אם אותם רבנים שחתמו לאסור - מתירים למי ששואל אותם לעלות, אז זו סתירה בדעתם, וצריך ללכת לחומרא, כי יש כאן ספק כרת.

בגמרא לא מצאנו אמורא שסובר בכל הנושאים כמו רבו ואביו. תמיד מצאנו מחלוקות, ומי שאף פעם אינו חולק - זהו סימן גדול להטעיה, ואין הוא מנסה אלא לחקות אחרים. לעומת זאת, מי שלפעמים חולק - מראה הדבר על כך, שגם שאר הדברים הוא אומר מדעתו, ואז אפשר לספור אותו כאדם נוסף. ובלי זה כולם נחשבים לאחד.

לפעמים, כשכולם בשיטה אחת ואין חולק, מעיד הדבר על כך שמדובר בנביאי השקר, שכל אחד מסתכל על השני, ולכן חשוב לבדוק האם יש צד שני, מה הטענות ומה התשובות, כדי שנדע מה להשיב.

לכן כתבנו כאן את כל מה שמסתירים מכם, מה הצדדים, ואלו גדולי הדור לא הסכימו לחתום, ומה הסיבות שבגללן צריך לעלות.

אכן, הלכה פסוקה היא בסנהדרין כשמונים כמה מתירים וכמה אוסרים, שמתחילין מן הקטן או מן הצד ולא מן הגדול. זאת, כדי שכל אחד יביע את דעתו, ולא ישווה את דבריו לאב בית הדין. לעומת זאת הגמרא מספרת על שיטת החתימות של ירבעם בן נבט על איסור העליה להר הבית. זו חתימת הרבנים הראשונה שידועה לנו בענין ציבורי [לאחר החתימות של אבשלום שהיו דבר פרטי]. הוא החתים את אחיה השילוני בערמה, ומכח זה הצליח להחתים את שאר

הרבנים (סנהדרין ק"ב). כך החתימות של היום נעשו בסדר מהגדול לקטן לא כמו הלכה פסוקה, ולכן אי אפשר למנות אותם כמאה רבנים אלא כרב אחד, ורבים שם אף אינם אלא רבני שכונות וערים חילוניות שלא שמענו עליהם חוץ ממכתב זה, ויש גם כמה רבנים, שאע"פ שחתמו - סוברים שמותר.

כשנתבונן נראה, שרוב גדולי ישראל לא חתמו! [לא הבאנו כאן רשימה כדי שלא להפעיל לחץ על הרבנים שחיים איתנו, אבל רמזתי על כמה מהם תוך כדי הקונטרס], לדוגמא הגר"י אדלשטיין זצ"ל אע"פ שהיה רב של רמת השרון מטעם הרבנות לא הסכים לחתום כי טען שזה נגד התורה, הגראי"ל שטיינמן זצ"ל מנע מחברי הכנסת לעלות הצעת חוק לאסור ליהודים לעלות להר הבית. כל חברי מועצת גדולי התורה בארץ ישראל ובאמריקה לא חתמו נגד העליה, וכשמדברים איתם באופן פרטי רואים שאינם נגד העליה, כל האדמו"רים לא אסרו את העליה, ובחלקם ידוע שהם מתירים, רק בב"ד של בעלז פעם אחת הוציאו הבהרה שאסור, כי התפרסם שהם מתירים ח"ו.

כמעט כל הרבנים שחתמו נגד העליה מקבלים משכורת מהרבנות הראשית, ואם הם יגידו אחרת - לא יקדמו אותם במשרתם. כך שמעתי ממספר רבני ערים. זו השיטה של ירבעם בן נבט ולא השיטה של סנהדרין. אין אנו רוצים חלילה לפגוע בכבוד הרבנות הראשית, אלא אנו מכבדים אותה לעבור למקום הראוי להם על פי התורה - מן המקום שהוא אשר בחר ה', בצד הצפוני בלשכת הגזית. שם המקום שלהם, רק בתנאי שישנו את שיטת החתימות שלהם ויתנו לכל רב להביע את דעתו.

אחד הרבנים הראשיים ידועה דעתו, שכל אחד יעשה כמנהג רבותיו, כי אינו רוצה לפרסם את דעתו בעד העליה, ובכל זאת חתם מתוקף תפקידו נגד העליה. זהו שקר במקום שצריך צדק, ואם זה היה רק בענין הר הבית דיינו, הבעיה היא שכך זה בהלכות כשרות ובדברים יותר חמורים. לא לחינם החרדים לדבר ה' אינם סומכים על כשרות הרבנות אלא רק לגבי עניני נישואין, שבהם חייבים לסמוך על הרבנות על פי החוק. אנו נמצאים בזמן בו צריך לחזק את הרבנות הראשית, ולתת לה כח קודם כל מבפנים, ורק אח"כ שיהיה לה כח להשפיע על

אחרים.

* * *

בל נשלה את עצמנו, שכאשר יבנו מזבח ויקריבו קרבנות, כולם יעלו פתאום להר הבית! יהיו רבנים המושפעים מדעות חסידות מסוימת שימשיכו להתנגד. חז"ל אומרים שיקריבו קרבנות בטומאה שהותרה בציבור עוד לפני שהמשיח יגיע. יסוד מוסד הוא, כי המצוות אינן תלויות במשיח, ולכן אנו חייבים עוד היום להתכונן ולפעול כפי יכולתנו, על מנת שברגע שנוכל - מיד נקריב קרבנות. ואף מי שלא מרהיב עוז בנפשו לפעול ולעשות, עליו לכל הפחות לא לדבר נגד ענין נשגב זה. הרי אף לו יצויר שבית המקדש באמת ירד מן השמים כמחשבת רבים מפשוטי העם - הלא מיד יבואו וימדדו אותו, ואם אין גודלו כשיעור האמה של החזו"א, יתכן ויתנגדו אליו חלק מהציבור החרדי וימשיכו את האיסור לעלות להר הבית, וטענתם בפיהם - לא בשמים היא, אנו פוסקים שבית המקדש פסול בגלל שיעור האמה, ואנו דורשים בכח ב"ד גוזר והקב"ה מקיים שירד בית מקדש אחר מהשמים! ועד שלא ירד, אנו גוזרים בזאת, שלא להקריב קרבנות ולא לקיים את מאות המצוות התלויות במקדש, עד שירד המקדש החדש המתאים לשיטה שלנו, ויש כח ביד ב"ד לבטל מחצית מתרי"ג המצוות בשב ואל תעשה.

אין כל ספק, שעל מנת שנוכל להתקדם לנוכח כל התפתחות שתהיה, נדרשת התכוננות רבה עוד לפני שהדברים מתרחשים, ומחובתנו לחשוב על מספר תרחישים אפשריים, ולא לומר 'דיה לצרה בשעתה'.

הרבה מהטעמים המועלים על ידי אלו שאינם עולים כיום להר הבית ישארו בתוקפם גם כשיבנה בית המקדש. לכן ראוי שכל אותם אנשים יציבו לעצמם גבול ויעד, לפיו יקבעו מתי הם יתירו את הכניסה להר הבית - האם כשיבנו מזבח, או רק כאשר יבנו את בית המקדש, או שמא רק כשיעמידו מלך מבית דוד, ואולי דווקא כשיבוא מי שממלא את כל תנאי המשיח המבוארים ברמב"ם, או שיהיה נביא ממש, או דווקא כשהמשיח יהיה מהמפלגה הנכונה.

אני מקוה ומייחל, שבקרוב כל מה שכתבתי כאן לא יהיה רלוונטי - כשנבנה

את המזבח בקרוב ונקריב קרבנות, אז נצחק על הויכוחים שהיו פעם, וכלשון הפסוק 'היינו כחולמים' - הנושאים הנידונים משתנים במהירות, ולכן יש להתייחס לקונטרס זה אך ורק בהתאם לשעת כתיבתו. כעת לאחר הצהרתו של נשיא ארצות הברית, ולפיה ירושלים היא בירת ישראל, רבים אינם מבינים מה עומד מאחורי כל זה, ומדוע אבו-מאזן כה רותח. אולם מאחורי הקלעים שומעים את הסכם השלום שמתקדם בהסכמת סעודיה ומצרים, ובו לערבים לא יהיה חלק בירושלים אלא ברמאללה ובאבו-דיס, ואע"פ שכלפי חוץ אותן מדינות מתנגדות לזה, הרי שמאחורי הקלעים הן לוחצות שיסכימו לזה, ומקוה שבמסגרת אותה 'עסקה', כפי שמכנה אותה נשיא ארה"ב, מסגד אל-אקצה ישאר בנוי לכל העמים, וכן כנסיית הקבר, לפחות בהתחלה, אבל במקום כיפת הסלע נוכל לבנות את בית המקדש, ולכן צריך להתכונן לזה ככל הניתן.

* * *

מאמר המערכת

כל ראש לזלי וכל לבב דוי

דורנו הוא דור שמשופע בצרות, בתי החולים נמצאים בתפוסה מלאה, ישנם אלפי אלמנות ויתומים, הפרוטה כלתה מן הכיס, מצוקת הדיור גוברת, רבים נושרים מחיק משפחתם, רבים הם מעוכבי שידוך, רבים מחכים בכליון עיניים לזרע של קיימא, על-אף התקדמות הידע ברפואה עדיין ישנם מתרבים והולכים החולים שאין להם רפואה, עד שכנראה הפיגועים הם הצרה הקטנה שבדור. לאור כל זאת ראוי לבדוק על מה עשה זאת ה' לנו, וכשנפתור את שאר הבעיות תפתר ממילא גם צרת הפיגועים.

זכינו להמצא בדור קדוש, המקפידים על קלה כבחמורה - עולם התורה פורח, ארגוני החסד בפריחה, כל אחד שומע לכל מה שאומרים רבותיו, ולאור כל זאת מתחזקת השאלה על מה עושה ה' לנו. הפיגועים הם אמנם בגלל אנשים חצופים שעולים להר הבית בטהרה, אבל מה עם שאר הצרות? מדוע אנשים צדיקים נפטרים במחלות קשות ומשאירים אחריהם אלמנות ויתומים כואבים? מדוע ישנם נכים כה רבים בעלי מוגבלות בגוף או בנפש, אשר נולדים למשפחות צדיקות שאין להן בעיות גנטיות?

בכדי למצוא תשובה, שומה עלינו לבדוק לאורך הדורות, על מה חז"ל תולים את הצרות, על מה אנו מצויים בגלות, היכן מצאנו שצדיקים גמורים נהרגו, ומה ניתן לעשות כדי לצאת מהגלות, מה אמרו לנו רבותינו אודות המוטל עלינו על מנת שנצא מהגלות, ואז יהיה סוף וקץ לצרותינו.

נכתוב כאן בקצרה את הרעיון שכתבנו בקונטרס זה. הגמרא (מנחות מ"א.) אומרת, שבזמן דאיכא ריתחא ענשינן אף על מי שפוטר את עצמו ממצות עשה,

ולא רק העובר על עבירות בידים או מבטל מצוות בקום ועשה. לאור זאת ערכנו רשימה של מצוות איתן איננו נפגשים כיום, ומה האפשרות להיפגש איתן, בכדי שנוכל להתאמץ ולהתחייב בהן, ולא להיפך חלילה.

ידועה המסורת הנקוטה בידי תלמידי הגר"א, ולפיה בית המקדש יבנה בידי אדם על ידי רשות מאומות העולם, עוד לפני שהמשיח יגיע כשיטת הירושלמי [וכן משמע גם בבבלי], וכן מוכח מנוסח התפילה שלנו בכמה מקומות. לדוגמא, נחלקו האחרונים האם עלינו להתפלל שהקב"ה יבנה את בית המקדש בלי התערבות שלנו, ולומר 'יהי רצון שתבנה בית המקדש' כי יבנה בידי שמים, או לומר 'שיבנה בית המקדש' - בידי אדם, וכשיטה אחרונה פסק השערי תשובה (או"ח קכ"ג), וכך המנהג. וכן מהמדרש [ילקוט שמעוני ישעיהו רמ"ז תצ"ט, ובפסיקתא רבתי, (והוא שיר ידוע)] - "שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר - ענוים הגיע זמן גאולתכם, ואם אין אתם מאמינים - ראו באורי שזרח עליכם, שנאמר קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח". והנה אם המשיח יבוא לפני שבית המקדש ירד מהשמים, כיצד יעמוד על גג בית המקדש שלא קיים? ואם תשיב שבאותו יום בית המקדש ירד מהשמים והמשיח יעמוד עליו, אז כבר לא יצטרך לגלות לנו שהגיע זמן הגאולה, כי כולם רואים שירד בית המקדש מהשמים, וכיצד אם כן יאמר 'ואם אין אתם מאמינים' - אלא על כרחך משמע כאן, שקודם יבנה בית המקדש, ויהיו הרבה שלא יסכימו לזה, כי אסור לעלות להר הבית, ולאחר זמן יבוא המשיח וישכנע את מי שטרם הסכים לכך, שהגיע זמן הגאולה.

שיטת הרמב"ם וסיעתו היא שבית המקדש לא ירד מן השמים, אלא יש מצוה הנוהגת לדורות לבנות בית המקדש בכל זמן שאפשר, ואף לשיטת התוספות, ולפיה בית המקדש יכול לרדת מן השמים¹, כתבו האחרונים שאין זה פוטר אותנו ממצות בניית בית המקדש והקרבת קרבנות [והיו מבעלי התוספות שבעצמם הגיעו לארץ ישראל כדי לנסות להקריב קרבנות], ומן השמים יכול לרדת גם לאחר שנבנה

¹ רש"י בחלק מהמקומות כתב שיבנה בידי אדם ופעמיים כתב כתוספות, והמאירי מיישב שלרש"י רק חוששים שמא ירד מן השמים וכמו שנביא בהמשך.

ולהתלבש בבנין הקיים [כך כתבו כמה אחרונים ובאילת השחר פרשת בשלח]. הבאנו את המקורות לנסיגות בזמן הגלות לבנות את בית המקדש או לפחות להקריב קרבנות, לפעמים ניסו בכח ולפעמים הרבנים אמרו לבקש רשות מהשלטון שהיה באותו דור, אבל אף פעם לא ויתרו על האפשרות ואמרו שנחכה שירד מן השמים בית המקדש עם אפר פרה וקרבנות וכהנים מיוחדים ובגדי כהונה וכו'. הבאנו גם את נידון האחרונים האם אפשר להקריב היום קרבנות ציבור שקבוע להם זמן, ומה שהיה חסר אז - היום כבר לא חסר כלום, וכמו שכתב המהר"ץ חיות: 'על כל פנים, חזרתי על כל הצדדים, ולא מצאתי שום דבר החוצץ היום להקריב קרבן פסח, אחר שיבנה היום מזבח, על מקום אשר היה בנוי בראשונה'.

בכדי שנקבל רשות מאומות העולם צריך לעשות השתדלות לקדם את זה, ולפחות לבקש רשות רק לבנות מזבח בלי בית המקדש כדי לנצל את מה שאפשר. היה מן הראוי שהמפלגות החרדיות תבקשנה בהסכם קואליציוני להקריב קרבן פסח, ולפחות כשעובדים עם אמריקה על הסכם שלום עם הערבים זה צריך להיות אחד מהתנאים הבסיסיים של היהדות החרדית, וכמו שברור שלא יוותרו על מודיעין עילית וביתר. אבל כשנתבונן נראה, כי כבר לא קיימת בעיה חוקית לבנות מזבח, השאלה היא האם הציבור רוצה את זה, או שמא הוא מעדיף להתעלם מזה ולחפש תירוצים מדוע אי אפשר להקריב היום קרבן פסח. בל נשכח, שמי שאינו מקריב פסח במזיד חייב כרת.

היום קיים חוק, ולפיו בהר הבית ניתן לקיים פולחן של כל הדתות. משמעות הדבר, שעל-פי חוק מותר גם להקריב קרבן פסח. ישנם ארגונים הפועלים למען הר הבית שכבר הגישו תביעה לבג"ץ שיאפשר לקיים קרבן פסח, וטענת המשטרה כנגדם הייתה שהציבור אינו רוצה להקריב למעט מספר הזויים שרוצים לחולל פרובוקציה. אבל אם הציבור היה תובע את זכותו, הכל היה נראה אחרת. לא מדובר כאן על השגת כספים למוסדות שלפיד כבר ביטל, ולא על חקיקת חוקים חדשים לשמירת שבת, אלא מדובר בחוק שכבר קיים, וצריך רק ליישם אותו למעשה, וכבר כתב החזון איש [אהע"ז ס"ב אות ז'] - 'לכן בזמן הזה אי איתיהיב רשות להקריב קרבן פסח - אין לבטל'.

ידוע המשל המובא ב'שערי תשובה', על אדם שישב בכלא וכולם ברחו במחתרת והאחד שנשאר קיבל את העונש של כולם על כך שמראה שהכלא אינו עונש אלא פרס. ניתן לומר, שיש כאן נמשל נוסף, על עם ישראל שיצאו לגלות כעונש על מעשיהם, ולאחר שהתקרב זמן הגאולה, גם אם מי שפתח את שערי ארץ ישראל אלו לוחמי המחתרות - מי שמתאמץ להשאר בגלות גדול עונו מנשוא והוא מקבל את העונש של כולם, כמו שראינו בשואה. ואם נקח את הענין שלב נוסף, נוכל לומר כי כן הוא גם לענין הקרבת קרבנות בזמננו - מי שמחפש תירוצים לפטור את עצמו ולחכות שירד מן השמים, מקבל את העונש כנגד כולם, וכדאי לו לחשוב יותר האם זה משתלם לו.

הבאנו דוגמאות לכך שלאורך הדורות צדיקים גמורים רבים נהרגו על שלא שאלו את בית המקדש, וצרות רבות התרחשו בגלל זה, ולא היה בזה פטור של 'שוגגין', וגם כשגדולי הדור לא דברו ולא הזהירו על זה - רבים רבים לצערנו נהרגו ביחד עם גדולי הדור, וכמו שכתב האור החיים (פרשת בחוקתי) - "ועל זה עתידין ליתן את הדין כל אדוני הארץ גדולי ישראל ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב". ועל זה אנו בוכים בקינות בתשעה באב - על מעשי אבותינו שהיו כמעשינו [כלשון הרמב"ם תעניות פ"ה ה"א], וזה הדבר שגורם לכל הצרות בגלות.

הבאנו את רשימת המצוות שאיננו נפגשים עמן היום בשל העובדה שעדיין רוב עם ישראל אינו רוצה לצאת מהגלות. לא צריך משיח כדי לקיים את כל המצוות, אלא צריך שעוד יהודים יעלו לארץ, ואז יהיה לנו רוב בבחירות ונוכל לבחור מלך החרד לדבר ה', ולהחליף את הממשלה הכופרת ואת הבג"ץ הדיקטטורי בממשלה חרדית עם סנהדרין של חכמים. חז"ל אומרים על הדר בחוץ לארץ שהוא דומה כמי שאין לו א-לוה, ועל מי שמת בחוץ לארץ אמרו (כתובות קי"א.). 'ברוך המקום שהרגו'!².

אולם עוד לפני שנצחק על מי שאינו מוכן לצאת מהגלות, עלינו לבדוק האם

² לאחרונה הרבה מתושבי חו"ל מרגישים שלא בנח ורוצים לעזוב את מקום מגוריהם, אבל עדיין רובם מעדיפים לעבור לארץ אחרת בגלות מאשר לעלות לארץ ישראל.

מי שנמצא כבר בארץ מוכן להחזיר את כבוד ה' למקום אשר בחר ה', ולקיים מצוות נוספות, או שמא הוא מעדיף להשאר עם כמה שפחות מצוות - למה לו להביא קרבנות, ולהיזהר מטומאה, עדיף לו להישאר בגלות, ולקבל את הצרות כמו כולם, וכדברים שהבאנו לעיל מה'שערי תשובה' הנ"ל, שאותם אנשים מראים כאילו הגלות אינה עונש כי אם פרס, שקרוב לחצי מהמצוות אינו צריך לקיים. ואם אנו יושבי ארץ ישראל נראה את רצוננו לצאת מהגלות ונתיר את האיסור החמור לעלות להר הבית ולדרוש לציון, אז בני חו"ל ילמדו מאתנו ויעלו מהגלות יותר במהרה, ואולי בכך ימלטו את עצמם מיום ה' הגדול והנורא, בו תהפוך הגלות כולה למאכולת אש³.

צדיקים רבים מתנגדים להחזרת מצוות שהופסק קיומן רק משום שהדבר משונה בעיניהם, ולא בגלל שהם רוצים להפטר מהמצוה, וכמו שאומר במדרש (ספרי סוף פרשת עקב), שכשיצאו לגלות בבית ראשון, אמר הנביא - "אף על פי שאני מגלה אתכם מן הארץ לחוצה לארץ היו מצוינים במצות שכשתחזרו לארץ לא יהיו עליכם חדשים". וצריך לדעת, שכמו שבעניני חול אנשים מתקדמים ואינם אומרים ש'חדש אסור מן התורה' ולכן אין להשתמש בטלפון וברכב, אלא כל הזמן מתקדמים בצעדי ענק, כך במצוות צריך כל הזמן במעשינו ולבדוק אילו מצוות נוספות ניתן לחזור ולקיים, ולרדוף אחריהן בכל הכח, ובכך להראות שמצוות חביבות עלינו. [שלא נהיה כאותם אנשים שמקפידים על כך בגדיהם יהיו מאד נקיים, חוץ מהטלית והכיפה שלהם שנוטים לצבע חום, שכן מכיון שזו מצוה אפשר להקל ח"ו]. מי שאינו מקיים את המצוות כמצות אנשים מלומדה אינו מסתפק רק במה שמוכרח, אלא מחפש תמיד האם ישנם דברים נוספים בהם הוא יכול להתקרב לבוראו ולעשות רצונו.

על כן ראינו לנכון להביא תחילה את סיכום הויכוח על העליה להר הבית. דבר ברור הוא, שהעליה מקדמת את האפשרות לבנות מזבח ולקיים מצוות נוספות, וכמו שרואים כיצד האוסרים מחפשים תירוצים מדוע לא לעלות כדי לא

³ כולנו מקיים שכל הנבואות על האסונות ביום הגאולה יתהפכו לטובה, ויש אומרים שכבר קיימו בשואה הנוראה.

להתקדם במצוות, וכדברי חז"ל - "לא מן המקדש אתה ירא אלא ממי שצוה עליו" - מפחדים להתחייב במצוות נוספות. ובודאי על זה באות רוב הצרות שבדור, וכמו שהבאנו מקורות רבים לענין זה. המדרש (בראשית רבה פרשת וירא נ"ד, ד') אומר - "למה לקו אנשי בית שמש, על ידי שהיו מליזין בארון, אמר הקדוש ברוך הוא אילו תרנגולתו של אחד מהם אבדה היה מחזיר עליה כמה פתחים להביאה וארוני בשדה פלשתים שבעה חדשים ואין אתם משגיחים בו, אם אין אתם משגיחים עליו אני אשגיח עליו?". אילו היה מדובר בקבר של אחד האדמו"רים שעומד בסכנת חילול ע"י גויים - כמה הפגנות וכמה השתדלויות היו עושים על חילול הקודש, וכאן שמדובר בבית של השכינה לא עושים כלום? וכלשון הפסוק - "יען ביתי אשר הוא חרב ואתם רצים איש לביתו" (חגי א', ט') - כל אחד מדבר על מצוקת הדיור של עצמו ובניו, ואינו מדבר על מצוקת הדיור של השכינה. כל קהילה מפגינה ונלחמת כשמנסים לפגוע בבנין של הקהילה שלהם, או כשמזלזלים ברבם הקדוש, ואיך נשתוק כשפוגעים באבינו מלכנו בביתו הקדוש? נכרים מקרקרים בהיכלו ואומרים אין כאן חלק לישראל וא-להיו. צריך לעשות כל מה שאפשר, שלא יאמרו מדרשקי שמע מינה ניחא להו, ח"ו. אילו היו עורכים הפגנות ולו מעט על ענין זה, כבר מזמן היינו מקריבים קרבנות. אמנם אין באמת צורך לערוך הפגנות, מספיק אף ללמוד את הענין וללמד לאחרים ולדרוש את ציון, ואז נוכל בקרוב להחזיר את כבוד שמים למקומו, וכאמור ביחס לדוד המלך - לְמָה תִּהְיוּ אֲחֵרָנִים לְהָשִׁיב אֶת הַמֶּלֶךְ אֶל בֵּיתוֹ.

לעומת זאת, הבאנו את המצוות והמעלות שמקיים מי שדורש לציון ומי שעולה להר הבית, וכן הבאנו את מעלת הסגולה של תפילה בהר הבית, העולה בערכה על תפילה בכל הקברים של הצדיקים בארץ ובעולם, וכלשון הברייתא: "ומעשה באשה אחת שחלתה בתה ועלתה והקיפה, ולא זזה משם עד שבאו ואמרו לה נתרפאתה; ומי שאבדה לו אבדה, אומרים לו השוכן בבית הזה יתן בלב מי שמצאה ויחזירה לך מיד, ומעשה באלעזר בן חנניה בן חזקיה בן גרון שאבד לו ספר תורה לקוח במאה מנה, ועלה והקיף ולא זו משם עד שבאו ואמרו לו נמצא רבי הספר תורה. שמתחילה לא בנה שלמה הבית אלא על תנאי, שכל מי שיש לו צרה יבא ויתפלל עליה, רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה שדפון ירקון ארבה חסיל

כי יהיה כי יצר לו אויבו בארץ שעריו כל נגע כל מחלה, כל תפלה כל תחנה אשר תהיה לכל האדם; אין לי אלא ליחיד, לצבור מניין, תלמוד לומר לכל עמך ישראל; אין לי אלא לישראל, לנכרי מניין, תלמוד לומר וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא; מבקש בנים, או אפילו נכסים, מניין, תלמוד לומר כל תפלה כל תחנה".

ישנם אנשים אשר חשים רתיעה מסוימת מהגאולה, שמא אינם מוכנים מספיק, ולכן קשה להם לעשות מעשים המקדמים את הגאולה. אנשים אלו מעדיפים שיהיו להם עוד כמה ימים לעשות תשובה שלימה. אבל המעיין בדברי חז"ל יראה, שמובטח לישראל שיעשו תשובה לאחר שיבנו את בית המקדש ובזכות זה יגאלו, וכלשון הפסוק "אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' א-להיהם ואת דוד מלכם" (הושע ג', ה'), וביאר רש"י (מגילה י"ז:): "אחר ישובו לבית המקדש, ובקשו הקדוש ברוך הוא ואת דוד מלכם". הרי למדנו, שאין לפחד מבנין בית המקדש, אלא להיפך - דווקא זה יקדים את התשובה, ומי שהיום חפץ לבנות את בית המקדש יזכה לחזור בתשובה על כל מעשיו ולקבל שכר על הכל, כי העושה תשובה מאהבה יהפכו עבירותיו לזכויות, ומי שאינו רוצה היום להקריב קרבנות ומחפש תירוצים להיפטר ממצוות - לא יזכה לעבור את מלחמת גוג ומגוג, וגם לא יספיק לעשות תשובה. לכן כדאי לחשוב טוב כבר עכשיו מה כדאי, וכלשון הפסוק "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך"⁴.

יהי רצון שנזכה במהרה לקיום הפסוק (יחזקאל כ', מ') "בִּי בְהֵרָא קִדְּשִׁי בְּהֵרָא מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נָאִם ה' שֵׁם יַעֲבֹדֵנִי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה בְּאֶרֶץ שֵׁם אֶרֶץ וְשֵׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוֹמֹתֵיכֶם וְאֶת רֵאשִׁית מִשְׁאֹתֵיכֶם בְּכָל קִדְּשֵׁיכֶם".

* * *

⁴ היום משקיעים ארגונים רבים כחות ומאמץ רב על מנת להחזיר חילונים בתשובה, ואילו היו משקיעים רק קצת מזה לבנות את בית המקדש, אז כבר היה בנוי, וממילא כולם יחזרו בתשובה כמו שהובטח לנו. כעת אינו הזמן להשקיע בהחזרה בתשובה, אלא רק מה שאפשר מדין מצות תוכחה.

עשר שאלות ותשובות בענין העליה להר הבית¹

טענה א': יש חשש כרת.

❖ הנכנס בטומאה להר הבית חייב כרת.

❖ איננו יודעים היכן מקום העזרות.

תשובה:

• **האבני נזר** (יו"ד תנ"ב) כתב, שמי שטוען שישנו חיוב כרת בכל הר הבית - הדבר מביא לידי גיחוך, שכן ישנן משניות מפורשות, בהן מבואר כי חיוב כרת אינו אלא במקום העזרה, שנמצאת על הרמה המוגבהת כמה מטרים, ואי אפשר לטעות בזה, ואף אחד מהעולים אינו נכשל בזה. ואף המשטרה אינה נותנת כלל

¹ מכיון שכתבתי את כל הטענות ששמעתי וראיתי, הרי שקיימים הבדלים ביניהם ואולי גם סתירות קטנות, מכיון שלא כל הדעות שוות, ומה שאומרים במקום אחד ולמישהו מסוים אינו מתאים לאדם בדרגה אחרת, וכל אחד יהנה ממה שמתאים לו, וידלג על מה שלא מתאים לו.

הבהרה: כל הנידון בחוברת זו על עליה להר הבית, אין עניינו לומר לאנשים לעלות נגד דעת רבותיהם, אלא להביא את הנידון בשלמותו, כדי שכל אחד לאחר שקרא את כל החוברת ישאל את רבו. רוב הרבנים כששואלים אותם באופן פרטי אומרים שאין איסור (כולל רבנים שחתמו על האיסור), וכל האריכות בחוברת זו מכוונת בעיקר נגד עיתונאים שכותבים שטויות וממציאים טענות שאינן נכונות בשביל אינטרסים, בלי ללמוד את ההלכות ואת המציאות.

כידוע דעת מרן הגר"ק שאסור לגבר ללבוש שעון משום 'לא ילבש', ורוב הציבור בדבר זה הולך לרבנים אחרים כי יותר נוח וחשוב להם להיות כמו כולם, וכן הציבור נוהג שלא כדבריו ואינו מוציא את הפאות לפני האוזניים, אבל בענין חשוב של המקום אשר בחר ה' - בזה כל אחד מחפש את הרב המחמיר ולא את הרב המקל לקיים עוד מצוות, ועל כך הטענה בחוברת זו.

כדי להתחייב כרת צריך לעלות את כל המדרגות לרמה, וללכת 30 מטר על הרמה עד מקום העזרה, דבר שאי אפשר לעשות בטעות בלי לשים לב, והמשטרה כלל אינה נותנת לעלות את המדרגות.

ליהודים דתיים
להתקרב לרמה².

• בשאר שטח הר הבית
אסור להכנס (בלאו שאין
בו כרת או קרבן) רק מי
שטומאה יוצאת מגופו
(זב, זבה, נדה, יולדת
ומצורע, ולגבי בעל קרי
הדבר שנוי במחלוקת
ראשונים), אבל טמא מת
מותר לכתילה
להיכנס, וכמו שהגמרא
אומרת (פסחים ס"ז; וכ"ה

בתוספתא כלים א' ח') "טמא מת מותר ליכנס למחנה לזוה, ולא טמא מת בלבד
אמרו, אלא אפילו מת עצמו, שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו; עמו -
במחיצתו". וכן נפסק ברמב"ם (בית הבחירה פ"ז הט"ו) - "ומותר להכניס המת
עצמו להר הבית ואין צריך לומר טמא מת שהוא נכנס לשם".

• ישנם המנסים לישוב את טעם האוסרים בכך שאיננו יודעים בוודאות היכן
מקום העזרה. אבל האמת היא שמיפוי ההר מוסכם על הרבנים לענין זק"א
וחיילים ושוטרים שנכנסים לצורך, ומי שטוען שאולי מקום העזרה במקום אחר,

² לעיתים רחוקות המשטרה נותנת באישור של חודש מראש לעבור בפינת צפון מערב למי
שרבותיו מתירים לו, שכן מי שבקיא בגבולות יודע, שישנם למעלה משלושים מטרים בצד צפון
שמותר לעבור בהם, אבל לכלל הציבור המשטרה אינה מאפשרת כלל להכנס לרמה, ולכן אי
אפשר לטעות בזה. ישנם רבנים שאמנם מתירים להיכנס אף לשטח העזרה כדי שבהמשך נוכל
להדליק שם מנורה, שמסתמא זו המצוה הראשונה שנקיים כשנוכל, כמו החשמונאים שהדליקו
נרות בחצרות קדשך. ועל סמך ההלכה הידועה, שגם לטמאים מותר להיכנס לצורך בנין, כבר
התיר הג"ר יצחק הוטנר זצ"ל להכנס כדי למדוד היכן לבנות.

הוא אשר חולק על הרבנים [גם על הרבנים שאוסרים את העליה להמון העם], הוא חולק על המסורת מרבתינו לאורך הדורות, והוא חולק על המציאות המוכחת לכל מי שלומד את הסוגיה [ניתן ללמוד את הסוגיה בהרחבה בקונטרס "המקום אשר בחר ה'", שנכתב ע"י הרב פנחס אברמוביץ שליט"א]. וכן מכך שהרבנים פסקו לכהנים להוציא מת ממקום ההיכל ברמה - דבר שבמקום אחר אסור לכהנים בלא דאורייתא, שהרי אסור להם להטמא למת - מוכח שסוברים שזה ודאי מקום העזרה בלי שום ספק, ולכן צריך שכהנים יעברו על לאו של טומאה בשביל לטהר את מקום המקדש, כנפסק להלכה שכהנים קודמים.

• **בשנת תשכ"ז** נכנסו אנשים למקום העזרות, ואף למקום קודש הקדשים, וזאת בשל חוסר ידיעה גמור ששלט אז [וגם הם לא נתחייבו כרת, כיון שהיו שוגגים ורק במזיד חייבים כרת, אלא הם עברו בשוגג על איסור חמור שיש בו עונש כרת במזיד³]. לכן קבעו אז הרבנים שיש בזה איסור, כמבואר בגמרא [לגבי דברים אחרים המותרים] שיש להחמיר למי שאינו בן תורה, משא"כ היום, שאף אחד אינו עולה לרמה, ואף המשטרה אינה נותנת להתקרב אליה, כך שאין שום חשש מאיסור כרת.

• **גם** במכתבי הרבנים האחרונים הפסיקו לטעון שעוברים על איסור כרת, כי כבר נודעה האמת בציבור שאין הדבר שייך היום, שלא יהיו דברי גדולי ישראל ללעג ולצחוק. תחת זאת טענו דברים חדשים שלא חששו להם רבותינו רק בכדי להעמיד את האיסור על תילו.

טענה ב': לפני עיור.

- ❖ גם אם אדם יודע את הגבולות ועולה בטהרה, הוא עלול לגרום לאחרים לעלות בטומאה.
- ❖ וגם ישנם אנשים שיעלו למקומות האסורים.

³ ישנם בעלי תשובה שבצעירותם ובתמימותם נכנסו לקודש הקדשים בלי שידעו שאסור, ולכן היום הם מתנגדים לעליה כאילו לכפר על הטעות שעשו, והאמת היא שכדי לכפר הם צריכים שיקריבו קרבנות בהר, וכדי לקרב את זה - עדיף להם לעודד את העליה בטהרה וכך לקרב את האפשרות לבנות מזבח ולהקריב קרבנות, וכמו שנרחיב על כך בהמשך.

תשובה:

לגבי החלק השני, שעלול לגרום לאחרים לעלות למקום העזרה:

- המציאות בשטח מוכיחה אחרת - ככל שיותר עולים בטהרה, כך מספרם של העולים בטומאה הולך ופוחת.⁴

- מבואר בתוספות בשבועות (ט"ז). ונפסק להלכה בט"ז ופר"ח (תקפ"ח) שבמקום עקירת מצוה לא חיישינן למכשול⁵. ולכן בזמן בית שני התירו חכמים לעמי הארץ לאכול קדשים קלים מחוץ לחומה המקודשת, ואף קראו לזה 'ירושלים', כדי שעמי הארץ ירצו לגור שם וכך ישמרו על ירושלים מפני הגויים. זאת, על-אף שעוברים על לאו דאכילת קדשים קלים מחוץ לחומה. הרי למדנו,

⁴ משנת 2010 למנינם החלה עליה במספר העולים בטהרה. לעומת זאת מספר התיירים ירד בחמישים אחוז עד שנת 2015 למנינם. וזה הפירוט: עליות בטהרה: שנת 2009 - 5,658. 2010 - 5,792. 2011 - 8,247. 2012 - 7,724. 2013 - 8,523. 2014 - 10,906. 2015 - 10,766. 2016 - 14,054. 2017 - 25,628. 2018 - 29,939.

לעומת זאת עליית תיירים [שרק פחות מאחוז מהם חילונים הנכנסים בטומאה, והשאר גויים שגם להם אסור להיכנס לפנים מהחיל] היתה בשנת 2010 מעל 400,000 ועד שנת 2015 ירדה לפחות ממאתים אלף. דבר זה מראה, שעליית יהודים בטהרה אינה גורמת לתוספת בעליית חילונים בטומאה, אלא מפחיתה את מספרם.

וגם השוטרים והחיילים שעלו בטומאה מאז שרב הכותל סגר את המקוה שלהם - לאחרונה עקב עליית החרדים בטהרה הצליחו לשכנע אותם לטבול.

⁵ וז"ל הט"ז (סעיף ה') "דאין להם לגזור ולעקור לגמרי ד"ת שצותה לתקוע ביום זה בשלמא בשבת לא מתעקר לגמרי כיון שבלא שבת תוקעין בי"ט ונראה שזהו בכלל מה שעשו סייג לתורה ולא לעבור על ד"ת דזהו לעבור על ד"ת לעקור לגמרי ומה"ט ניחא עוד מ"ש ב"י בשם הר"ן מ"ש מילה דדחיה שבת ולא גזרינן שמא יעביר התינוק ד"א ברה"ר ותי' לחלק בין זה לזה בדוחק ולפי מ"ש ניחא דהתורה רבתה בפי' "וביום השמיני" אפי' בשבת לא רצו לעקור ד"ת בפי' משום גזיר' וכיוצא בזה כתבתי בי"ד סי' קי"ז", עכ"ל.

וז"ל הפרי חדש "ועיקר קושיא אינה, שהרי לא מצינו שבית דין יעקרו מצוה אחת לגמרי מן התורה ושיאמרו שלא יתקעו שופר לעולם".

שבגלל שראו חכמים חשיבות להכליל מקומות אלו בירושלים, לא חששו למכשול שיצא מזה [הכל סוגיא ערוכה בשבועות בגפ"ת ובתוספות הרא"ש ע"ש].

• **וכי בשבת יטען משהו שיש לאפשר לחילונים לקצר את נסיעתם דרך בני ברק כדי למעט באיסורי כרת? וכי במוצאי שבת משהו בודק האם נהג האוטובוס לא הגיע בשבילנו ביום השבת, אולי הוא גר רחוק ויצא לפני השקיעה? וכן בחג השבועות עשרות אלפי חרדים מכל ירושלים מגיעים לכותל המערבי וגורמים לחילול שבת של כוחות הבטחון, ומדוע, אם כן, רק כשמגיעים להר הבית שיש בזה יותר מצוה כמפורט לקמן - עולים לפתע כל מיני חששות⁶.**

• **וכי יאמר משהו לחילוני להתחתן עם גויה במקום עם חילוניה כדי למנוע איסור כרת של נדה? לשם מה משכנעים ומצילים חילונים מהתבוללות, הרי מכשילים אותם באיסור נדה? אלא שכפי שחיבור עם בת אל נכר זה דבר יותר גרוע מאיסורי כרת - כך גם להשאיר את הר הבית בידי אל נכר, גם אם הדבר כרוך בפחות איסורי כרת - זה הדבר החמור ביותר שיש, על זה כל תפילתנו, וכל בכייתנו על החורבן, אע"פ שבזמן הבית היו חטאי כרת רבים בגלל שהיה בדינו.**

• **מה שהמשטרה לא נותנת היום להיכנס למקומות האסורים זה רק בזכות העולים בטהרה, ולא בגלל כרוזי הרבנים שלא עזרו כל כך להפחית את העולים בטומאה, עד שהחלו לעלות בטהרה.**

• **גם יש לציין, שהיום יושבים בכניסה להר הבית 'כולל הר הבית' ואנשי ארגון 'כפות המנעול', שמלמדים ומזהירים את העולים לעלות בטהרה. ובזכותם החלו תיירים רבים ללכת במסלול המותר ע"פ ההלכה בלי לעלות לרמה, חלקם מהטעם שרוצים לשמוע הדרכה ממדריך, דבר שיש רק לעולים בטהרה.**

• **מי שחורה לו על הטומאה - יש לו לצעוק לא רק על מי שעולה בטהרה, אלא**

⁶ וכבר כתב בשו"ת ציץ אליעזר (חלק ג' סימן ו') שלא סוגרים בית הכנסת בשבת גם אם יגרום ליהודים לבוא אליו במכונית. ועיין הערות הגרי"ש אלישיב סוטה י; וחשוף חמד מסכת שבת קל. לגבי הפגנות בשבת.

גם על מי שעולה בטומאה, יש לו ללמד אותם ולמעט כמה שיותר מעליה בטומאה של חילונים ושוטרים. אולם למעשה רואים, שאלו הצועקים נזעקים רק כנגד העולים בטהרה, ולא כנגד מי שעולה בטומאה. כך לדוגמא, במנהרות הכותל היה מקוה שטבלו בו השוטרים לפני שנכנסו להר הבית מתוקף תפקידם, והמקוה נסגר ע"י מי שעמל להחתים את הרבנים נגד עליה בטהרה. הדבר מראה, שלא טהרת הר הבית מעניינת אותו, אלא כבודו ברחבת הכותל המערבי, שזה יהיה המקום הכי קדוש בעולם, ושלא ילכו להתפלל במקום יותר קדוש. ורק בזכות אנשים שעולים בטהרה ודואגים למעט בטומאה כמה שאפשר, התחילו השוטרים לטבול, ובקרוב יפתח בחזרה המקוה שבמנהרות הכותל⁷.

לגבי החלק הראשון שאולי בין העולים בטהרה יש מישהו שלא הקפיד מספיק על חציצה בטבילה:

• גם אם מישהו עולה בלי טבילה, אין חיוב למחות בו, כי הרבה אחרונים סוברים שלדעת הרמב"ם בעל קרי מותר בהר הבית (מי נפתוח [י"ז, ג'], ערוך השולחן העתיד [ל"ו, י'], שו"ת דברי יציב [חו"מ סימן קכ"ג], הגר' מנחם זעמבא, הגר"י אברמסקי, ועוד), ולזכות לא חיישינן כמבואר בש"ס הרבה פעמים. ואע"פ שלמעשה לא חוששים לשיטה שבעל קרי מותר, ואפילו לא לחומרא, מכיון שהרבה ראשונים חולקים על הרמב"ם, אבל אין להתלונן אם יש חשש שכמה יעלו בלי טבילה כראוי.

• כל החומר של טומאת מקדש וקדשיו שעליו מביאים ל"ב שעירים בשנה (תוספתא שבועות א' ב'), זה רק על מחנה שכינה, ולא על הר הבית שהוא מחנה לויה.

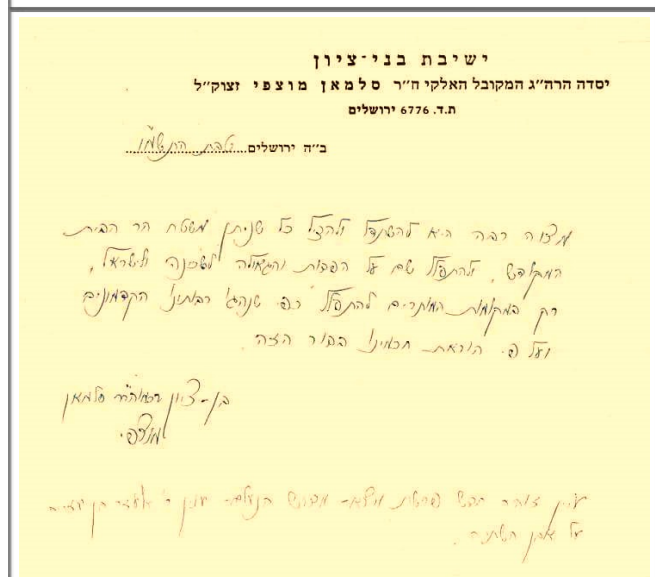
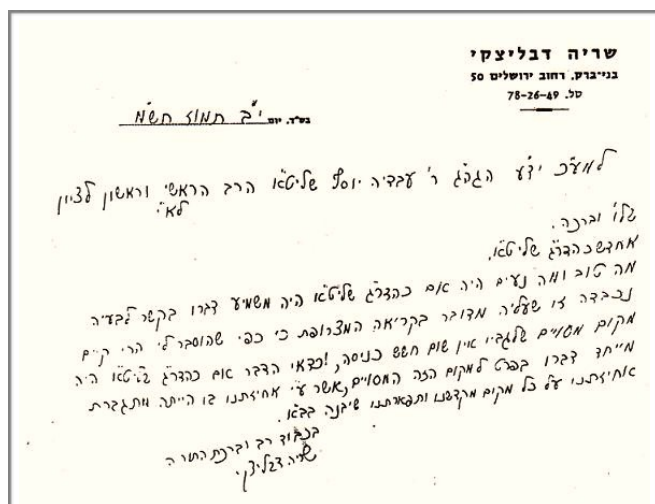
⁷ וכבר הגמרא ביומא כג: מספרת שבזמן בית שני היה אב שכול שבנו גסס, והוא צעק על הענין החשוב של טומאה בהר הבית, ומסקנת הגמרא, שהוא רוצח שפל ושפיכות דמים הוא דזל, וכן בימינו המתנגדים לעליה - לא ממקור קדוש באה התנגדותם.

טענה ג': הרבנים אסרו לעלות.

- ❖ בשנת תשכ"ז חתמו רבים מרבני ישראל על אזהרה שלא לעלות להר הבית, ומי אנו לחלוק עליהם?
- ❖ לכאורה גם יוצא מדבריהם, שקיימת מעין גזירה ואיסור דרבנן שלא לעלות להר הבית [וכמו שברור שיש איסור דרבנן להחזיק מכשיר עם אינטרנט וכדומה]?
- ❖ עוד יש איסור דאורייתא של "לא תסור", שלא לחלוק על רבני הדור.

תשובה:

- **הרבנים** במכתבם כתבו שאסור משום חשש כרת, כי בזמנם מי שנכנס היה נכנס עד מקום העזרה, אבל היום כל מי שנכנס אינו מתקרב למקום שהוא בחשש כרת, ואף המשטרה אינה מאפשרת גם למי שרוצה, ולכן המכתב של הרבנים אינו נוגע לעליה למחנה לוויה של היום.
- **דבר נוסף** השתנה משנת תשכ"ז, שאז עדיין היה קיים ספק ביחס לשאלה האם המסורת שמקום אבן השתיה נמצא מתחת לכיפת הסלע היא ודאית במאת האחוזים. כיום, לעומת זאת, אחר מדידות וחפירות רבות, התברר בוודאות שכן הוא, ואף התברר שמדידות שנעשו לפני למעלה ממאה שנים הן אמינות וראוי לסמוך עליהן, מה שתרם לבירור סופי בשאלת מיקום העזרות. והרבנות הראשית עצמה אמרה, שלאחר שיפרסמו את הראיות על מיפוי העזרות בתוך הר הבית, היא תתיר את העליה למקומות המותרים. אמנם לדאבונו, הדברים לא הספיקו להתפרסם בחיי הרבנים שחתמו על האיסור, וכל מי שחתם אח"כ סמך על האיסור הישן בלי ללמוד מחדש את השינויים. והסיבה לכך שלא משקיעים זמן ללמוד את הנושא היא משום שאין דרישה ציבורית לברר אותו. אחד הרבנים אמר פעם, שאם חמשת אלפים איש יבקשו מהרבנים לעלות למקומות המותרים, אז ישבו להתיר, אבל הרבנים לא ישקיעו זמן בלי דרישה

מכתבי רבנים בעד תפילה בהר הבית, בקרוב מסתמא יוציאו מהם הכחשה ואולי גם מכתב שחזרו בהם, ואז יובן מדוע לא הבאנו כאן רשימה של רבנים שמתירים את העליה - כדי שלא יפעילו עליהם לחץ לחזור בהם.

ציבורית, שכן הם עסוקים מטבע הדברים בדברים שיותר חשובים לציבור⁸.

• **רבנים רבים מתירים את העליה, ובתנאי שלא יפרסמו זאת בשמם, וכשעם הארץ שואל אותם אומרים לו שאסור, שהרי תכלית המכתב היתה למנוע מעמי הארץ להיכנס למקום בית קדשי הקדשים, וכלשון הגמרא (שבת קל"ט.), לפי שאינם בני תורה. וגם לאחר שמפרסמים בשמם בעיתון שאסור, אינם נמנעים מלומר לת"ח שאין בעיה לעלות, ורק לעיתונאי העם**

⁸ רב אחד מהרבנות שחתם על איסור העליה אמר לי, שהסכים לחתום רק על נוסח שלא יובא בו כי קיים חשש איסור כרת, כי כל המוסיף גורע, ועוד אמר שהוא מבין את מי שעולה, ושבתמב הנוכחי אין סיכוי שהרבנות תערוך שינויים בהוראות העבר, מפני שהרבנות נמצאת במלחמת השרדות ואין לה זמן וכח לדברים אחרים.

הארץ אמרו שאסור.

• **רבנים רבים** נמנעו מלחתום על האיסור, וחלקם טענו שזה נגד התורה. הרבנים שלמדו את הנושא אומרים שמותר, וחלקם רוצים לפרסם את זה, רק אינם יכולים מפני לחץ שמופעל עליהם מעסקנים ועמי הארץ של מפלגתם.

• **גם הרבנים** שחתמו על האיסור אמרו שאין כאן גזירה דרבנן כללית אלא לעמי הארץ, ולצערנו עדיין רוב הציבור נכלל בתואר עם הארץ לענין זה, וכלשון הגמרא בשבועות יח. - תלמיד חכם לזה ולא תלמיד חכם לזה. וכמו שמצאנו בעלי משרה רבים שצועקים על העולים בטהרה דברים נגד ההלכה כגון שטמא מת אסור בכל הר הבית באיסור כרת דאורייתא, או שאי אפשר להקריב קרבנות בטומאת מת, ועוד הלכות רבות שמי שאינו לומד אותן הלכה למעשה אינו זוכר אותן, ודינו כעם הארץ לענין הר הבית ולענין טהרות. ישנם רבנים שכתבו בעצמם שאסור להם לעלות כיון שרבנן גזרו על מי שאינו אוכל בטהרה שדינו כזב, ולזב אסור להיכנס להר הבית. וכבר כתבו האחרונים שדבר זה אינו נכון כלל, שהרי מצאנו שרבנן גזרו גם על גויים שיטמאו כזב ובכל זאת מותר להם להיכנס להר הבית עד מקום החיל כמבואר בש"ס ופוסקים, וא"כ גם לעם

ישנם רבנים שתומכים בעליה ואינם מוכנים לפרסם זאת בפני עיתונאים עמי הארץ, ולכן אחד הרבנים שליט"א [שבזמנו עסק בהחתמת הרבנים], אשר מורה לת"ח שמצוה לעלות - בכל זאת לעיתון 'משפחה' אמר שאסור לעלות, ואח"כ כשהגיע אליו אברך שלמד את הסוגיה, חזר ואמר שאין שום בעיה לעלות. העיתונאי הרב שלמה בניזרי [שהוציא ספר שעניינו לאסור את העליה ולכן קשה לו לחזור בו] רצה להגיע לרב כדי לשכנע אותו שאסור, והרב אמר שאינו מקבל עיתונאים [והעיתונאי של 'משפחה' הצליח להדחף ע"י שחיכה לרב במדרגות כמו שמספר שם בעצמו, ולכן הרב אמר לו באריכות שאסור - לפי שאינו בן תורה].

ישנם רבנים שאצלם הדבר פועל באופן הפוך - המשבקי"ם אינם מאפשרים לת"ח לדבר עם הרבנים. אחד מראשי הכוללים הלך לשאול את אחד הגדולים, שיש לו בכולל אברך שעלה להר הבית לאחר שלמד את הסוגיה - האם לזרוק אותו מהכולל? וענה הרב - מה הבעיה אם הוא למד את הסוגיה! ענה ראש הכולל - הרי יש כאן איסור כרת, וענה הרב שרק מקום העזרה אסור באיסור כרת, ומחה בראש הכולל שאינו יודע זאת. אז התערב המשב"ק ואמר - הרי מרנן ורבנן גזרו שלא לעלות להר הבית, ואז תמה הרב, שאין זו גזירה, אלא כך אמרו לעמי הארץ.

הארץ מותר להיכנס להר הבית.

• אין להביא מסמכים ישנים של רבנים, וכמו שלא נביא מכתבים של רבנים נגד הבחירות (בפעם הראשונה כל הרבנים כולל אלו של המזרחי אסרו להצביע מכיון שנתנו גם לנשים להצביע כמו שזה היום), או להצביע למפלגה שאינה אקטואלית, או נגד העליה לארץ ישראל לפני השואה, ולכן כיון שהיום השתנו הדברים, לא נאמר שהאיסור הישן עומד על כנו.

• יש לזכור, שבעבר חתמו רבנים רבים עוד יותר על האיסור החמור (כלשונם 'יהרג ואל יעבור') לדבר בלשון עברית, לעלות לארץ ישראל, ועוד כעין זה.

• ישנם רבנים שעלו בעצמם, כגון כמה מתלמידיו המובהקים של החזו"א, וכן הגר"ד קוק שליט"א [כפי שכבר פורסם בעבר בעיתון 'הארץ'], וישנם עוד רבנים רבים שעלו, אבל אנחנו לא מפרסמים אף אחד בניגוד לדעתו, כדי לא למנוע מרבנים נוספים לעלות. כמו כן, רבים הם האברכים שעולים מדי פעם להר, ואף אחד ממשפחותיהם וחבריהם אינם יודעים על כך, כי העולים שומרים על שתיקה, כדי לאפשר לכל הרוצה לעלות בסתר, להתפלל ולהודות במקום קדוש זה. וזה גם הטעם שבגללו נמנעים לעשות רשימה של כל הרבנים שמתירים. ישנם עוד רבנים שפעלו לפתוח בית כנסת בהר הבית, כגון הרב הראשי הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל¹⁰, וידוע מכתבו של הגאון רבי שריה דבליצקי זצוק"ל מתלמידי

¹⁰ זהו הדבר היחיד בו מצאנו עיתונים חרדים דנים מה דעתם של רבנים מהציבור הדתי לאומי, ומביאים אסמכתא מדבריהם לאסור, וכן הרבה מהרבנים שחתמו בשנת תשכ"ז הם רבנים לא חרדים, והסיבה לכך היא שבגלל הקושי לשכנע את הציבור, מנסים בכל הכח לעשות רשימה ארוכה של רבנים.

באחד העיתונים התקיפו את העולים להר על זה שחולצים נעליים לפני כניסתם 'כמנהג הישמעאלים', ולאחר ברור במערכת העיתון התברר שמי שכתב את אותו 'מאמר השקפתי' על האיסור החמור בעליה, אינו אלא אישה, שאינה יודעת את ההלכה הפשוטה השנויה במשנה בברכות, ולפיה אסור ליהודי להיכנס עם נעלי עור להר הבית, ונמצאנו למדים באיזו רמת רצינות יש להתיחס למאמרים בעיתון.

החזו"א¹¹, וכן של הגאון רבי בן-ציון מוצפי שליט"א¹². ומצורף כאן תשובה של ראב"ד העדה החרדית הג"ר ישראל יעקב פישר זצ"ל, שאף על פי שחתם עם הבר"ץ נגד העליה להר הבית, הוא עצמו כתב בספרו שו"ת אבן ישראל [חלק ט'] שמותר להיכנס להר הבית לאחר טבילה, ואף הזמין את הרב אלבום שידרוש בבית מדרשו זכרון משה, על מעלת העליה להר הבית בטהרה.

סימן קסג

בענין כניסה להר הבית אחרי טבילה

זהיטם כז, וכן אינו עושה משכב ומושג כז, ועו"ס גזרו ועשוהו כז גמור, דמטמא זהיטם ומטמא משכב ומושג, וא"כ אם לגבי עו"ס לא גזרו על שלוח מחנות, כש"כ לגבי ע"ה לא גזרו דין זכ לגבי שלוח מחנות.

ועוד נראה דלכתחילה לא גזרו על ע"ה להיות כזים, אלא בזמן שהחברים נהגו כדיו טומאה וטהרה, לא כן כזה"ז שגם החברים אינם נוהגים לכתחילה לא גזרו על ע"ה שיהיו כזים על זמן שגם החברים אינם נוהגים. נאם ישראל יעקב פישר

מה ששאל מע"כ דנראה לו דלענין כניסה להר הבית אחרי טבילה במקוה, ללא יהי כזה"ז כיון שגזרו חז"ל על ע"ה שיהיו כזים לכל דבריהם, וא"כ ארץ לספור ז' נקיים וטבילה כמים חיים דוקא.

לדעתי אין לחוש לזה, דעי"ר פ"א דכלים מ"ח שכתב לגבי עכו"ס שגזרו עליהם שיהיו כזים לכל דבריהם, דמ"מ לענין שלוח מחנות לא גזרו עליהם, וא"כ צדאי גם לגבי ע"ה שלא גזרו עליהם שיהיו כזים ממש, דהרי מטואר במס' טהרות פ"א מ"ה-ו, דנע"ה לא גזרו שיעמא

תשובה של ראב"ד העדה החרדית הג"ר ישראל יעקב פישר זצ"ל בספרו שו"ת אבן ישראל [חלק ט'] בענין כניסה להר הבית אחרי טבילה.

- עיקרו של איסור 'לא תסור' נלמד מהפסוק (דברים י"ז י"א) "וְעֵשִׂיתָ עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמְרָתָ לַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר יוֹרֶךְ... לא תסור מן-הַדָּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל". פסוק זה מתייחס רק לסנהדרין שיושבת במקום אשר בחר ה' - בהר הבית. החיוב לשמוע לבתי דין אחרים, וכל שכן לשאר רבנים שאינם יושבים בדין - לפי פשטות דברי הראשונים מקורו

¹¹ לאחר פטירתו בני משפחתו הוציאו מכתב חדש שטרם פורסם משנת תשמ"ו שבו סותר לגמרי את מה שכתב להרב עובדיה זצ"ל, שמדורי דורות כל הר הבית הוא בחשש כרת, ולא כמ"ש בספרו אחר כותלנו שאסור רק מחמת איסור הרבנים

¹² וזה לשון המכתב (המצורף): "מצוה רבה היא להשתדל ולהציל כל שניתן משטח הר הבית המקודש, ולהתפלל שם על הפדות והגאולה לשכינה ולישראל, רק במקומות המותרים להתפלל כפי שנהגו רבותינו הקדמונים, ועל פי הוראת חכמינו בדור הזה. עיין זוהר חדש פרשת ויצא מדרש הנעלם - ענין רבי אלעזר בן עזריה על אבן שתיה."

מדרבנן (עיין מנחת חינוך מצוה תצ"ה, וכן ראוי לשים לב לכך שמרן החפץ חיים בספרו 'ספר מצוות הקצר' המכיל את המצוות הנהוגות בימינו בלבד לא מנה מצוה זו, ומכאן משמע, שבזמנו זה לא נהג, ותמוה אם כן כיצד היום זו כבר נהיתה המצוה החשובה ביותר ששקולה כנגד כל התורה), וקיי"ל שבדרבנן אפשר ללכת אחר המקל, ולכן אפשר לסמוך לקולא¹³ על הרבנים שמתירים, ואע"פ שאינם מפרסמים את דעתם עקב לחץ המופעל עליהם¹⁴.

• **בנקודה זו נעוץ מבחנו של אדם - האם כל המצוות שהוא מקיים - הוא מקיים אותן רק משום שהרבנים אמרו לו¹⁵, או שהוא מקיים אותן משום שה' אמר לקיים את המצוות, ואחת המצוות [שבזמננו תוקפה מדרבנן] היא 'לא תסור ממה שאומרים הרבנים', אבל אין מצוה כזו כאשר הדבר גורם לבטל מצוות מהתורה. על כך אמרו חז"ל - כל מקום שיש חילול ה' - אין חולקין כבוד לרב (ברכות י"ט: ועוד מקומות).**

• **ישנם די והותר מכתבים שחתומים עליהם רבנים בעניין מצוות, שאין ספק שהם מעיקר הדין ואינם חומרא, ועוד בטרם נבדוק אדם האם הוא מקיים את דברי הרבנים במכתבם בענין עליה להר הבית, ראוי שנבדוק כמה מדברי הרבנים במכתביהם האחרים הוא מקיים. מדובר על נושאים כגון לא לצאת לחו"ל, לא לשהות במלונות פרוצים, לא להשתתף בערבי שירה, לא לזרוק בחור ישיבה שהתארס מוקדם מהזמן בו קבע ראש הישיבה שראוי להתארס, לא להירשם לישיבות לפני הזמן שקבעו (גם לא מתחת לשולחן), שבחור לא יחזיק**

¹³ מי שאוסר את העליה להר הרי הוא מקל בפועל במצוות דאורייתא שניתן לקיים שם, ומי שמתיר את העליה הוא מחמיר בדאורייתא, ולכן עדיף לשמוע אליו.

¹⁴ בעתיד כשיהיה סנהדרין בהר הבית, אם חלילה יהיו עדיין רבנים שאוסרים את הכניסה להר הבית, ויחלקו בעוד הרבה דברים, ואותם רבנים כיון שיורו כך לתלמידיהם כנגד הסנהדרין שבהר הבית - עלולים להכנס לגדר הדין של זקן ממרא האמור בתורה. ונקוה שעד אז יערה עלינו ה' רוח ממרום ולא נגיע למצב זה.

¹⁵ בעיתונים חרדיים המצויים כיום כותבים על מי שסוגר את חנותו בשבת שהוא 'שומע לגדולי ישראל', תחת המושג המיושן 'יהודי שומר מצוות', ויש בזה חשש לריח של עבודה זרה.

פלאפון, לא לגלח זקן, לא לשמוע רדיו, ואחרון חביב - לא להסתכל במכשיר שאינו חסום לאתר בחדרי חרדים וחבריו, לב יודע מרת נפשו אם לעקל ואם לעקלקלות¹⁶.

• אין זה סוד, שרוב הציבור שלנו עדיין אינו מבין שעם ישראל חזר למקומו ובעל כרחו יצא מהגלות, ולכן אינם מוכנים לעזור להנהגת ה' לגאול את עמו, וה' עושה את הדבר בלעדיהם. הם מתנגדים לכל שלבי הגאולה, וזה נעשה בצורה של בדיעבד ע"י רשעי ישראל. ישנם רבנים שיודעים את האמת, רק מפחדים לומר אותה בקול, שמא ירדו מגדולתם (עיין מנחות ק"ט: כמה זה קשה), ואז השליחות עוברת לשכבות החלשות של העם. דרכים רבות למקום, אבל אין הדבר פוטר אותנו - השכבה האמצעית - מלקיים את המצוות.

• רב אינו יכול לפסוק בנושא שאינו בקי בו, וכאשר פסקו אינם מבוססים על ידע תורני, הם אינם קובעים הלכות ובוודאי אינם מחייבים. רואים בחוש כיצד חלק גדול מהרבנים שאסרו עליה להר הבית כתבו דברים שנוגדים את ההלכה, כגון שטמא מת אסור בכל הר הבית, או שאי אפשר להקריב בטומאה, או שמדורי דורות לא נכנסים להר הבית בגלל שאין יודעים את המקומות המותרים, כאשר בפועל היו מהתנאים והאמוראים ועד לתקופת הגאונים שנכנסו להר הבית, ורק כשהגויים לא אפשרו - אז לא נכנסו. הרבנים אינם כותבים שקרים אלו בכדי להטעות את הציבור ולהתל בו, אלא הם כותבים את הדברים מחסרון ידיעה. כמו כן הם אומרים דברים שנוגדים את המציאות, כגון שאפשר בטעות לעלות לרמה בלי לשים לב, או שאיננו יודעים היום היכן

¹⁶ מכיון שהעיתונאים עצמם וחלק מהציבור אינם מקיימים את שאר מכתבי הרבנים, ורק בענין הר הבית מקיימים את דבריהם באדיקות תוך חרוף וגידוף כל מי שאינו נשמע להם, כי אין יצר הרע לעלות להר הבית [מכיון שאין זו עבירה]. אף אחד אינו רואה צורך לעלות ולדרוש לציון, וכלשון הפסוק 'ציון היא דורש אין לה', וזהו כמעט הדבר היחיד שבו אותם אנשים יכולים להגדיר את עצמם כחרדים, ולכן הם כותבים על זה, ובקרב כשחרדים נוספים יעלו זה כבר לא יהיה 'סימן לחרדי', ואז העיתונאים יפסיקו לכתוב על זה.

מקום העזרה¹⁷. ויש מי שמסביר, שבכוונה כתבו הרבנים דברים בסגנון כזה, שכל מי שלמד ישים לב שאינם נכונים, והם כתבו רק בשביל עמי הארץ שאינם יודעים.

• **ישנם המסבירים את מכתב הרבנים כבא לומר, שקיים חשש שיכנסו למקום האסור מדרבנן - החיל ועזרת נשים. אולם בכמה וכמה פעמים אומרת הגמרא, שאין גוזרין גזירה לגזירה, אלא רק על מצוות דאורייתא ניתן לגזור הרבה בבת אחת, אבל אם גזרו קצת - אין לגזור שוב שמא יעברו על הגזרה. ולכן לגבי איסור שיש בו כרת במחנה שכינה, רבנן כבר הוסיפו על זה את עזרת נשים ואת החיל שיהיה בהם איסור מדרבנן, ולכן לא ניתן לגזור על כל הר הבית משום עזרת נשים. ממילא נמצא, שמכתב הרבנים אין בו משום תקנה דרבנן, אלא כל עניינו להזהיר את עמי הארץ לפי שאינם בני תורה. ובמציאות כיום, כשהמטרה שומרת, וכן העולים בטהרה מזהירים ומלמדים, אין עוד צורך לשקר לעמי הארץ שיש איסור כרת בעליה להר הבית¹⁸.**

• **דבר נוסף כתוב בשו"ת הגאונים (תשובת רב שר שלום גאון, חמדה גנוזה סי' ע"ז) -**

¹⁷ האור החיים כתב דבר מפחיד בחומש ויקרא (כה, כה), וז"ל: "ואמר ומכר מאחוזתו ירצה על המשכן משכן העדות אשר הוא אחוזתו ית' שבו השרה שכינתו ובעונותינו נמכר הבית ביד האומות, וכמאמרם ז"ל (מדרש תהלים ע"ט) בפירוש פסוק מזמור לאסף באו גוים וגו', והודיע הכתוב כי גאולתו היא ביד הצדיק אשר יהיה קרוב לה' על דרך אומרו (לעיל י' ג') בקרובי אקדש הוא יגאל ממכר אחיו ... ועל זה עתידין ליתן את הדין כל אדוני הארץ גדולי ישראל ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב".

¹⁸ ישנם הטוענים כי החיל רחב יותר מעשר אמות ואיננו יודעים את שיעורו. אבל במשנה כתוב 'החיל עשר אמות' והסבירו כל הראשונים שמדובר ברוחב עשר אמות, חוץ מהרמב"ם שפירש שגובהו הוא עשר אמות, ולא כתב מה הרוחב של החיל, ולכן מכיון שהרמב"ם לא כתב את שיעור הרוחב, יש לסמוך בזה על שאר הראשונים שכתבו שהרוחב עשר אמות. וכן בכתבי יוסף בן גוריון הכהן [שראה את המקדש בבניינו, והראשונים סומכים עליו, ומובא פעמים רבות (ראה לדוגמא רש"י יומא כג. לגבי אולמות בבית המקדש; רמב"ן גיטין לו; והריטב"א שם אף מכנה אותו 'הרב')] ברור שהמדובר הוא בשטח בעל רוחב של י' אמות.

"שכל דבר שלא גזרו רבותינו הראשונים אין אנו גוזרים, שאפילו דבר שיש לחוש לו יותר מזה ויש בדבר להחמיר, אין אנו חוששים, ואין גוזרים אלא מה שגזרו אנשי כנסת הגדולה ובתי דינים גדולים". וכתב השדי חמד (כללים, מערכת ג' אות י"א) שאין לגזור גזירות אחרי חתימת התלמוד והביא עשרות מקורות לכך, כגון המגיד משנה (הלכות חמץ ומצה פרק ה' הל' כ') שכתב "ואני אומר אין לנו לגזור גזירות מדעתנו אחר דורות הגאונים ז"ל", והביא דבריו היד מלאכי (כללי דינים קנ"ג) עם עוד מקורות לבסס דבריו. וכן כתב הרא"ש בפ"ב משבת סימן ט"ו - ועיין עוד בשו"ת אור לציון חלק ב' הערות פרק מ"ב, שם דן באפשרות לגזור על רכיבה על אופניים בשבת.

טענה ד': גורם לפיגועים.

- ❖ ואפילו אם נאמר שהמחבלים יבצעו פיגועים בכל מקרה, עדיין עוזרת עליה של יהודים להר למחבלים, לפי טענה זו, בכך שהיא מאפשרת להם לטעון טענות, ודבר זה מחזק אותם בעיני העמים, כאילו יש צדק בטענותיהם.
- ❖ עלית יהודים להר גם 'שופכת שמן על המדורה' בכך שהיא מאפשרת למסיתים שלהם להסית.
- ❖ הדבר מוכח, שהעליה להר מתסיסה את הערבים, והם הולכים ופוגעים ביהודים. וא"כ מי שעולה להר הבית חל עליו גדר 'רודף'.
- ❖ פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה, וק"ו הר הבית, שתלויות בו רק כשליש מתרי"ג המצוות.
- ❖ אחת משלוש שבועות שהשביע ה' את ישראל היא שלא למרוד בשלטון האומות בזמן הגלות (כתובות קי"א.).

תשובה:

- אחר שנוכחים לדעת, כי הטיעונים ההלכתיים לאסור עליה קלושים ביותר, עוברים לטיעונים בטחוניים. אולם בפועל, טוענים גורמי הבטחון, שבודאי אינם מחזיקים בתפיסה 'משיחית', את ההפך, באומרים שעלית יהודים להר הבית

Dr. Mordechai Kedar
Department Of Arabic
Bar-Ilan University
52900 Ramat-Gan, Israel

د. مرقاي كيدار
قسم الدراسات العربية
جامعة بار ايلان
رامات جان اسرائيل
mkedar@mail.biu.ac.il

ד"ר מרדכי קידר
המחלקה לערבית
אוניברסיטת בר-אילן
רמת-גן 52900

אל כל המעוניין

הנדון: חוות דעת על תפילת יהודים בהר הבית

בתשובה לשאלה שנשאלתי לגבי הצפוי אם תתיר מדינת ישראל ליהודים להתפלל על הר הבית, להלן חוות דעתי בבנון.

1. תרבות המזרח התיכון, לצערנו הרב, היא תרבות של כוחנות, בשל המורשת השבטית של המדבר המהיבית כל שבת להיות מיליציה לוחמת כדי להגן על מקורות המזון שלו, ובראשם המים. קבוצה שאינה מלוכדת, חמושה ומסוכנת, נעזבת לנפשה כי אין לה לא לקרב, תהיה תמיד מטרה למתקפות ולניצול. לעומתה, קבוצה מלוכדת, חמושה ומסוכנת, נעזבת לנפשה כי אין לה לא אחרי מנע לצאת נגדה. לכן במזרח התיכון, שלום מקבל רק הבלתי מנוצח, וגם זה שלום זמני כל עוד הוא שומר על תומת הבלתי מנוצח. ברנע שהוא משרד איתות חולשה יתנפלו עליו מתנגדיו ויחסלוהו. הדוגמה הטובה ביותר ניתנה לנו בשנה שעברה: נשיאים חזקים ורבי עצמה, כמו מובאק וקאפי, ששלטו במיליונים ביד רמה ובדיוע נטויה לאורך עשרות שנים, קיבלו שלום מעמיהם כל עוד הם נחשבו כבלתי מנוצחים, אך ברנע שהתדמית הזו נסדקה ההמונים קמו נגדם וסילקו אותם מהבימה.
2. הדברים אינם שונים כשמדובר במדינת ישראל: כל עוד היא מקרינה עצמה היא זוכה בשקט, כי מסוכן מדי להתקטטות איתה. ברנע שהיא מקרינה היסוס ומכוסה יצא נגדה כל המתנגדים לה. לכן רק הקרנת נחישות ונכונות למאבק תקנה לישראל שקט ורגיעה.
3. המצב בהר הבית אינו נפרד מהכלל המזרחי תיכוני שתיאר לעיל: כל עוד ישראל מקרינה נחישות לעצור על זכויות אורחיה במקום המקודש ביותר ליהדות, אויבי ישראל יעזבו אותה בשלום. לכן חובתה של המדינה להוכיח לכול, לקרוב ולרחוק, שהיא איננה מוכנה לוותר כמלוא נימה על זכויות היהודים בהר הבית, וזאת כדי להבטיח שהאחרים יכבדו את המדינה ואת זכויותיה. ויותר על הזכויות בהר הבית יתפס כחולשה המזינה מתקפות גם במקומות אחרים.
4. המסקנה העולה מהאמור לעיל ברורה: רק עמידה איתנה של מדינת ישראל על זכויות היהודים בהר הבית תקנה לה רגיעה ושלום. כניעה ישראלית לאויבים תעורר את המאיימים האלימים לכבד את זממם, שכן גישה פשיטת וחתרנית נתפסת כסביבה המזרחי תיכוני כחולשה המזינה אלימות.
5. כשמדובר בתפילה בהר הבית הדברים אינם חורגים מכלל זה: אם הצד המוסלמי יחוש בנחישות ישראלית לקיים את זכותם הבסיסית ביותר של יהודים במקום המקודש להם, המוסלמים יקבלו את המצב כמורה משמיהם. על ישראל להבהיר לכל המסיתים, מהשיח' משמר חוסיין, מופתי ירושלים, ועד אנשי התנועה האסלאמית שהיא תנקוט יד קשה נגד כל מי שיעורר מדנים. הבהרה חזק משמעות כזו תיצר שקט ורגיעה.
6. על ישראל להקפיד הקפדה יתרה להרחיק מהר הבית את אמצעי התקשורת הערביים ובעיקר את צוותי הצילום של אלג'זירה, שכן צרוץ זה מנצל כל הזדמנות כדי לקדם את הג'יהאד התקשורתי שלו נגד ישראל, ולשפר שטן על מודרת השנאה נגדה. אירוע של יהודי מתפלל על הר הבית ינופח על ידי אלג'זירה למסדים של טעם גלב, רק כדי להסית את המוני המוסלמים, בארץ ובעולם, נגד ישראל. במסגרת מניעת אלג'זירה מלכסות אירועים כאלה יש לחסום כמנייה הן את הר הבית והן את עמדת הצילום בהר היותם המשיקיה על הר הבית.

בברכה,

ד"ר מרדכי קידר,
מרצה במחלקה לערבית,
חוקר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים,
מנהל המרכז לחקר המזרח התיכון והאסלאם (בהקמה),
אוניברסיטת בר אילן.

מחזקת את השליטה בארץ¹⁹. מצאנו מקרים רבים, בהם הורו הרבנים לסמוך על אנשי הבטחון, כפי ש מצוי בענייני רפואה, שבהם סומכים על רופאים.

• במדרש איכה (א' ב' על הפסוק 'היו צריה לראש'), מסופר שהיה ערבי אחד בזמן החורבן ושמו פנגר, שטען כך לרבן יוחנן בן זכאי - מדוע לא תשמחו שנחריב את בית המקדש, כך הלא תתמעט השנאה נגדכם! ויותר מזה טען, שהגיע להחריב את בית המקדש כי טובתכם אני מבקש, שכל זמן שהבית הזה קיים

את בית המקדש, כך הלא תתמעט השנאה נגדכם! ויותר מזה טען, שהגיע להחריב את בית המקדש כי טובתכם אני מבקש, שכל זמן שהבית הזה קיים

¹⁹ מצורף כאן חוות דעת מד"ר מרדכי קידר שהעיתונאים החרדים מביאים אותו בכל דבר חוץ מעניין הר הבית שלא מתאים להם אז הולכים לחוקרים שמאלנים אשר דעתם רחוקה מן התורה והמצוות, ומן המציאות הטופחת על פנינו, ואשר ישמחו במפלתינו ובהצלחת אויבינו. יש לנו חוות דעת של עוד מומחים רק אין מקום להביא כאן את כולם. היום כבר יהודים מתפללים בהר הבית, והכל עובר בשלום, הערבים לא עושים כלום בגלל זה, כך בשאר דברים שיתנו ליהודים לעשות בהר הבית, זה רק יחזק את היהודים ויכניע את האויבים.

מלכיות מתגרות בכם, אם יחרב הבית הזה אין המלכיות מתגרות בכם. וענה לו ריב"ז - 'לב יודע אם לעקל ואם לעקלקלות'. וגם כאן לב יודע מרת נפשו, שמחפשים תרוצים חדשים לאסור את העליה, וכמו שרואים, שמזמן חורבן הבית השנאה רק גברה ולא נחלשה. ודומה הדבר למה שטוענים אנשי השמאל, שאם יתנו משהו לערבים הדבר יביא שלום, ואילו במציאות רואים תמיד, כי ההפך הוא הנכון.

• **השנאה ירדה לאומות במתן תורה**, ותמיד היא תשאר עד שנצא מהגלות, ואין זה משנה מה נעשה, כמבואר במדרש הנ"ל. והראיה לכך, שלפני מלחמת ששת הימים אף יהודי לא עלה להר הבית, ואף לכותל המערבי לא התקרבו, ובכל זאת רצו הערבים להשמיד את כל היהודים, ואילו אחר המלחמה במשך חודשיים, כשהיו תפילות בהר הבית עם ספר תורה - לא התרחש שום פיגוע, וגם הערבים נשתתקו מטענותיהם, עד שהחליטה ממשלת ישראל מעצמה לתת להם את הר הבית, ואז הם קלטו שיש להם עסק עם משוגעים, ובכל פעם שנתנו להם משהו קיבלו יותר פיגועים, כגון לאחר הסכם אוסלו, ולאחר ההתנתקות קיבלו טילים. נמצא, שלא העליה להר הבית גורמת לפיגועים, אלא החטא גורם, וכמו שמצאנו בהרוגי ביתר שהיו צדיקים, והיה אז מרד בר כוכבא כשיהודים עלו להר הבית, ואולי גם הקריבו קרבנות, ולכן 'הערבים' של אז עשו פיגועים והרגו את צדיקי ביתר, והגמרא שואלת למה נהרגו, ואינה מתרצת 'בגלל שיהודים עלו להר הבית', וגם לא 'בגלל שעברו על ג' שבועות', אלא מתרצת שהצדיקים האלו שמחו בחורבן בית המקדש, וכמו שנרחיב בהמשך. וא"כ גם בימינו, לצערנו, נעשות עבירות רבות בארץ ישראל שיגרמו לפיגועים - וכי אין חילולי שבת בארץ? אין חמץ בפסח? אין גילוי עריות? ובראשם החטא שלא שאלו את בית המקדש לעבוד את ה' במקום אשר בחר, וכמו שמצאנו לאורך הדורות, שדבר זה גרם למספר ההרוגים הרב ביותר במשך הדורות, ואין העליה להר הבית גורמת לפיגועים, אלא מצילה מפיגועים.

• **רוב הישמעאלים רוצים להשמיד את ישראל**, ולכן הם משלמים למשפחות מחבלים על העבודה שהם עושים, אלא שלא כולם אומרים את זה במפורש

הבאות: "ואם בכדי לפצות את הערבים המרוגזים, מוטב שיחתמו על ביטול הצהרת בלפור, ולא ח"ו שלהם הבעלות על הכותל המערבי. ובכלל אם באנו לחשוש אחרי איומי הערבים אין לדבר סוף כי תמיד ימצאו עילה. ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים".

• **ידוע**, שלאחר מאורעות תרפ"ט הקפיד מרן הגרי"ח זוננפלד זצ"ל ללכת דווקא דרך שער שכם גם בשעת סכנה, וזאת כדי לא לוותר לערבים (מובא בספר 'האיש על החומה'), ונלמד מכאן ק"ו להר הבית.

• **ה'איסור'**, כביכול, להתגרות באומות אינו מובא בחז"ל. הם דברו רק על איסור למרוד באומות, וגם על איסור זה כבר אמרו האר"י (בהקדמה לעץ חיים למהר"ו) והגר"א, שהוא נאמר רק למשך אלף שנה מחורבן בית שני, ותקופה זו כבר חלפה מזה זמן רב.

• **הפיגוע** שהתרחש בהר הבית, בו נהרגו שני שוטרים, אירע ביום שישי, בו יהודים אינם מורשים לעלות, ואילו היה הפיגוע מתרחש בגלל העליה של יהודים, סביר היה להניח כי משמים יסובבו שהנפגעים יהיו אותם עולים ש'חוטאים', ולא אותם שוטרים דרוזים. וכן אומרת הגמרא (ב"ב ט"ז.), כי בין איוב לאויב לא נתחלף להקב"ה ח"ו, ומי שחושב שנתחלף הוא כופר. וכן הדבר ביחס לשאר פיגועים, שטענו אנשים כאלו ואחרים שהתרחשו בגלל יהודים שעולים להר הבית.

• **יש לזכור**, כי טענות מהסוג של 'פיקוח נפש' ו'רודף' מצאנו כבר ביציאת מצרים. רבים טענו - 'הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו', טענו שקיום מצות פסח זה פיקוח נפש, ואותם אנשים מתו במצרים והם היו הרוב, ורק עשרים אחוז לכל היותר זכו לצאת ממצרים. וכן בזמן המרגלים, הרוב טענו, כי לא נוכל לעלות כי 'חזק הוא ממנו', ומתו במדבר.

• **מדי שנה** חוגג עם ישראל את נס חנוכה, שבו הצליחו להחזיר את עבודת בית המקדש ע"י מלחמה עקובה מדם, בה נהרגו עשרות אלפי יהודים, ובכל זאת אנו שמחים, כי חזרה העבודה למקומה, ואיש לא טען כי פיקוח נפש דוחה את

העבודה, וזאת משום שבדבר שחשוב באמת לא טוענים שהוא נדחה מפני פיקוח נפש. וכתב הב"ח, שדווקא בגלל שמסרו נפשם למות - זכו שחזרה להם העבודה²⁰.

• **אני מאמין באמונה שלמה, שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצוותיו.** הגמרא (ברכות ס.) אומרת, שמי שמפחד בירושלים מפיוגועים - סימן הדבר שהוא חוטא, כדכתיב 'פחדו בציון חטאים אחזה רעדה חנפים', ולכן מי שמפחד - כדאי שלכל הפחות יסתיר את הענין ולא יפרסם את זה לכולם.

• **רש"י** (יהושע י"ח) כתב, שמאחר שכובשים את ההר ומקריבים קרבנות - אזי שאר הארץ נוחה להיכבש. על כן חשוב לכבוש את הר הבית, כדי שיהיה יותר קל לכבוש את שאר הארץ²¹, וכן אנו אומרים במוסף של ראש חודש - 'בהיותם מקריבים לפניך זבחי רצון לכפר בעדם - זכרון לכולם יהיו, ותשועת נפשם מיד שונא'. וכן מובא בגמרא (סוטה מ"ט; בבא קמא פ"ב:), שכל זמן שעוסקין בעבודה ומקריבין תמידין - אין נמסרין בידי אויב.

²⁰ וז"ל הב"ח (או"ח סי' תר"ע): "עיקר הגזירה [של היוונים] היתה על שהתירשלו בעבודה. וע"כ היתה הגזירה לבטל מהם העבודה. כדתניא בברייתא שגזר עליהן אותו הרשע לבטל התמיד. ועוד א"ל מצוה אחת יש בידם, אם אתה מבטל אותה מידם, כבר הם אבודין. ואיזו זו, הדלקת מנורה. שכתוב בה להעלות נר תמיד. כל זמן שמדליקין אותן, תמיד הם עומדין כו'. עמדו וטמאו כל השמנים. וכשחזרו בתשובה, למסור נפשם על העבודה, הושיעם ה' על ידי הכהנים עובדי העבודה בבית ה'. ע"כ נעשה להם הנס גם כן בנרות, תחת אשר הערו נפשם, למות על קיום העבודה".

²¹ בנחמיה (ו' י"ד-ט"ו) מסופר שהיו אז יהודים שעזרו לערבים לטעון טענות של פיקוח נפש ושל איסור התגרות באומות, ונחמיה לא התיחס אליהם כלל עד שהשלימו את החומה, ואז נפל פחד ה' על הערבים. כבר אז היו יהודים בארגוני השמאל שניסו לעזור לערבים. "זָכְרָה אֱלֹהֵי לְטוֹבָיָה וּלְסִנְבַּלֵּט כְּמַעֲשָׂיו אֵלֶּה וְגַם לְנוֹעַדְיָה הַנְּבִיאָה וּלְיִתֵּר הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ מִיְּרָאִים אוֹתִי. וְתִשְׁלַם הַחוּמָה בְּעֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁה לְאַלּוּל לְחֻמְשֵׁים וּשְׁנַיִם יוֹם. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ כָּל אוֹיְבֵינוּ וַיִּרְאוּ כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבֵינוּ וַיִּפְּלוּ מְאֹד בְּעֵינֵיהֶם וַיִּדְּעוּ כִּי מֵאֵת אֱלֹ-הֵינוּ נַעֲשֶׂתָה הַמְּלָאכָה הַזֹּאת".

• להלן דברי השייח' חאלד אל-מוגרבי, שמתסיס את הערבים במסגד אל-אקצא לבצע פיגועים - "מאה רבנים חתמו על החלטה-עצומה שבה הם אומרים, לדעתנו זה לא הזמן המתאים לפרוץ לאל-אקצא, אין זו חובה של בני ישראל ואפשר לוותר עליה. אני מבטיח לכם שבקרוב נראה עצומה נוספת בדומה לעצומה ההיא של יהודים דתיים שתקרא ליהודים לבנות את המקדש מחוץ לחומות אל-אקצא. כי אי אפשר לבנותו באל-אקצא". מדבריו מוכח, שהדבר שממריץ את הערבים לבצע פיגועים איננו האנשים שעולים בטהרה, אלא המכתב של הרבנים לאסור את העליה. הוא ממריץ אותם לחשוב, שאולי אם יהיו פיגועים נוספים, הרבנים יתירו לבנות את בית המקדש במקום אחר ולשכוח לגמרי מהר הבית. ומזה ניתן ללמוד, שככל שעולים יותר יהודים להר הבית, יותר מהרה הם יתיאשו מהמחשבה שנשכח מהר הבית, ואז הם יפסיקו לבצע פיגועים. וכן אמרו ערבים רבים, שהתקפלות הממשלה בהסרת גלאי המתכות בהר הבית דרבנה רבים מהם לחשוב, שבאמצעות פיגועים והפגנות אפשר להגיע להישגים.

טענה ה': חדש אסור מן התורה.

- ❖ עצם העלייה היא בגדר 'חדשות', שכן לא עלו להר הבית כאשר היו בחוץ לארץ.
- ❖ העליה אף מנוגדת למסורת, ולפיה מחורבן הבית והלאה לא עלו יהודים, ולכן עלינו להמנע מלעלות עד שבית המקדש ירד מן השמים.

תשובה:

- מי שמעיין קצת בדברי חז"ל רואה, שגם לאחר החורבן המשיכו לעלות עד תקופת הגאונים²², שאז הגויים לא הרשו להיכנס, וכאשר אפשרו להיכנס אכן נכנסו, וממילא אין כאן 'מסורת' שלא להיכנס.

²² עיין גמרא מכות כ"ד: שרבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא הגיעו להר הבית וראו שועל יוצא מבית קדשי הקדשים. ועיין חגיגה ט"ו. שרבי יהושע בן חנניא ובן זומא היו בהר הבית.

- **הסיבה שבגינה כיום לא עולים אינה נובעת מאיסור, אלא מפוליטיקה וחוסר ענין, וגם בני קהילות שרבותיהם מתירים אינם עולים.**
- **אין צורך במסורת עבור כל מצוה. הגדר של מסורת נאמר בעיקר ביחס לעופות טהורים (וגם זה רק משום שחוששין לשיטת רש"י, שהיא יחידאית בקרב הראשונים), ונחלקו האחרונים האם מסורת נצרכת גם ביחס לחיות ובהמות טהורים, אף שמפשות דברי הש"ס והראשונים מוכח שאין צורך בה, וגם לפי האומרים שצריך מסורת מכח מנהג, אין צורך במסורת ממתן תורה, אלא די בכך שהציבור כיום אוכל את אותם בעלי חיים, ולכן התירו את תרנגול ההודו.**
- **ידועה דעת הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, שמי שאביו התחיל ללבוש תכלת ראוי גם לו ללבוש. כך בשאר מצות, כדאי שאנחנו נעשה את השינוי, ואז לבנינו כבר לא יהיו ספקות, ותהיה להם מסורת לקיים מצוות.**
- **מבואר בגמרא (מגילה ג'), שרק לחדש דבר שלא נאמר במתן תורה אי אפשר, אבל אם שכחו מצוה מותר להחזירה²³.**

²³ וזה לשון המאירי (חולין ז'): "ת"ח שאמר דבר הלכה מחודשת, הן דרך הוראה הן דרך גדר. הן להחמיר הן להקל אעפ"י שהוא מבטל בזה מנהג קדמונים, אין ראוי להחזיקו בכך במדת יוהרא ונטילת שם במה שאין ראוי לו ולסרב בדבריו מצד שלא נהגו הקדמונים כן. אחר שהוא מראה פנים לדבריו... שכל תלמיד ותלמיד מקום המונח לו להתגדר בו וכו' מכאן לת"ח שאמר דבר הלכה שאין מזיחין אותו, רוצה לומר שאין מסירין אותו מדעתו מצד המנהג הקדום". עכ"ל.

וכתב רבינו אברהם בן הרמב"ם (במאמר על האגדות) "אמר השי"ת...לא תהדר פני גדול... ואין הפרש לקבלת אותו דעת להעמידה בלא ראייה, או בין שנאמין לאומרה ונשא לו פנים ונטען לו, כי האמת אתו בלא ספק. מפני שהוא אדם גדול כהימן וכלכל ודרדע, שכל זה אינו ראייה אבל אסור" והוסיף עוד - "לא נתחייב מפני גודל מעלת חכמי התלמוד ותכונתם... שנטען להם ונעמיד דעתם בכל אמריהם ברפואות ובחכמת הטבע והתכונה". והוסיף עוד - "וכאשר שמע רבי הדברים האלה... הכריע דעת חכמי אומות העולם בראיה זו... והנה זה עם היות ראייה זו רפה וחלושה... כי רבי לא הביט בדעת אלו אלא מדרך הראיות בלי להשים על לב לא לחכמי ישראל ולא לחכמי או"ה... והנה נתברר לנו כי החכמים ז"ל אינם מעיינים הדעות ולא מביטין אותם, אלא מצד אמיתתם ומצד ראיותיהם לא מפני האומר אותו יהיה מי שיהיה".

• **מעשה** שהיה בענין בדיקת סת"ם במחשב, שכמה רבנים טענו על זה ש'חדש' אסור מן התורה - אולי פחדו שימצאו טעויות בספר שלהם, עד שבבית מדרשו של ראש המתנגדים נפל ספר תורה, וכולם היו צריכים לצום, וכדי למנוע בושות הסכים שיבדקו את ספר התורה, ואז מצאו בו עשרות טעויות כפי שישנן בכל ספר תורה שלא עבר בדיקת מחשב, וכך לא היו צריכים לצום, כדין האמור בספר תורה פסול שנפל. ומחמת מעשה זה לא יכל אותו רב להוציא מכתב נגד בדיקת מחשב.

• **החתם סופר**, אשר טבע את המונח 'חדש אסור מן התורה' כלפי המשכילים - הוא עצמו כתב שצריך לפעול היום על-מנת שנוכל להקריב קרבנות, כי אין זו מצוה חדשה, אלא מצוות רבות שהתחייבנו בהן בהר סיני.

טענה ו': אסור להיכנס שלא לצורך מצוה.

❖ הרמב"ם כתב שלא יכנס להר הבית אלא לצורך מצוה. ומחמת זה היו שכתבו, שמחורבן הבית ואילך - שאין לנו אפשרות להקריב קרבנות - אסור להיכנס להר הבית. ובזמננו, שאין מרשים ליהודים להתפלל או להשתחוות - לכאורה אי אפשר לקיים שום מצוה מעבר לתיירות בעלמא, וזה בוודאי חילול הקודש.

תשובה:

• **הבא לטעון**, שמאז חורבן הבית אין בעליה להר משום מצוה ולכן אסור לעלות - הרי הוא מתעלם בכך מכל התנאים, האמוראים והראשונים שנכנסו להר הבית אחר החורבן כמבואר לקמן. וכן הרמב"ם עצמו נכנס להר הבית ועשה באותו תאריך יו"ט לדורות, כמבואר באגרתו המובאת בספר חרדים.

• **ניתן להתפלל במחשבה**, ומקיימים בזה מצות תפילה, וככל שיעלו יותר יהודים, כך יהיה קל יותר להתפלל שם ולקיים מצוות נוספות. לאחרונה עקב ריבוי העולים ושינוי הנחיות המשטרה, כבר אפשר ממש להתפלל בפרהסיה, רק בלי להתנדנד ובלי הכריעות של שמונה עשרה, ומדי יום יש שם חזרת

הש"ץ עם נשיאת כפים וקדיש, קדושה וברכו.

- גם כיום זוכים לקיים כמה וכמה מצוות בעליה (כמפורט לקמן במנין הסיבות לעלות) - תפילה, מורא מקדש, כיבוש ארץ ישראל - 'כל מקום אשר תדרוך כף רגליכם', ובפרט מקום כה קדוש. באמצעות העליה להר מקרבים את האפשרות להקריב קרבנות ולבנות את בית המקדש כמו שמוכח מרוב הראשונים, אשר סבורים כי יבנה בידי אדם. מקיימים מצות טבילה דאורייתא, ועוד מצוות שאכמ"ל.

טענה ז': יש לנו עוד מצוות לעשות.

❖ הרי לא חסרות לנו מצוות, ובמקום לעלות להר הבית ניתן להקפיד על מצוות שהחזיקו בהן כל ישראל, כמו תלמוד תורה ששקול כנגד כל המצוות, או נטילת לולב ותקיעת שופר ותפילה בכוונה וכיסוי הראש וכו'.

❖ והיכן נמצאים אנשי הר הבית בעידוד שאר המצוות, וכי אין מצוות שניתן לעודד את קיומן מלבד העליה להר הבית?

תשובה:

- **ביחס לטענה של תלמוד תורה העומד כנגד כל המצוות כולן**, ניתן לשאול באותו אופן מדוע מקיימים אנשים את מצות סעודת שבת, וכי לא מוטב לתלמוד בזמן הזה? ומדוע מניחים תפילין, האם לא עדיף לתלמוד כל הזמן? אלא על כרחך מודים כולם, כי תכליתו של לימוד התורה הוא לקיים את כל תרי"ג המצוות, ולכן בוודאי שאין טעם בלימוד במקום קיום, כי אם לימוד וקיום ביחד, וליתר דיוק - לימוד שעל מנת לקיים. העליה להר הבית וקידום עבודת הקרבנות מביאה לידי קיום של כמאה וששים מצוות, וללא ספק עלינו מוטל העול כלומדי תורה להביא לידי קיום המצוות הללו.

- **גר שבא להתגייר**, אם אומר לבית הדין שהוא מפחד לעלות להר הבית להביא את קרבנותיו מפני חשש כרת - אינו יכול להתגייר. על אותה דרך, אילו לפני קבלת התורה בהר סיני, כשהקב"ה שאל את בני ישראל האם הם רוצים את

התורה, היו יכולים לענות לו שהם מפחדים מאיסורי כרת ואינם רוצים את המצוות האלו, ובכך היו נפטרים. אולם לאחר שקיבלו תרי"ג מצוות, אין אדם יכול עוד לטעון שהוא מעדיף להיות שקוע יותר בלימוד במקום להתפלל או לקרוא קריאת שמע, אלא מוטל על כל אחד מאתנו כעת לקיים את כל המצוות כמיטב האפשרות שבידינו. כך מחכה לנו מצות הקרבת קרבנות, ובה מעל מאה וחמישים מצוות, ואמנם לא עלינו המלאכה לגמור, אבל מכל מקום עלינו לעשות כל שביכולתנו על מנת להתקרב לאפשרות ממשית של קיום המצוות הללו, וכמו שנאמר בחנוכה - 'לפי שמסרו עצמם עליה חזרה להם'.

- גם בשאר מצוות אנו עוזרים ככל שאנו יכולים, ועומדים מאחורי גופים אחרים מבלי לחפש פרסום לענין, ורק בענין חשוב זה - בו אין אנשים אחרים שפועלים - הוכרחנו לפרסם את עצמנו, אע"פ שאין הדבר מביא לנו כבוד אלא בושות, אמנם בסוף יראו כולם כיצד יתקיים הפסוק 'מכבדי אכבד ובוזי יקלו'.

טענה ח': אפשר על ידי אחרים.

- ❖ גם אם אכן יש צדק בדברים ויש לפעול בכיוון זה, הרי זו מצוה שאפשר לעשותה על ידי אחרים, ומדוע לו ליחיד להכנס לענין זה?
- ❖ הרי כבר יש מי שעולה, ומה מחייב כל אחד ואחד לעלות, לכאורה היחיד אין בו כח לשנות את המציאות?
- ❖ גם יש בדבר נזק רב למעמד האישי, ומי יאמר שחייבים בכך?

תשובה:

- הגמרא (יבמות ס"ד.) דורשת על הפסוק (במדבר י' ל"ו) "'שובה ה' רבבות אלפי ישראל' - מלמד, שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל, הרי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד, וזה לא עסק בפריה ורביה, לא נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל?". נלמד מכאן, שכל זמן שאין עשרים ושנים אלף איש דורשי ציון בפועל שעוסקים בהחזרת השכינה למקומה, אין זה נקרא מצב בו המצוה נעשית על ידי אחרים, ואין

אדם בן חורין להיפטר ממנה.

- **אפשר להקשות**, וכי מנין שצריך אדם לדאוג להכניס את עצמו למצב בו יוכל לקיים את המצוה, שמא באותו הזמן מוטב ללמוד כל עוד אינו מוכרח לקיים את המצוה. אבל באמת, נלמד ממשה רבנו שלא כך שוקלים את הדברים, שכן מצאנו במשה רבינו, שהיו מצות חביבות עליו, וגם מצוה שלא יכול היה לקיים - עסק בהכשר אותו מצוה כפי יכולתו, והכין שלוש ערי מקלט בעבר הירדן, זאת על אף שלא קלטו עד שנכנסו לארץ (מכות י'). משה רבנו לא העדיף ללמוד באותו הזמן, וכן התחנן להיכנס לארץ לא כדי לאכול מפריה אלא כדי לקיים מצוות נוספות התלויות בארץ, ולא אמר שעדיף להישאר בגלות בחו"ל כדי להיפטר ממצוות, כדי שבכך יוכל ללמוד עוד קצת בזמן ש'חסך'²⁴.
- **גם מצוות ציצית**, לדוגמא, היא מצוה שיכולה להיעשות בידי אחרים, אלא שמכיון שכל יחיד יכול גם הוא לקיים אותה, אזי בעידן ריתחא ענשינן אעשה. רק במצוה שאינה מוטלת על כל אחד, אלא שמישהו צריך לקיים אותה - אז נאמר, שמוטב לא להבטל מתלמוד תורה.
- **ישנו גם נידון ביחס לכל המצוות הנדירות** - האם כדאי לאדם להיכנס לחיוב באותן מצוות, או שמא עדיף ללמוד באותו הזמן. ומכל מקום מי שמתבטל לצרכיו, או שנוסע עד הכותל כדי להתפלל - בודאי חייב לעלות למקום בו התפללו אבותיו, ואין פטור של ביטול תורה אם כבר הגיע עד שם.
- **אפשר לחשוב בלימוד כל הזמן גם בעת העליה להר**.
- **מוטב להקרא 'שוטה' כל ימיו**, ואל יהי רשע שעה אחת לפני המקום. כאשר עוסקים במצוה חשובה זו - כבוד שמים חשוב יותר מהכבוד של אדם זה או אחר, וכהבטחת הכתוב - "כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו". לא תמיד רואים את

²⁴ כתב הרא"ש (פרק אלו מגלחין) שיש לו לאדם לחזור ולקיים את כל המצוות כדאמר גבי משה רבינו. ובספר חרדים כתב - 'יש מצוות עשה שלא יתחייב בהן כי אם בסיבה.. ובית דין של מעלה מענישין עליהם'. ובמנחת חינוך כתב - 'כל ישראל מחויבים לחבב מצות בוראנו ב"ה ולהביא עצמם לידי חיוב'.

התוצאות מיד, אבל נאמן הוא בעל מלאכתך לשלם לך.

- **ניתן לעלות בצנעה.** הרבה חרדים עולים להר הבית וחבריהם לא יודעים מזה, ואף המשפחה הקרובה לפעמים לא יודעת.
- **כמו שאת הממשלה אי אפשר לכבוש ע"י נשק אלא אך ורק דרך הקלפי** בבחירות, וכל קול קובע ומשפיע, ואף אחד לא מסתפק בזה שחבירו הולך להצביע, וגדולי ישראל מדברים כל פעם על הזכות והחובה שיש לכל אחד ואחד, כך את הר הבית איננו יכולים לכבוש ע"י נשק, ומי שניסה בעבר נשלח מיד לכלא, אלא רק ע"י עליה של יהודים להר הבית, וכל עליה קובעת ומשפיעה, המשטרה מפרסמת כל שנה וכל שבוע כמה עליות של יהודים היו, ולכן מי שיכול לעלות כמה פעמים באותו יום זה חשוב כל פעם מחדש [בשונה מבחירות שאי אפשר להצביע פעמיים], ואף אחד לא יכול להסתפק במה שחבריו עולים להר הבית, אלא צריך בגופו ובממונו לסייע שיהיו כמה שיותר עליות של יהודים.

טענה ט': זיבה.

❖ יש לחשוש לזיבה.

❖ המשנ"ב (תנ"ז:כ"א) מביא את המגן אברהם ביחס לאכילת חלה בחו"ל, שטוב ליזהר לאכול מיד אחר הטבילה לפני שמטיל מים, שמא יצאו מים עכורים או חלוקים שיש בהם חשש קרי.

תשובה:

- **המגן אברהם לא דיבר כלל לענין זיבה,** שהרי בזיבה בעיני מים חיים ולא תועיל טבילה במקוה. מה שחשש לו היה לענין קרי, ולא חוששים לזה, ומי שמחמיר בכל זאת - יכול לטבול סמוך לעליה. ניתן גם להסתכל כשעושה צרכיו האם יש מים חלוקים או עכורים, המשנ"ב לא כתב שאין אנו בקיאים בכך, אלא שאם אינו בודק קיים חשש רחוק. הוא גם לא כתב ש'צריך ליזהר' אלא רק 'טוב ליזהר', ואי אפשר להוכיח אחרים - וכל שכן להשמיץ ולבזות

אחרים - שאינם עושים מה שרק 'טוב' לעשות.

• **דווקא** באותו מקום במשנ"ב ובאותו מקום במגן אברהם מוכח, שאין חוששין לזיבה, ואפשר לאכול חלה אחר טבילה, שהרי מי שחושש לזיבה אינו יכול לאכול אף פעם, כי אי אפשר שלא להטיל מים במשך שבעה ימים. ומי שבא להוכיח מהמגן אברהם שיש לחשוש לזיבה רק מראה עד כמה הוא עונה להגדרה של 'עם הארץ לענין טהרות', שכן ישנן משניות מפורשות, בהן מבואר שאין חוששין לזיבה - ביחס לגנבים שנכנסו לתוך הבית (טהרות ז' ו'), וביחס לכהן שוטה (נדה י"ג:) שמטבילין אותו לקריו ואין חוששין לזיבה. וכן כל המטיל מים בבית המקדש טעון רק קידוש ידים ורגלים, ולא טבילה²⁵.

• **מי** שבכל אופן מחמיר וחושש - יכול לספור ז' נקיים ולטבול במעיין.

• **מי** שחושש לשיטה היחידאית, ולפיה טבול יום אסור בכל הר הבית, וכן שהמטיל מים עליו לחשוש לקרי - גם כשיבוא המשיח ויבנה בית המקדש הוא לא יוכל להיכנס להר הבית, ולכן כדאי לו לחשוב עכשיו ברצינות מהי ההלכה הפסוקה בטרם ימציא חומרות.

• **ב'מנחת יצחק'** כתב שאין לעלות להר הבית משום שעלינו לחשוש לצרעת, ולפי זה אסור לנו להיכנס כלל לירושלים. רואים מכאן עד כמה מחפשים תירוצים מתחת לאדמה רק כדי להפחיד את עמי הארץ מלהיכנס למקום קודש

²⁵ ישנה ראייה נוספת מהגמרא בתענית י"ז. שכהנים אסורים לשתות יין בזמן הזה שמא יתאפשר להקריב קרבנות, והכהנים מיד יצטרכו לעבוד בבית המקדש. וכתבו התוספות, שאע"פ שיצטרכו להמתין להיטהר מטומאת מת כדי להקריב קרבנות יחיד, עדיין יוכלו מיד להקריב קרבנות ציבור הקבוע להם זמן, דטומאה הותרה בציבור. ואם חוששים לטומאת זיבה, אז בין כה וכה יצטרך להמתין לספור ז' ימים נקיים, אלא מוכח דלא חיישינן לזיבה, ומיד ברגע שיתנו לנו רשות להקריב - באותו יום נקריב תמיד של שחר לחנך את המזבח, ולאחריו קרבנות ציבור שקבוע להם זמן ודוחים את הטומאה, או שיהיו כהנים טהורים ממגע מת - זאת לפי השיטות הסוברות שמגע חרב כחלל אינו מחייב הזאה, אלא רק טבילה. ועיין בשו"ת שמחת יו"ט למהרי"ט אלגזי סימן צ"ב.

הקדשים, וכל מי שקצת לומד ישים לב מיד שלא אסרו לת"ח לעלות למחנה לוויה.

- **זיבה** איננה דבר שכיח כלל, וחולה במחלה זו אדם אחד לכל 25,000. פרט לכך, אם ראה לאונסו אינו טמא, ובשבעה דברים בודקין את הזב, וכיום יש לתלות במאכל ומשתה, וכן בימינו אין אדם ניצול מהרהור עבירה, כך שגם מי שראה זיבה אין דינו אלא כבעל קרי, שטעון רק טבילה במקוה.
- **אחרונים** רבים סוברים בדעת הרמב"ם, שבעל קרי מותר להיכנס להר הבית. וכבר כתבנו שאין סומכים על זה למעשה.

טענה י': הורי ורבותי לא ישמחו לשמוע שעליתי להר, אז מה אעשה?

❖ ישנם גם כאלו שהוריהם יקפידו עליהם, ואם כן יש בזה ביטול מצות כיבוד אב ואם?

תשובה:

- **טענה זו** מצויה אצל חוזרים בתשובה של 'לב לאחים' ושאר ארגוני קירוב, והרבנים פוסקים להם שיסתירו מהוריהם כמה שאפשר, או שילמדו גם אותם לקיים את המצוות. מצוות כיבוד אב ואם אינה פוטרת מקיום שום מצוה בתורה, כי רק בעניני חול צריך לשמוע להם ולכבדם.
- **ניתן לעלות בלי שאף אחד ידע**, כי כל העולים נזהרים לא לספר על אחרים, ועם הזמן כבר לא תהיה זו בושה לעלות, ויוכל אדם להתגאות בזה שהיה מהוריזים במצוה, אשר נוטל שכר יותר מהבאים אחריו, וכדברי דוד המלך (שמואל ב' י"ט י"ב) - "לָמָּה תִּהְיוּ אֲחֵרָנִים לְהָשִׁיב אֶת הַמֶּלֶךְ אֶל בֵּיתוֹ".
- **המצאות מוכיחה**, שאם שואלים את ההורים לפני העליה קיים סיכוי פחות שיסכימו, אבל אם קודם עולים ואחר כך רומזים לאט לאט על חשיבות הענין של דרישת ציון בפני ההורים, אז אינם עצובים על זה, אלא שמחים שלפחות אחד מבניהם מוכן לעשות מה שהם רוצים ועדיין אינם מעיזים, וכפי שרואים,

להבדיל, שישנם חילונים לא מעטים אשר גאים על כך שיש להם בן שחזר בתשובה. אם אינם מסכימים, ניתן ללכת איתם לרב שיסביר להם את מעלת הענין. ואפשר להמשיך לעלות בצנעה בלי שהם ידעו.

• כך גם לענין רבו - מי שלומד את הנושא לעומקו עם רבו - רבו יתיר לו לעלות. קונטרס זה נכתב כדי לעורר את הציבור ללמוד עם רבם את הנושא, משום שנוכחתי לדעת, כי לבדי לא אוכל להגיע לרבנים רבים [אצל חלקם המשבקי"ם לא נתנו לדבר על נושא זה, ואצל חלקם לרבנים עצמם אין זמן לנושא זה, חלקם אמרו לי שבאמת מצד ההלכה מותר אבל זו איננה המצוה שמטרידה אותם, הבעיות בקואליציה על השבת והגיוס יותר חשובות, וחלקם מפחדים שיפרסמו את דעתם ולכן שותקים]²⁶, ולכן כל אחד יתייחד עם רבו בזמן שיש לו וכך נגיע לרבנים רבים. כשיהיה לנו ציבור גדול, ממילא יהיו גם רבנים]. האחרונים כתבו, שמי שלמד נושא אינו יכול לסמוך על רבו לקולא עד שילמדו ביחד את הענין, וכן מצינו בתחילת הוריות לגבי מי שיודע שב"ד טעו, שאינו נפטר מעונש רק משום שסמך עליהם. כך גם בענייננו - להמנע מלעלות להר הבית ומלדרוש לציון - זוהי קולא מסוכנת, ולכן צריך ללמוד את הנושא היטב עם הרבנים²⁷. ישנם רבנים, אשר מוטב להתחיל לדבר איתם על ענין הקרבנות,

²⁶ היו שטענו שמצוות אלו קשורים רק ל'מזרחניקים', אבל החרדים מקיימים את המצוות בלימוד במקום בעשיה, ככתוב 'ונשלמה פרים שפתינו'.

²⁷ רבנו חיים מוולוז'ין (רוח חיים א' ד'), וז"ל: "אסור לו לתלמיד לקבל דברי רבו כשיש לו קושיות עליהם. ולפעמים יהיה האמת עם התלמיד". ובנפש החיים (ש"א פכ"ב): "ומעת שבעונינו פסקה נבואה מישראל, אף אם יתאספו כל חכמי ישראל, אשר נמסר להם מעשה בראשית ומעשה מרכבה, ויעמיקו השגתם וטהר שכלם לשנות אף איזה פרט מאיזה מצוה, או להקדים ולאחר זמנה ח"ו, לא נאבה ולא נשמע אליהם".

וכ"כ כמהר"ר צבי הירש מזידיטשוב זצוק"ל בספרו המפורסם 'סור מרע ועשה טוב' (עמו' ע"ט בהוצאת אמ"ת) וז"ל: "... שלא תהיה אחי פתי יאמין לכל דבר, אפילו לרב מובהק ומפורסם, אפילו יהיה דומה הרב למלאך ה' צבאות וכו', הגם שהרב הוא צדיק ומפורסם, לא תעבור אתה על דברי תורה ודברי חכמים ח"ו, אפילו על תנועה אחת וכו'. וצריך אתה לדונו לכך זכות

ורק אחרי שיסכימו שהדבר מציאותי כיום - אז ניתן להסביר להם שנגיע לאפשרות להקריב בעיקר ע"י עליה בפועל. ישנם רבנים שמוכנים לדון רק במה שהם רואים עכשיו כמעשי, ואיתם יש לדבר תחילה על איסור העליה, ומשם לעבור לסיבות המחייבות את העליה, שאחת מהן היא כדי להקריב קרבנות.

* * *

וחלילה ח"ו להרהר אחריו, אבל אתה לא תעשה כמעשהו נגד התורה עד שתשא ותתן עמו על מה ולמה הוא עושה כן. וכאשר יורה לך טעם עפ"י התורה ויסביר לך הדבר, ויכנסו דבריו באזניך אחר שתחקור בעניין, אז תאמין, וזולת זה לא תאמין, אפילו יאמר לך שקבל מאליהו אל תאמין לו ולא תשמע לו וכו'. ואפילו נגד תקנת חכמים בלבד לא תשמע לו".

וכתב הבאר שבע (הוריות ב'): "דהא דאמרו בספרי אפילו מראים בעיניך על שמאל שהוא ימין הכי פירושו, אפילו תחשוב בלבך על פי שקול הדעת שטעו בדין ואמרו על שמאל שהוא ימין, אבל לא שהוא יודע בודאי שטעו בדין".

וכ"כ החיד"א (פתח עינים חולין ו') "דכל דידע דהסנהדרין טעו מחויב שלא לשמוע עליהם"..
 וכ"כ תוס' הרא"ש (הוריות ב'): "אלא אפילו אחד מן התלמידים הדנים לפניהם בקרקע וראוי להוראה חייב, ולא מבעי' ראוי להוראה אלא אפיו גמיר ולא סביר ונראה לו לפי מה שלמד שטעו בב"ד חייב" (חייב קרבן אם שמע להם). וכ"כ החיד"א (שער יוסף על הוריות עמ' נ') וז"ל "...דמה שאמרו בירושלמי עד שיאמרו על ימין ימין, ומוכח נמי ממתני' ומתניתא דסוגיאן, היינו כל עוד שלא נשא ונתן עמהם, ונר' בדעתו שטעו, ואז אינו רשאי לנהוג היתר ע"פ הוראתם ויאסור לעצמו, אמנם אחר שדברו אתו משפט ונשא ונתן עמהם, והסכימו בביטול דעתו אף שאין דבריהם מתישבי' על לב, ונראין הדברים אצלו עד חוב"ה אשר משמאל, נימא ליה, הבט ימין וראה שחייב אתה לקבל דעת' ועל זה אמרו בספרי ופסיקתא אפי' יאמרו לך על שמאל שהוא ימין... דהיכא שזה שהרגיש בטעותם הציע לפניהם טענותיו והם הסכימו כלם דדבריו לעו ושבשו עליו סברותיו ואמרו כלם שטועה הוא, אז אף שתשובתם נשאר מעל אצלו והוא לא כן ידמה - מחויב לשמוע להם וקאי בלא תסור, ודייקא לישנא דהרמב"ן ז"ל שכת' ושבשו עליו וכו' שסלקו אותו ויעשו הסכמה בטעותו, אמנם אם ערך לפניהם טענותיו והסנהדרין לא היה בהם כח לומר לו שהוא טועה, דעיניהם הרואות דיש פנים מסבירות לטענותיו, אלא שנראה להם שסברתם עיקר והם דקדקו בדבר וירדו לעומק הענין, דבכי האי גונא אין מקום לומר שהוא טועה כי אחזו השב"ש, רק גילו דעתם שאף שראו דעתו עם כל זה עודם מדברים ומחזיקים

במשפטם, אז אפשר דגם הרמב"ן ז"ל מודה דאינו חייב ללכת אחריהם, ואדרבה הדין נותן שיחמיר לעצמו".

וכ"כ מהרי"ץ חיות והרש"ש (בהוריות ב').

בתשובות המבי"ט (סי' קט"ו. מובא באם הבנים שמחה הקדמה שניה) מביא דברי מהריב"ל: "כל חכם הרוצה להשיג על פסק חכם חבירו שהאריך בכתב להטעים דבריו, אינו יכול להשיג על פסקו רק אם ג"כ מברר דבריו בטענות צודקות, אבל בפטומי מילי בעלמא לומר שאין הדין כפסקו אין שומעין לו".

וכ"כ החזו"א (בתחילת הוריות אות ה') "דחייב היחיד לשמוע לב"ד שבלשכת הגזית אפי' אומר על ימין שהוא שמאל, פי' הרמב"ן בס' המצות דהיינו דוקא לאחר שדן לפניהם ולא קבלו דבריו אבל קדם שדן לפניהם חייב להחמיר".

וכ"כ רבינו יואל מסאטמר (חד"ת תשיז ע' תרס"ח) "שאם משנים (חכמי כל דור כמ"ש שם)... ואומרים על מה שאמרו הקדמונים שמאל שהוא ימין ועל מה שאמרו ימין שהוא שמאל אל תשמע להם... אין לשמוע אלא אם אומרים על ימין ימין ועל שמאל שמאל" ע"ש.

סיבות לעלות

א. זהו המקום בו מתקבלות התפילות יותר מבכל מקום אחר¹, וכמו שהשיב הקב"ה לשלמה המלך שקיבל את תפילתו - שבהר הבית תתקבלנה כל התפילות, ולכן עדיף להתפלל שם מבכל מקום אחר בעולם. כשהגיע יעקב אבינו לחרן וגילה שעבר את הר הבית, אמר - 'אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו?' "בעי למיהדר, כיון דהרהר בדעתיה למיהדר - קפצה ליה ארעא" (סנהדרין צ"ה:). ועל אחת כמה וכמה אנו, אחר שהתפללו במקום המקדש דורי דורות של נביאים ותנאים - גם אנחנו צריכים לומר - 'איך אפשר שנעבור סמוך למקום שהתפללו בו אבותינו, שהוא גם המקום המסוגל מכולם לקבלת התפילות, ולא ניכנס להתפלל?'.

ב. **קיום מצות מורא מקדש**. גדר מצוה זו אינו שיש לפחד מלהיכנס, אלא שיש להיכנס במורא ובשמירת הגדרים. ומי שאינו נכנס דומה כמי שאינו לובש בגד של ד' כנפות, שאינו מקיים מצות עשה, ובעידן ריתחא ענשינן על אי קיום מצות עשה, ולכן בזמן של פיגועים נמצא שהדבר מסוכן שלא לעלות להר הבית. וכפי שמי שחושש פן יעבור על מצוות מורא אב ואם ומחמת זה ניתק איתם קשרים ואינו מגיע אף פעם לבקרם שמא יסתור במקצת את דבריהם - לא רק שרשע זה אינו מקיים מצוות כיבוד אב ואם, אלא גם מורא אב ואם אינו מקיים, ובודאי יתן על זה את הדין. כמוהו בדיוק הוא מי שנמנע מלעלות להר הבית מדין 'מורא מקדש', אין זה מורא ממי שצוה על המקדש אלא פחד מהמקדש, וכדברי עשו הרשע - 'הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה'.

ג. **התעלות רוחנית וקרבה לקב"ה**. וכפי שאין צורך להסביר מדוע לבוא לכותל

¹ ישנם מקורות רבים, ונביא חלק מהם: שלמה המלך התפלל לאחר שבנה את בית המקדש

המערבי - על אחת כמה וכמה שבנידון שלנו אין צורך להסביר מדוע לעלות, אלא די בהפרכת הטענות של המתנגדים ובלימוד כיצד לעלות בטהרה.

שתקבלנה התפילות בהר הבית, וכלשון הפסוק: כָּל תַּפְלָה כָּל תַּחֲנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְכָל הָאָדָם לְכָל עַמָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּן אִישׁ נִגַּע לָבָו וּפָרַשׁ כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה. וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שְׁבִתֶּךָ וְסִלַּחְתָּ וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ לְאִישׁ כָּכָל דְּרָכָיו אֲשֶׁר תִּדַּע אֶת לָבָבוּ כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ לְבַדְּךָ אֶת לָבָב כָּל בְּנֵי הָאָדָם" (מלכים א' פרק ח', ל"ח-ל"ט). "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי שְׁמַעְתִּי אֶת תַּפְלֹתְךָ וְאַתָּה תִּתְחַנֶּנָּה אֲשֶׁר תִּתְחַנֶּנָּה לְפָנַי הַקִּדְשָׁתִי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתָ לָשׂוּם שְׁמִי שָׁם עַד עוֹלָם וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים" (שם ט', ג'). ואיתא במסכת ברכות (ס"ב:) - "אמר רב ביבי אמר רבי יהושע בן לוי: כל הרוקק בהר הבית בזמן הזה כאילו רוקק בבת עינו, שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים". הרי מפורש בדברי חז"ל, אשר למדו ממילות הפסוק 'והיו עיני ולבי שם', שהקב"ה מקשיב במיוחד לתפילות הנאמרות במקום המקדש, ומקום זה הוא בכלל הר הבית, ולא רק בעזרה.

כשיעקב אבינו התעורר מחלומו (בראשית פרק כ"ח, י"ז) נאמר: "וַיִּיָּצֵא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם". ותירגם יונתן: "וַיִּדְחִיל וַיֹּאמֶר מַה דָּחִיל וּמִשְׁבַּח אֲתָרָא הָדִין, לֵית דִּין אֲתָר חוּל אַרוּם אֱלֹהֵן בֵּית מִקְדָּשׁ לְשִׁמְיָה דִּה' וְדִין כְּשֶׁר לְעָלוּ מִכּוֹן כָּל קָבִיל תִּרַע שְׁמִיָּא מִשְׁכָּלָל תַּחוּת פּוֹרְסֵי יִקְרָא". ובאבן עזרא שם כתב - "כי אם בית א-להים שיתפלל אדם בו בשעת צרכו ותשמע תפלתו".

מסכתות קטנות מסכת שמחות פרק ו' [הלכה י"ב] - "ביום הראשון וביום השני אין נכנס להר הבית, ובשלישי, נכנס ומקיף דרך שמאל. ואלו הן שמקיפין דרך שמאל, אבל, ומנודה, ומי שיש לו חולה, ומי שאבדה לו אבדה. מה לך מקיף לשמאל, שאני אבל, אומרים לו השוכן בבית הזה ינחמך; שאני מנודה, אומרים לו השוכן בבית הזה יתן בלבבם ויקרבוך, דברי רבי מאיר, אמר לו רבי יוסי עשיתם כאילו עברו עליו את הדין, אלא השוכן בבית הזה יתן בלבבך ותשמע לדברי חבריך ויקרבוך; מי שיש לו חולה, אומרים לו השוכן בבית הזה ירחם עליו, ואם היה בן קיימא ירחם עליו מיד, ומעשה באשה אחת שחלתה בתה ועלתה והקיפה, ולא זזה משם עד שבאו ואמרו לה נתרפאתה; ומי שאבדה לו אבדה, אומרים לו השוכן בבית הזה יתן בלבבם מי שמצאה ויחזירה לך מיד, ומעשה באלעזר בן חנניה בן חזקיה בן גרון שאבד לו ספר תורה לקוח במאה מנה, ועלה והקיף ולא זז משם עד שבאו ואמרו לו נמצא רבי הספר תורה. שמתחילה לא בנה שלמה הבית אלא על תנאי, שכל מי שיש לו צרה יבא ויתפלל עליה, רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה שדפון ירקון ארבה חסיל כי יהיה כי יצר לו אויבו בארץ שעריו כל נגע כל מחלה, כל

הכלי יקר (בראשית י"ג, י"ז) כתב, וז"ל: "כי שם מקום מקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה ושם פעל ה' מכוון לשבתו יתברך ושם חביון עוזו יתברך, וכל המסתכל במקום הקדוש ההוא מיד נתלבש רוח טהרה וקדושה ומלך עליון ביופיו יתברך תחזינה עיניו ובראייה לחוד סגי לאדם לקנות השלימות ההוא במקום אשר קרא לו אברהם (בראשית כ"ב י"ד) ה' יראה, וקרי בה יראה היו"ד בחירי"ק ויראה היו"ד בציר"י, כי כדרך שבא לראות כך בא ליראות, כי מיד בבואו שמה כשם שהשכינה רואה אותו כך הוא רואה פני השכינה ומיד נעשה מושפע ומואצל ודבק בזיו שכינתו יתברך מעין עולם הבא כי גם שם הצדיקים יושבים ונהנים מזיו שכינתו יתברך. ולא בכל מקום בארץ האדם זוכה לשלימות זה כי אם במקום הנקרא ה' יראה והוא הר המוריה. ותועלת רוחני זה לא יסור מזרעו עד עולם, כי אף בזמן שבית המקדש שלמטה אינו בבנינו מכל מקום הבית המקדש שלמעלה המכוון נגדו נצחי לא יסור לעולם ובכל זמן יורד ממנו השפע על זרע אברהם המקודש, ומטעם זה שלמים וכן רבים נכספה נפשם לעמוד במקום הקדוש ההוא כי רצו את אבניה וגו'. וכנגד תועלת רוחני זה אמר הקדוש ברוך הוא שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם רצה לומר מן המקום הקדוש אשר אתה עומד בו כי בו תקנה השלימות הרוחנית ותזכה לראות פני השכינה, ועל אותו שלימות אמר לך אתננה ולזרעך עד עולם כי שלימות רוחני זה לא ימוש לעולם".

בספר 'דרש משה' לרבי משה פיינשטיין זצ"ל כתב על הפסוק "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה" (דברים ג', כ"ה) וז"ל: "חזינן שאף דאיכא בדברי חז"ל (סוטה י"ד) על מה שרצה משה לעבור את הירדן וכי לאכול מפריה הוא

תפלה כל תחנה אשר תהיה לכל האדם; אין לי אלא ליחיד, לצבור מניין, תלמוד לומר לכל עמך ישראל; אין לי אלא לישראל, לנכרי מניין, תלמוד לומר וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא; מבקש בנים, או אפילו נכסים, מניין, תלמוד לומר כל תפלה כל תחנה. יכול אפילו מבקש בנים ולא טוב לו, נכסים ולא טוב לו, תלמוד לומר אשר תדע את לבבו כי אתה ידעת לבדך את לבב כל בני האדם, מה שטוב לו תן לו".

צריך אלא לקיים מצות התלויות בה, מכל מקום מצינו גם שרצה אף להיות עוף לעבור את הירדן (דברים רבה י"א י'), אף שלא בר מצות הוא, אלמא דעצם להיות במקום הקדושה הוא דבר גדול, מכיון שהשי"ת הקדיש מקום זה יש להשתדל להיות שם".²

ועיין סוכה נ"ג. - "תניא הלל הזקן היה אומר: למקום שאני אוהב שם רגלי מוליכות אותי, אם אתה תבא אל ביתי אני אבא אל ביתך, אם אתה לא תבא אל ביתי אני לא אבא אל ביתך, שנאמר (שמות כ') 'בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתִיךָ'".

ד. להחליש את ביזוי המקום ע"י ערלים שיותר גרועים מהשועלים שיצאו מבית קדשי הקדשים.³ יש שיטה אצל הערבים, ולפיה אם יהודים עולים, אז אסור להם לעלות. ויש ערבים שנוהגים שרק בשעה שיהודים נמצאים בהר אסור להם להיות. וכך, כמה שיעלו יותר יהודים ירחיבו את שעות הפתיחה ליהודים ויעלו פחות ערבים, וכמו שראינו במציאות בעבר, וכבר כתבנו שאין איסור להתגרות באומות ובפרט במקום חשוב זה יש לדחוק את רגליהם כמה שאפשר.⁴ [ובפרט באנשי וואקף שהם ספק מבני עמון, שבהם נאמרה מצוה (רמב"ם לא תעשה נ"ו) לא לנסות להשלים איתם, אלא להילחם בהם].

ה. מצות כיבוש ארץ ישראל. הנוכחות מחזקת את השליטה במקום, ומצות כיבוש הארץ נוהגת גם היום, וכמו שנפסק שמותר לומר לגוי בשבת לכתוב קנית קרקע מגוי בארץ ישראל. וגם מי שאינו מונה מצוה זו במנין המצות, ודאי מודה שמצוה היא זו, ויש רק שיטה אחת בראשונים, ולפיה בזמן שאין ישוב בארץ אין צורך לבוא ולהסתכן, כמו שהיה בזמן בעלי התוספות,

² ואחד מחתניו בכל פעם שמגיע לארץ עולה להר הבית. ועיין עוד בשו"ת אגרות משה או"ח חלק ב' סימן קי"ג.

³ עיין מהרש"א בסוף מסכת מכות.

⁴ ועיין בחזון איש שביעית ס' כ"ד ס"ק ג', שגם ישמעאלים שאינם עובדי ע"ז אבל הם בכלל כופרים ושייך בהם איסור 'לא תחנם' ואיסור 'לא ישבו בארצך' והם בכלל מצוות ביעור ע"ז.

כשהגיעו מאות משפחות לגור בארץ ומתו במחלות. אבל היום, כשניתן לקיים חיים תקינים בארץ ישראל, מי שמתעקש להישאר בגלות מסכן את חייו, וכמו שראינו בשואה.

ובכלל זה שלא להיות חוטא בחטא המרגלים, עליהם נאמר "וימאסו בארץ חמדה" (תהלים ק"ו, כ"ד). מי שמתנגד לעליה בדרך כלל מתנגד למצות ישוב ארץ ישראל וגירוש גויים שלא מקבלים על עצמם שבע מצות בני נח, עבדות ומסים, כי לא קיבלנו כך מרבותינו שהיו בגלות לפני מאה שנה, וכן הערבים קדמו לעליית יהודי ליטא, ולא זוכרים את הרש"י הראשון בחומש, אשר מסביר מדוע נכתב כל חומש בראשית - כדי שתהיה לנו תשובה לטענת אומות העולם 'ליסטים אתם'.

ו. **לשיטת רוב הראשונים** בית המקדש יבנה בידי אדם [ולכן אפשר שזה יקרה גם לפני שהמשיח יגיע], וגם לפי רש"י, הסבור כי בית המקדש יכול לרדת מהשמים, אין זה פוטר אותנו ממצות בניית מזבח והקרבת קרבנות שנוהגים גם כשאין בית, ובזה תלויים כמאתיים מצוות מהתורה. וכן מצאנו לאורך הדורות, שניסו להקריב ולקבל אישורים לזה בכל פעם שיכלו, ולא חיכו עד שבית המקדש ירד משמים. רש"י עצמו כותב ביחזקאל (מ"ג, י"א), שבית המקדש יבנה בידי אדם, וכן כתב בפירושו לתורה בפרשת ויחי (מ"ט, י"א). ועל מה שכתב בפירושו לגמרא, כתב המאירי שכוונתו רק לשמא ירד מהשמים, כי הכל יכול לקרות, אבל אין סומכין על הנס, ואין אנו פטורים מלהשתדל לבנות את בית המקדש, ולכל הפחות את המזבח. וכשעם ישראל ירצה באמת את בית המקדש, הרבה דרכים למקום לתת לנו אותו. על פי חוק מותר לכל אדם לקיים בהר הבית את פולחן דתו, ולכן בג"ץ פסק שמבחינה חוקית אפשר לבנות מזבח אם תהיה לכך דרישה ציבורית, בעוד שהמשטרה טענה לבג"ץ, שהציבור אינו מעוניין להקריב קרבן פסח, אלא רק קומץ אנשים רוצים לעשות פרובוקציה ותו לא. המשטרה אינה מוכנה לאשר שינוי גדול ביום אחד, אלא צריך להרבות את הנוכחות שלנו במקום עד שיוכלו לעשות שם דברים. ולהבדיל - כן אנו רואים אצל הרפורמים, שנשות הכותל מקבלות

הרבה מאד בגלל הנוכחות שלהן רק פעם בחודש בכותל, ומאויבי תחכמני.

ז. להראות שאנו רוצים לקיים את כל המצות, ואיננו מסתפקים במועט. בשנים האחרונות, עם הגיענו לארץ, נתחייבנו במצוות 'חדשות' [כלומר מצוות ישנות שחזרנו להתחייב בהן אחר הפסקה של שנות הגלות] וצריך ללמוד אותן ולחכות לאפשרות הראשונה שאפשר לקיימן, ולא כאותם שסוברים שאסור להוסיף מצוות על מה שקיימנו בגלות משום 'חדש אסור מהתורה', ורק בגשמיות מותר דברים חדשים, גם אם צריך לסמוך על דברים מפוקפקים. עליה להר אינה מצוה אחת שולית, אלא יש בה כמה מצוות נדירות עם הכנה לקיום עוד כמאתיים מצוות כשנוכל לבנות מזבח. ישנן מצוות, שאם לא מתכווננים אליהם, אזי גם כשיגיע הזמן בו נוכל לקיימן, לא נעז לעשות זאת, ולדוגמא מצות תגלחת נזיר, שצריך לגלח את פאות הראש המהודרות. מי שעושה רק מה שמקובל לא יעז לקיים מצוה זו.

מרן הגרי"ז הלוי אמר (יומני בריסק אות ט"ז), שאם אנשי המזרחי לא היו מקיימים מצות שמיטה בהיתר מכירה, החרדים גם לא היו שומרים כלל שמיטה, כי חדש אסור מן התורה, ולא נהגנו שמיטה בגלות. מי שחושש מלהיכנס לחשש איסור כרת אינו רוצה לחזור לזמן בית המקדש, אז נוספות לנו עוד קרוב למאתיים מצוות, וחלקן באיסור מיתה. למה להיכנס לחשש אכילת פיגול ונותר, אולי הכהן פיגל ולא גילה לנו, לכן עדיף לאותם אנשים להישאר עם המצוות שיש להם בגלות. אותם אנשים יכולים להישאר בחוץ לארץ כדי שלא להתחייב במצות התלויות בארץ⁵, וחבל שלא נולדו בבית של גוי ואז היה די להם בשבע מצוות בני נח, ועדיף עוד יותר מבחינתם אילו לא נבראו כדברי הגמרא - 'נוח לאדם שלא נברא'. אבל אנחנו מתלמידי משה רבינו שרצה להיכנס לארץ ישראל כדי לקיים כמה שיותר מצוות (מכות י').

⁵ וכדברי עשו הרשע ליעקב אבינו - "למה זה לי בכורה" (בראשית כ"ה ל"ב), וביאר רש"י - "אמר עשו מה טיבה של עבודה זו, אמר לו כמה אוהרות ועונשין ומיתות תלוין בה, כאותה ששנינו אלו הן שבמיתה שתויי יין, ופרועי ראש. אמר אני הולך למות על ידה, אם כן מה חפץ לי בה".

ואנחנו מחכים לבנות מזבח ולהתחייב בעוד מצוות. כמה שיותר חיבור להקב"ה - זה הענין שאנו מחפשים, ותאמינו לי, שעם כל המצות שנהגו בזמן הבית - היו האנשים אז יותר מאושרים, לא היו צרות והיה שפע גדול ברוחניות ובגשמיות. ולמתים חפשי למי שרוצה לנוח בקלות...

ח. איסור נטיעת עצים בהר הבית. העולים להר שומרים על המקום שלא יטעו שם עוד עצים. בזמן שחרדים לא עלו להר, נטעו שם הרבה עצים, ומאז שהרבו לעלות להר בטהרה, התחילו לשמור שלא יוסיפו שם אפילו עץ אחד [היה ניסיון להוסיף ובזכות העולים זה נמנע. ומקווים שנוכל בקרוב לכרות את כל העצים הנטועים בהר].

ט. מצות השתחויה בהר הבית, כלשון הפסוק בתהלים (צ"ה ו') - "בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לִפְנֵי ה' עֲשֵׂנוּ", וכן (שם קל"ב ז') - "נִבְרָאָה לְמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ נִשְׁתַּחֲוֶה לְהֹדֵם רַגְלֶיךָ". ועיין מגילה כ"ב: - "ותניא: ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה, עליה אי אתה משתחוה בארצכם, אבל אתה משתחוה על אבנים של בית המקדש"⁶.

משנה מסכת מידות (פ"ב מ"ג) - "לפנים ממנו סורג גבוה עשרה טפחים ושלש עשרה פרצות היו שם שפרצום מלכי יון חזרו וגדרום וגזרו כנגדם שלש עשרה השתחויות". ופרשו שם הרמב"ם והגר"א, שהשתחוו בהר הבית מחוץ לסורג. יש להקפיד שיהיה בתוך ת"ק אמות המקודשות.

⁶ וזה כולל את כל הר הבית, וכמו שמצאנו בעוד מקומות בחז"ל, שכל הר הבית נקרא מקדש:

א. ספרי (במדבר פסקא פ"א) - דושנה של יריחו חמש מאות אמה על חמש מאות אמה כמו שטח בית הבחירה.

ב. המדרש אומר (מובא ברש"י דברי הימים א' כ"ח) שגודל המשכן אחד מחמישים של המקדש, וכן אומרים בפיוט לשבת חנוכה. ומוכח שבמילה 'מקדש' הכוונה לכל הר הבית.

ג. המשנה בשבת (פרק ו') אומרת לגבי נעליים - "ואין נכנסין בהן לעזרה", והרי כל הר הבית אסור בנעליים, כמבואר במשנה בברכות פרק ט'. ויש עוד מקומות, ואכמ"ל.

בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נ"ו סימן ב' - "א"ר יצחק הכל בזכות השתחויה, ואברהם לא חזר מהר המוריה בשלום אלא בזכות השתחויה, ונשתחוה ונשובה אליכם; ישראל לא נגאלו אלא בזכות השתחויה, שנאמר (שמות ד' ל"א) 'ויאמן העם וגו' ויקדו וישתחוו; התורה לא נתנה אלא בזכות השתחויה, שנאמר (שמות כ"ד א') 'והשתחוויתם מרחוק; חנה לא נפקדה אלא בזכות השתחויה, שנאמר (שמואל א' א' כ"ח) 'וישתחו שם לה'; הגליות אינן מתכנסות אלא בזכות השתחויה שנאמר (ישעיה כ"ז י"א) 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו', והשתחו לה' בהר הקדש בירושלים; בית המקדש לא נבנה אלא בזכות השתחויה, שנאמר (תהלים צ"ט ט') 'רוממו ה' אלקינו והשתחו להר קדשו; המתים אינן חיינן אלא בזכות השתחויה, שנאמר (תהלים צ"ה ו') 'באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו'."

איתא במגילה כ"ב: "השתחואה - זו פישוט ידים ורגלים, שנאמר: 'הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחות לך ארצה'". ואז התפילה מתקבלת יותר, כמו שחז"ל דורשים על הפסוק (שמואל א' א' ג') "ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחוות ולזבוח לה' צבאות בשילה" וכתב במדרש שמואל, וילקוט שמעוני (שם) "התפלה גדולה מן הקרבנות, דכתיב 'להשתחות' ואחר כך 'ולזבוח'". וכתב שם הרלב"ג "פי' רבותינו ז"ל להשתחוות ולהתפלל, ואף על פי שהיה מתפלל גם כן בעירו, הנה התפלה בבית המקדש היתה יותר נבחרת, ואפשר גם כן שהיתה ההשתחואה ממש כי הנכנס שם היה משתחוה כמו שאמרו ז"ל."

על הפסוק "לשכנו תדרשו ובאת שמה" (דברים י"ב ה') ביאר הספורנו - "אל אותו המקום הנבחר תדרשו להשתחוות ולהקריב."

* * *

בימינו המשטרה עדיין אינה מאפשרת לקיים מצוה חשובה זו, מפני שאין מספיק יהודים בהר ואנשי הוואקף המוסלמים מיד שמים לב לזה, זה גורם על פי המשטרה להפרת סדר ציבורי, ומי שמשתחוה מוציאים אותו מההר ומקבל

הרחקה מההר, אולם ככל שיעלו יותר, יהיה יותר קל לקיים מצוה זו, כמו שאר מצוות שהשינוי בהר נעשה בהן ע"י ריבוי העולים. [היום כבר לא מקבלים הרחקה אלא רק שימוע קצר לפני העליה הבאה].

* * *

מדינת ישראל

המשרד לביטחון הפנים
השר לביטחון הפנים

ט"ו בשבט, התשע"ט
21 ינואר 2019
סימוכין - 00475519

לכבוד

מטה ארגוני המקדש

בשמחה רבה ובכבוד רב אני מברך את הקהל הנכבד שהתאסף לכבודה של תורה, עם יציאתו לאור של הספר "הר הבית כהלכה". לכבוד הרב אלישע וולפסון מרבני ישיבת צפת שכתב את הספר, ולכבוד המקום הקדוש ביותר לעם ישראל.

אחד ההישגים הבולטים שלי בכהונתי כשר לביטחון הפנים בהם אני גאה עד מאד, הייתה החזרת השקט והביטחון בירושלים בכלל ובהר הבית בפרט.

המהפך שלנו בהר הבית מוכיח את עצמו יום ויום ושעה שעה. כיום יודע כל מי שרוצה לעלות למקום הקדוש, שהר הבית פתוח ליהודים יותר שעות ביום, יותר רבנים עולים אליו, הרבה יותר יהודים שעולים כהלכה, וגם המון גדול של תיירים שמגשימים את חזון הנביאים "כי ביתי בית תפילה ייקרא לכל העמים".

למרות שאנחנו נמצאים עדיין במעלה ההר, לשמחתנו השיפור ניכר והוא גדול ביותר.

ישיבת המקדש תלויה במצוות העלייה אליו, כמאמר הכתוב "לשכנו תדרשו ובאת שמה". ואני שמח שזכיתי ליטול חלק גדול בהתעצמות העלייה להר הבית כהלכה. אולם את התודה הגדולה אנחנו חבים בראש ובראשונה לרבבות העולים, ולרבנים שמלווים זאת, מעוררים את עם ישראל בכתיבה ובמעשה, ומזרזים אותנו להוסיף ולהתקדם כראוי וכהלכה.

אני מברך את הרב אלישע ואת כל הרבנים שהתאספו לכבודו, שתזכו להמשיך ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים.

בכבוד ובהערכה רבה,

ח"כ גלעד ארדן
השר לביטחון הפנים,
השר לנושאים אסטרטגיים והסברה

על מה אנחנו בוכים בגלות?

ישנו נידון האם ניתן להיות אדם מושלם בחוץ לארץ, מבלי לקיים את מצוות התלויות בארץ, ומבלי לנסות בפועל לחדש את הקרבנות ובניית בית המקדש. מי ששקוע בלימודו בחוץ לארץ ומתפלל בדבקות - האם הוא אדם מושלם, ואולי יש בו מעלה שאינו עוסק במצוות הקשורות לציונים. או שמא מי שאינו עוסק בענין דרישת המקדש חסר לו ביסוד קיום המצות, ועדיף להתחיל בקיום מצוות התלויות בארץ גם עם אנשים שאינם צדיקים כמו שמצאנו בעזרא שלקח את כל הפסולים שהסכימו לעלות ועם אנשים שנשאו נשים נכריות, או שמא נכונה שיטה שלישית, שזה רשות.

ידוע המשל של השערי תשובה על אחד שישב בכלא וכולם ברחו במחתרת ואחד שנשאר קיבל את העונש של כולם על זה שמראה שהכלא זה פרס ולא עונש. ניתן לומר שיש כאן עוד נמשל, על עם ישראל שיצאו לגלות בעונש על מעשיהם, ולאחר שהתקרב זמן הגאולה, גם אם מי שפתח את שערי ארץ ישראל זה אנשי מחתרת, אבל מי שמתאמץ להישאר בגלות גדול עונו מנשוא והוא מקבל את העונש של כולם.

את התורה קיבלנו רק פעם אחת בהר סיני, ומה שקיבלנו שם לא ישתנה וזה אחד מי"ג עיקרים, שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ואין נביא רשאי לחדש דבר מעתה. וגם אם כל חכמי ישראל יחליטו שאין צורך או חיוב או אפשרות לבנות בית המקדש, כאשר יוברר שאין כך ההלכה לא ישנו זאת כל האנשים שבעולם. אם יאמרו שבית המקדש במקום אשר בחר ה' בהר הבית זה כבר לא רלוונטי מטעמי בטחון או בגלל שיש שם ציונים עדיף לבנות אותו בבני ברק או בניו יורק, זה לא ישנה את תורת האמת שלנו. אנשים שהתרגלו לגלות אינם מבינים את

מעלת ארץ ישראל שהובטחה לנו בתורה פעמים רבות, ומרגישים עונש בזה שאסור לצאת מארץ ישראל, ולכן מבקשים היתרים מרבנים לצאת לטיולים ולהראות שהגלות זה לא עונש אלא פרס, שהרי יש מקומות יותר יפים ויותר זולים בחו"ל.

אנשים שמחפשים דבקות בה' רואים לכאורה שאפשר להיות צדיק גדול מאד ודבוק בה' גם בחו"ל, כמו שראינו לאורך הגלות צדיקים גמורים בחו"ל, וכמו שהיום חרדים רבים עדיין נמצאים בחו"ל. אבל אם נתבונן לאורך הדורות מה רבותינו מלמדים אותנו אודות הסיבה מדוע נהרגו צדיקים גמורים בפרעות ופיגועים - הרי שזה על נקודה זו, כמו עבד שמוכן לעשות את כל מה שאדונו מבקש, ובלבד שלא יחליט לו היכן להיות. הוא לא רוצה להיכנס לארמון אלא לעבוד הכל מהבית שלו. זוהי מרידה באדונו.

בפעם הראשונה אנו מוצאים במצרים שרק חמישית יצאו משם לכל היותר, והשאר רשעים היו, למה? כי לא רצו להגאל, הם הסכימו לקבל את התורה אבל בתנאי שישארו במצרים, היו להם שם בתים ועושר ולכן היה להם קשה לעבור דירה (שמות רבה י"ד, ג'), פעם זה לא היה קל כמו היום, ולכן הם מתו בשלושת ימי אפילה של מכת חושך. הם רצו להישאר לקיים את כל המצוות בחו"ל, אבל ה' לא נתן להם את האפשרות הזו. זה גורלו של מי שאינו מוכן לקבל את כל התרי"ג מצוות ללא יוצא מן הכלל, כולל המצוות בהן מודיעים לנו היכן המקום של קיום המצוות. מה שמפחיד כאן זה דברי הגמרא (סנהדרין קי"א.) - "אמר רבא וכן לימות המשיח". במלחמת גוג ומגוג המתקרבת אלינו, גם כן ישארו רק חמישית לכל היותר.²

¹ מעשה שהיה ברב אחד שדיבר בתשעה באב באחת הערים המסורתיות באזור המרכז, עד כמה הפסדנו מחורבן בית המקדש, עד שקם סגן ראש העיר והבטיח שהוא ידבר עם ראש העיר להקצות מקום בעירו לבנות את בית המקדש...

² על דברים אחרים הגמרא שם אומרת לא נחא למרייהו דאמרת להו הכי. אנו מקווים שהנבואות כבר התקיימו בשואה ולא יחזרו על עצמם, אבל מי שסומך על השיטה שבית המקדש ירד מן השמים, צריך לזכור שזה אותם ראשונים שמסבירים את מלחמת גוג ומגוג

בפעם השנייה אנו פוגשים באותה תופעה בחטא המרגלים. היו אלו אנשים חשובים ראשי קהילות שרצו לקיים את כל המצוות בחו"ל, ואמרו 'אילו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו', הרי במדבר אפשר ללמוד הרבה יותר טוב ולאכול מן, מאשר להיכנס לארץ ישראל ולהיות שבע שנים במלחמה שאין זמן ללמוד. הם טענו לציבור שזה פיקוח נפש וחשש לפיגועים ואמרו שקיום המצוות יגרום להם למות 'כי חזק הוא ממנו'. הם גם חשבו שאפשר להיות דבוקים בה' ולהיות צדיקים גמורים גם מחוץ למקום אשר בחר ה', ונגזר עליהם מיתה.

בפעם השלישית אנו מוצאים זאת בזמן דוד המלך, כשמתו רבים במגפה. וכתב הרמב"ן בפרשת קורח, שהחטא שלהם היה על כך שלא שאלו את בית המקדש³. ואמנם נאמר לדוד המלך שהוא לא יוכל לבנות אלא בנו שלמה יבנה,

כפשוטו יום גדול ונורא.

³ זה לשון הרמב"ן (במדבר ט"ז כ"א) - "ועוד כי מלבד המנין היה עונש על העם מתחלת דבר, כדכתיב (שמואל ב' כ"ד א') 'ויוסף אף ה' לחרות בישראל ויסת את דוד בהם'. וכתב שם רש"י: לא ידעתי על מה. ואני אומר בדרך סברא, שהיה עונש על ישראל בהתאחר בנין בית הבחירה, שהיה הארון הולך מאהל אל אהל כגר בארץ ואין השבטים מתעוררים לאמר נדרוש את ה' ונבנה הבית לשמו, כענין שנאמר (דברים י"ב ה') 'לשכנו תדרשו ובאת שמה', עד שנתעורר דוד לדבר מימים רבים ולזמן ארוך, שנאמר (שמואל ב' ז' א'-ב') 'ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מסביב מכל אויביו ויאמר המלך אל נתן הנביא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך היריעה'. והנה דוד מנעו השם יתברך מפני שאמר (דברי הימים א' כ"ב ח') 'כי דמים רבים שפכת ארצה לפני, ונתאחר עוד הבנין עד מלך שלמה'. ואלו היו ישראל חפצים בדבר ונתעוררו בו מתחלה היה נעשה בימי אחד מהשופטים או בימי שאול, או גם בימי דוד, כי אם שבטי ישראל היו מתעוררים בדבר לא היה הוא הבונה אבל ישראל הם היו הבונים. אבל כאשר העם לא השגיחו, ודוד הוא המשגיח והמתעורר והוא אשר הכין הכל היה הוא הבונה, והוא איש משפט ומחזיק במדת הדין ולא הוכשר בבית הרחמים, ועל כן נתאחר הבנין כל ימי דוד בפשיעת ישראל, ועל כן היה הקצף עליהם. ועל כן היה המקום אשר יבחר ה' לשום שמו שם נודע בענשם ובמגפתם. והכתוב ירמוז כל זה, שנאמר (שמואל ב' ז' ו'-ז') 'כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך וגו' בכל אשר התהלכתי בכל בני

וא"כ גם שאר הרבנים לא דחפו את העם לדרוש את בית המקדש, אבל מכל מקום אומר הרמב"ן, שהעם מעצמו היה צריך לדרוש את בנין הבית, וגם אם לא יכלו לבנות, מכל מקום לדרוש את הבניה היו צריכים, והוסיף שאולי כבר בזמן דוד היה המקדש נבנה ע"י אנשים אחרים.

פעם נוספת מצאנו את אותו קו מחשבה בגלות עשרת השבטים, שבזמן ירבעם בן נבט חל איסור לעלות להר הבית, ואף הצליחו במרמה להחתים רבנים על 'איסור' זה כמבואר בגמרא (סנהדרין ק"ב), ולאחר שנים רבות, כשכבר היתה להם מסורת לא לעלות להר הבית, ביטל הושע בן אלה את השומרים שלא יעלו לרגל, ובכל זאת אנשים לא עלו מחמת ההרגל, ובגלל זה גלו עשרת השבטים מוקדם, כמבואר בגמרא (גיטין פ"ח).

אגב, גם היום ישנן קהילות, שחבריהם יודעים שרבים אינו אוסר את העליה, ואין שומרים בקהילה שלא יעלו, ובכל זאת אינם רואים צורך לדרוש לציון מחמת ההרגל שלא עולים ואינם רוצים להיות משונים.

פעם נוספת מצאנו כעין זה לפני בנין בית שני. חגי צועק על העם מדוע חיכו שהנביא יגיד להם לבנות, למה לא דרשו לבד, ואמר להם, שכל הצרות שהיו להם עד היום היו מחמת זה - 'יען בייתי אשר הוא חרב ואתם רצים איש לביתו'.

דבר נוסף היה בזמן עליית עזרא, שהחשובים נשארו בבבל ובעיקר הפסולים עלו לארץ ישראל, וזה גרם לצרות אח"כ ונהרגו הרבה בבבל, וז"ל הכוזרי (מאמר ב' כ"ד): "והעון הזה [שלא עלינו לארץ ישראל לבנות המקדש] הוא אשר מנענו מהשלמת מה שיעדנו בו האלהים בבית שני כמה שאמר 'רני ושמחי בת ציון', כי כבר היה מענין האלהי מזומן לחול כאשר בתחלה אילו היו מסכימים כלם לשוב בנפש חפצה, אבל שבו מקצתם ונשארו רובם וגדוליהם בבבל, רוצים בגלות ובעבודה שלא יפרדו ממשכנותיהם ועניניהם... כי הענין האלהי איננו חל על

ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את עמי את ישראל לאמר למה לא בניתם לי בית ארזים'. הרי יאשים הכתוב, כי השכינה מתהלכת בכל ישראל מאהל אל אהל וממשכן אל משכן ולא היה אחד בכל שופטי ישראל הרועים אותם מתעורר בדבר".

האיש אלא כפי הזדמנותו לו אם מעט מעט ואם הרבה הרבה, ואלו היינו מזדמנים לקראת אלהי אבותינו בלבב שלם ובנפש חפצה היינו פוגעים ממנו מה שפגעו אבותינו במצרים. ואין דבורינו 'והשתחו' להר קדשו, 'והשתחו' להדום רגליו, 'והמחזיר שכינתו לציון', וזולת זה, אלא כצפוף הזרזיר והדומה לו, שאין אנחנו חושבים על מה שנאמר בזה וזולתו - "עב"ל הכוזרי.

פעם נוספת מוצאים אחרי החורבן, שהיו בביתר אנשים צדיקים גמורים שגופם לא התרכב במשך חמישים ושנים שנה, ובכל זאת נרצחו באכזריות, ולמה? חז"ל אומרים במדרש, שזה קרה בגלל ששמחו במפלת ירושלים והדליקו נרות של שמחה על כך שנפטרו ממצות עליה לרגל. ולא סתם שמחו, כי היו בירושלים אנשים רשעים שהיו גונבים ועוקצים את האנשים התמימים מביתר כשעלו לרגל⁴, ובכל זאת נענשו.

פעם נוספת מוצאים בגזירות תתנ"ו, שנהרגו צדיקים רבים באכזריות נוראה במסע הצלב, וכתב בסדר הדורות בשם הסמ"ע שהסיבה לכך היא שלא הסכימו

⁴ זה לשון המדרש איכה רבה (פרשה ב') - "חמשים ושנים שנה עשתה ביתר אחר חורבן הבית ולמה נחרבה על שהדליקו נרות לחורבן בית המקדש, ולמה הדליקו, אמרו הבוליוטין שבירושלים היו יושבין באמצע המדינה, וכד הוה סליק חד מנהון לצלאה אמר ליה בעית לעיבדא בוליוטין, א"ל לא, בעית לאיעבדא ארכונטיס, אמר להו לא, אמרי ליה מן בגין דשמענא דאית לך חדא איסיא את בעי מזבנא יתיה לי, א"ל לית בדעתי והוה כותב ומשלח אונותיה לבר ביתיה אין אתי גבר פלוני לא תשבקיניה מיעל לאיסיא דהוא מזבנא לי, והוה אמר ההוא גברא הלואי איתברת רגליה דההוא גברא ולא סליק להדא זויתא הדא הוא דכתיב צדו צעדינו צדיאה אורחא מלהלכא באילין פלטיאיתא, קרב קיצנו קיצא דההוא ביתא, מלאו ימינו יומא דההוא ביתא, אף אינן לא פשת להון טב דכתיב (משלי י"ז) שמח לאיד לא ינקה, א"ר יוחנן שלש מאות מוחי תנוקות נמצאו על אבן אחת ושלש מאות קופות של קצוצי תפילין נמצאו בביתר וכל אחת ואחת מחזקת שלש סאין וכשאתה בא לחשבון אתה מוצא שלש מאות סאין, אמר רבן גמליאל חמש מאות בתי סופרים היו בביתר וקטן שבהם לא היה פחות משלש מאות תינוקות, והיו אומרים אם יבואו השונאים עלינו במכתבין הללו אנו יוצאין ודוקרין אותם, וכיון שגרמו העונות ובאו השונאים כרכו כל אחד ואחד בספרו ושרפו אותם ולא נשתייר מהם אלא אני".

לעלות לירושלים בזמן עזרא, וז"ל: "מה ששכיחין גזרות בק"ק ווירמזא יותר משאר קהלות ומדינות, כי בחורבן בית ראשון באו ונתישבו בק"ק ווירמזא ואחר כלות שבעים שנים גלות בבל חזרו הגולים לירושלים ולארץ ישראל, ואלו אשר היו בוירמזא לא חזרו לא", וכתבו יושבי ירושלים לאנשי ק"ק ווירמזא, שיבואו גם הם לישב בארץ ישראל כדי שיהיו יכולין לעלות בשלש רגלים לירושלים שהוא רחוק מאד מהם ולא השגיחו על זה, וכתבו תשובה שבו אתם בירושלים הגדולה ואנחנו נדור פה ירושלים קטנה, כי באותו הפעם היו חשובים מאד בעיני השר והנכרים והיו עשירים גדולים. ובענין זה נתחדש עליהם גזירות יותר משאר קהלות ומדינות".

לאחר מלחמת העולם הראשונה נפתחו שערי ארץ ישראל, וכמו שכתב ה'אור שמח' לאחר הצהרת בלפור שסר פחד ג' השבועות וחלה מצוה לעלות לארץ ישראל, ואז היה ויכוח האם לעלות לארץ ישראל או שעדיף להישאר בגלות מפני סכנות רוחניות וגשמיות, כי חשבו שבאירופה אין סכנה, ולאחר כמה שנים ראו את התוצאה המפחידה, שמי שמסר נפשו לעלות לארץ ישראל הציל את עצמו ואת משפחתו, ומי שהעדיף להישאר בגלות קיבל גיהנום בעולם הזה. גם מי שנשאר בגלל הוראת רבותיו נהרג לצערנו ביחד עם משפחתו ורבותיו. בדבר חמור זה לא אומרים "מוטב יהיו שוגגין ואל יהיו מזידין", כי אחד שוגג ואחד מזיד בחילול ה', וכל מקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לרב.

כל מי שלומד את הדיונים בענין הר הבית רואה כיצד מחפשים תירוצים מתחת האדמה לכאן ולכאן, ומבין שלא על זה עיקר המחלוקת, אלא מסתתרת כאן מחלוקת גדולה על משהו אחר - האם לראות את הגלות כדבר טוב, שנפטרנו מכשליש מהמצוות, ויותר קל להמשיך כך, ואם יש איסור לצאת לחו"ל, אז מחפשים את הרב המיקל, ואם בפעם הראשונה הוא לא התיר עדיין, אז הולכים אליו שוב ושוב כל יום עם תרוץ אחר עד שמגיעים למסקנה שזה פיקוח נפש לשואל או לרב [כמו בפיקוח נפש של עבודות רכבת ישראל בשבת] ולכן מותר לצאת לגלות ליהנות עוד קצת מהזמן שאין עדיין בית המקדש. לבני אשכנז יש שיטה שבית המקדש ירד מן השמים, ואע"פ שאין זה פוטר ממצות הקרבת קרבנות לפני

שירד מן השמים, מכל מקום מובן מדוע רבים אינם מתכוונים עדיין לבנות את בית המקדש, אבל בני ספרד - לא מובן מדוע הם יושבים בשקט, הרי הרמב"ם כותב מפורש שמצות עשה לבנות בית המקדש, וכתב במפורש שנוהג לדורות, א"כ מדוע מחפשים תירוצים למה פטורים היום מקרבנות? וגם אם נראה עדיין שאי אפשר, לכל הפחות יש מקום לדון מה אפשר להכין ליום בו יהיה אפשר. לדוד המלך נאמר במפורש שאינו יכול לבנות, ועל-אף זאת הוא הכין כסף וזהב ותכנן את הכל כדי שלשלמה בנו יהיה קל לבנות⁵.

וכן ראינו לאורך הדורות, שעל עוון זה - שרוצים להיות דבוקים בה' ולקיים את כל המצוות בחו"ל בלי המקום אשר בחר ה' - על עוון זה נהרגו צדיקים גדולים, וגם קהילות שלמות שהלכו בתמימות אחר רבותיהם נטבחו בצורה אכזרית. גם היום אנו עומדים לפני מלחמת גוג ומגוג, שכתוב עליה בפסוקים שיקח שבע שנים לטהר את הארץ מן ההרועים, וידוע בשם הגר"א שהמלחמה תהיה דקות בודדות, זאת אומרת מלחמה גרעינית כמו שאנו רואים איך כל האומות מתכוונות לזה, וכמו שאמר רבא (סנהדרין קי"א.) - "וכן לימות המשיח". הרוב לא ישרדו כמו במצרים, הפיגועים הם רק תזכורת, וכמו שלפני השואה בגרמניה היו פיגועים ובזכות זה ידעו שצריך לברוח, וכך הרוב נצלו ורק כמאה אלף נהרגו. לעומת זאת בפולין לא היה פיגועים וחשבו שהכל יהיה בסדר, אפשר להמשיך בגלות, אין צורך לברוח לארץ ישראל, ובסוף הרוב שם נהרגו - שלשה מליון יהודים בפולין לבד. כך הפיגוע בהר הבית עורר יהודים רבים לעלות, וגם מי שאינו עולה לפחות התעורר, וזה הפך לנושא שלא יורד מסדר היום, ומי ששומע את בת הקול שמנהמת כיונה על צער החורבן, נכנס ללמוד את הסוגיה,

⁵ מעשה שהיה בראש עיריית ירושלים הקודם ניר ברקת, שרצה להכין בעיריה תוכניות בניה לבית המקדש, כדי שהכל יהיה מוכן לרגע שנוכל. והלך להתייעץ עם רב (ספרדי), ואותו רב אמר לו שאין צורך להכין כי בית המקדש ירד משמים - נגד דעת הפוסקים הספרדים ורוב האשכנזים, ניר ברקת טען לו שצריך לפחות להכין את הדרכים לבית המקדש, שעליהם לא נאמר שירדו מהשמים, אותו רב הסכים איתו, ואכן ניר ברקת עבד על זה בתקופת כהונתו, לאשר את פסי הרכבת, הרכבל ועוד. אנו מקווים שראש העיר הנוכחי, שיותר מקורב לחרדים, ידאג להכין תוכניות מפורטות ולאשר אותן בעיריה.

ורואה כיצד הסתירו ממנו דברים רבים עד היום.

דומה הדבר למתווה הכותל, שם חברי הכנסת ורב הכותל ורבנים נוספים שינו את דעתם לאחר זעם הקהל בתקשורת. כך גם בענין העליה הם יכולים לשנות את דעתם בכל רגע. הכל תלוי בקהל, השאלה היא האם הם יספיקו לשנות את דעתם לפני מלחמת גוג ומגוג או אח"כ, כשכבר יהיה מדי מאוחר.

אלה שעוסקים בענין העליה וחידוש העבודה אינם עושים את זה לצורך כבוד וכסף. כידוע, מופעל עליהם לחץ כבד ממשפחתם ומחבריהם נגד פעילותם זו, ובכל זאת הם שמים נפשם בכפם על-מנת להחזיר את המלך אל ביתו, ונראה שלכן משמים הרבנים לא דוחפים את זה, כי רחמנא ליבא בעי, ורק מי שמעצמו פותח עיניים ללמוד את הנושא זוכה לכך, ולא מי שעולה כי רבו כשאו זה פחות לשם שמים. אנו לא מדברים למי שעוצם עיניים ולא לומד את הנושא, אלא למי שלומד את הנושא, שילמד עם רבו.

בזמננו המצוה לשמוע לחכמים קבלה ערך יותר מכל התורה, עד כדי כך שחנות ששומרת שבת - לא אומרים עליה שהיא שומרת תורה, אלא שהיא שומעת לגדולי ישראל. כבר הגענו לידי חשש עבודה זרה. כשיש למישהו צרה, אומרים לו לתת כסף לקופות הצדקה של הגדולים והם יבטיחו לו ישועה, ואם זה לא עוזר - סימן שצריך להוסיף כסף. לא צריך לעשות תשובה, מכיון שממילא האדם שומע לגדולים ותורם מספיק כסף, אז אומרים לו שיתרגל לכך שיש קצת טעויות בהנהגת ה', צדיקים נתפסים בעוון הדור, ואם אתה קרוב לגדולים - אז אתה נתפס גם קצת מהצרות שלהם, אבל מובטח לך גן עדן, כמו שהכומר מבטיח לנוצרים, והמופתי לערבים. כן הם אומרים לאדם, שלא יתייחס לאנשים שמעוררים על מצוות הכתובות בתנ"ך ופוסקים כל זמן שזה לא עבר את שבת הביקורת של העסקנים, ואפשר לסמוך עליהם שהם יעשו לך חיים יותר קלים... גם לפני השואה הבטיחו לאנשים שלא צריך לטרוח ואולי גם אסור לעזוב את הונגריה והכל יהיה בסדר וישרור שלום, ובסוף כולם נרצחו בקלות חוץ מהמשפחות של העסקנים שברחו ברכבת קסטנר הידועה, והמשיכו לצחוק על כולם. היום לא צריך לחזור על הטעות הזו, וכל מי שרוצה להציל את עצמו -

מומלץ לו שלא יזלזל ושילמד את הסוגיה בלי לסמוך על העסקנים והעיתונאים.

* * *

בנין בית המקדש בידינו

שיטת הירושלמי

גרסינן בירושלמי (מעשר שני פ"ה ה"ב) - "אמר רבי אחא, זאת אומרת שבית המקדש עתיד להיבנות קודם למלכות בית דוד".

ועיין בתוספתא (פסחים פ"ח ה"ב) - "ניתן להן לישראל לבנות בית הבחירה, היחיד עושה פסח שני ואין הציבור עושה פסח שני" [הרי שלפי התוספתא יתכן שיבנה בית המקדש בידי אדם].

עוד איתא בגמ' (מגילה י"ז:) - "וכיון שנבנית ירושלים בא דוד [ולכן סדרו אנשי כנה"ג ברכת ירושלים לפני ברכת בית דוד], שנאמר 'אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' א-להיהם ואת דוד מלכם', וביאר רש"י (שם) - "אחר ישובו: לבית המקדש, ובקשו הקדוש ברוך הוא ואת דוד מלכם" [ומוכח שיבנה בית המקדש לפני ביאת משיח]. וכן מוכיח הב"ח (או"ח קי"ח) כדברי רש"י מנוסח תפילת 'הביננו' (ברכות כ"ט), שם אחר הקיצור של ברכת ירושלים, שהיא "בבנין עירך ובתקון היכלך", נאמר - "ובצמיחת קרן לדוד עבדך ובעריכת נר לבן ישי משיחך".

בילקוט שמעוני נאמר (ישעיהו רמ"ז תצ"ט, וכן הוא בפסיקתא רבתי, [והוא שיר ידוע]) - "שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזרח עליכם שנאמר 'קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח'". [והנה יש לשאול לפי מדרש זה, שאם נפרש שהמשיח יבוא לפני שבית המקדש ירד מהשמים, אזי לא יובן כיצד יעמוד על גג בית המקדש שעדיין אינו קיים. ואם נאמר שבאותו יום בית המקדש ירד מהשמים והמשיח יעמוד עליו, אזי לא יצטרך לגלות לנו שהגיע זמן הגאולה, כי הכל רואים שירד מהשמים בית המקדש, ואיך יאמר "ואם אין אתם מאמינים"? אלא על כרחך משמע מכאן

שקודם יבנה בית המקדש, ויהיו הרבה שלא יסכימו לזה [כי לדעתם אסור לעלות להר הבית], ולאחר זמן יבוא המשיח וישכנע את מי שלא מסכים שהגיע זמן הגאולה].

הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"א ה"א והי"ב) - "מצות עשה לעשות בית לה'... והכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם אנשים ונשים כמקדש המדבר". וכן כל מוני המצוות מונים את מצוות בניין בית המקדש כמצווה לדורות. ובספר המצוות (עשה כ') כתב: "והמצווה העשרים היא, שציוונו לבנות בית עבודה... והוא אמרו יתעלה (ר"פ תרומה) 'ועשו לי מקדש'". ובפיה"מ כתב: "והתועלת בכך [בכתיבת מסכת מידות], שכשיבנה, לשמור בו אותה צורה ואותו היחס, כי אותו היחס מאת ה'".

בעיתון 'המגיד' (תמוז תרכ"ב) מובא בשם הרב יעקב לייב לוי (בנו של הגאון ר' נחום משאדיק ואחד מגדולי הישוב הישן) שאמר עוד בשנת תר"י, בחיי כמה מתלמידי הגר"א: "ובתוך הדברים שאלתי את פיו האם אין לאנשי ארץ ישראל איזה דבר מקובל באיזה אופן ודרך יהיה גאולתנו ב"ב, ענה ואמר לי - בארץ ישראל מוסכם אצל כולם כי בטרם יבוא המשיח גאולה תהיה לנו על ידי רשיון מלכי האומות יר"ה ויבנה בית מקדשינו כאשר היה בימי בית שני ונקריב קרבנות, ואחר כך יתגלה משיח צדקנו" [דברים אלו התפרסמו בעיתון עוד בחיי כמה מתלמידי הגר"א, ואין ספק שאילו לא היה נכון הדבר, לא היה רי"ל לוי (או הכותב בשמו) יכול לשקר במילתא דעבידא לאגלויי, והייתה מתפרסמת הכחשה בעיתון מפורסם זה].

להלן מקורות נוספים מדברי הגר"א ומסורות מתלמידיו, שבית המקדש יבנה בידי אדם, ברשיון האומות, קודם ביאת משיח בן דוד, כמו בנין ירושלים וארץ ישראל.

א. בירושלמי מעשר שני (פ"ה ה"ב) איתא - "אמר רבי אחא זאת אומרת שבית המקדש עתיד להיבנות קודם למלכות בית דוד דכתיב [דברים ל"ב י"ד] ודם ענב תשתה חמר...". ופירש הגר"א שם, וז"ל - "אמר ר' אחא זאת אומרת כו'. פי' מדקתני במתני' ותנאי היה אימתי שיבנה בית המקדש, משמע דאף לכשיבנה בית המקדש לא יהיו ענבים מרובות, וכתיב במלכות בית דוד ודם ענב תשתה

חמר, אלא ודאי שבית המקדש עתיד כו' (וכן פי' רוב המפרשים, לאפוקי ממה שפי' (רש"ס) ש'ודם ענב תשתה חמר', הוא קושיא).

ב. מכתב של ר' ישראל משקלוב אל עשרת השבטים (חשון תקצ"א)¹ [שנועד לשכנע את עשרת השבטים לעלות לארץ ישראל] - "קבלה בידינו מרבתינו בעלי התלמוד הירושלמי שבית המקדש עתיד להבנות קודם מלכות בית דוד".

ג. מכתב מ'להרץ' (ראש פקידים ואמרכלים) לר' ישראל משקלוב² - "נהניתי לראות בדברי קודשו פי' הגאון החסיד זצוקלה"ה על דברי הירושלמי במסכת מעשר שני ודעת הירושלמי שהוא שיבנה ביהמ"ק תחילה. כבר הביאו הרב תיו"ט והליץ בעדו".

ד. בספר מעייני הישועה (לר' משה בן נחום קצלנביוגן) מביא כמה מסורות ששמע אביו מהגר"א, וז"ל שם - "וקבלתי מאבי המנוח נ"ע שקבל מהגאון החסיד גדול מרבן שמו רבנו הקדוש אליהו מווילנא זצוק"ל, שאם נשוב בתשובה טרם יבוא קבוץ גליות, יקוים נבואת ישעיהו (נ"ד, ז') 'זברחמים גדולים אקבצך'... ודע שאין אנחנו רשאים להתקבץ ולבוא לירושלים לבנות הבית בלי רשיון ממלכי האומות³... עוד קבלתי מאבי נ"ע שקבל מהגאון הנ"ל אם מלכי הגוים יקבצו נדחי ישראל ויהיו לעזר לבנות הערים הנחרבות, יבטל ה' "

¹ א. יערי, אגרות א"י עמ' 355. מקורות אלו הובאו בהרחבה בספרו של אריה מורגנשטרן (גאולה בדרך הטבע).

² איגרות הפקידים ואמרכלים, ד', דף 169 ע"א.

³ וכן כתוב בליקוטים על שיר השירים שלא יצאו מאליהם לבנות בית המקדש, (ומקורו בפירוש הגר"א לתיקוני זהר תיקון כ"ו). יש מתלמידי הגר"א שכתבו שזה רק באלף החמישי, ולא היום שנמצאים לאחר שעה שש ומחצה. וגם זה נאמר רק על בנין בית המקדש ולא על קרבנות שחייבים היום להקריב, וכדי לקבל רשות מהאומות צריך לבקש מהם כמה שיותר, ולעשות את מה שאנחנו כן יכולים לעלות בהר כמה שיותר, עד שלא יהיה קשה לקבל אישור. ויש אומרים שהיום זה נקרא כבר שיש רשות, וכמו שכתב האור שמח "אמנם כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנאורות בסאן רעמא, ניתן צו אשר ארץ ישראל תהיה לעם ישראל, סר פחד השבועות".

כל הנבואות הרעות אשר דבר עליהם... ואם יעשו המלכים הטובה הגדולה הזאת ליתן כבוד לה' ולפאר בית מקדשו... יהיו בטוחים שלא יבוא עליהם שום רע."

אַחֲרֹנִים נֹסְפִים שֶׁמְבִיאִים אֶת הִירוֹשָׁלַיִם

השל"ה (תולדות אדם, בית דוד נ"א): "על כן נראה שכל ההצלחות הגדולות לא יהיו תיכף בביאת הגאולה... ומצאתי בירושלמי... שבית המקדש עתיד להבנות קודם למלכות בית דוד... על כן הוצרכו לומר שיבנה בית המקדש ועדיין בן דוד לא בא."

היעב"ץ (שו"ת ח"א סי' פ"ט): "מקריבין אע"פ שאין בית. וכמו שפסק גם הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהל' בית הבחירה. ובימי אלו הנשיאים שהיו סמוכים לחורבנו של בית, וקרובים למלכות ואהובים, אולי היה עדיין המזבח קיים, והקריבו קרבנות ציבור (וכדרך שעשו בתחלת בנינו ככתוב בעזרא) כמו בימי הבית, או לכל הפחות פסחים". **וביריעות שלמה** (סידור הגר"י יעב"ץ מוסף לשלש רגלים) כתב: "בנה ביתך כבתחילה, וכונן מקדשך על מכוננו, והראנו בבנינו, ושמחנו בתיקונו". מרמז מ"ש התוי"ט במסכת מעשר שני, דתחילה יהיה נבנה הבהמ"ק ע"י מלכות, ואח"כ יהיה בנין שלו ית' באש. ולכך מדויק זה היטב בנוסח התפלה, דתחילה אנו מבקשים בנה ביתך כבתחילה, על ידי אדם. ואח"כ וכונן מקדשך, שיהיה על ירך ית' על מכוננו."

מנחת יהודה (רבי יהודה אלקלעי, פ' ל"ג): "...אבל בית המקדש וירושלים ייבנה על ידי צדיקים לפני משיח... והאומר שראשית הגאולה תהיה על ידי משיח בן דוד כמו שמקוים דלת עמי הארץ, הרי הוא כמי שאומר שקודם אור הבקר יזרח השמש שהם בטלים ומבוטלים, והרעה הגדולה הזאת הנמשכת מן הדעת הנפסדת הזאת הוא דבר מורגש והנסיון יוכיח, והדבר הזה מצוה לאומרו בפני עמי הארץ וברוך המקדש שמו ברבים. ולפי דעתי המסתיר את הדבר הזה הוא מחלל שם שמים בסתר."

אחרונים שכתבו שמצוה היום לבנות את בית המקדש⁴

מנחת חינוך (מצוה צ"ה): "וגם היום, אפשר שאם יתנו המלכויות רשות לבנות בית המקדש, מצוה לבנות. כמבואר במדרש (בראשית רבה ד', י'), בימי רבי יהושע בן חנניה, דנתנו רשות והתחילו לבנות, ועיין בספר כפות תמרים (סוכה ל"ד): שרבינו יחיאל בעל התוספות רצה לילך להקריב קרבנות בירושלים, א"כ הוא הדין לבנות בית המקדש".

רבי צדוק הכהן (ספר זכרונות במדבר פ' נשא סימן ש') - "ונתברר כי הרי שתרשינו המלכות לבנות בית המקדש בעיר הקודש בירושלים (כדאיתא בירושלמי דמעשר שני ושאר דוכתי דמתחילה 'בונה ירושלים' ה', ואחר כך נדחי ישראל יכנס), אף על פי שכולנו טמאי מתים נהיה רשאים לבנותו"⁵.

⁴ הרבה מהמקורות לוקטו מספר תורת הבית של רבי אביגדור אלבום זצ"ל אשר עמל הרבה עם אחיו רבי דוד אלבום זצ"ל להכין את בגדי הכהונה וכלי המקדש ולעורר את העם להקריב קרבנות ולבנות את בית המקדש.

⁵ ונביא עוד שני אדמו"רים (שדעוניהם שונות ממזרח למערב) שקצת מחסידיהם עוסקים בענין ופלא שרוב חסידיהם אינם מודעים לזה:

• **האדמו"ר מסאטמר** (ויאל משה ס"ט אות נ"ח. ומובא בתורת הבית ח"א ד' כ"ז, ודן בדבריו): "זה וודאי שמה שכתב הירושלמי שבנין בית המקדש קודם למלכות בית דוד יש לו שני פירושים - או שהפירוש הוא שיבנה אחר ביאת המשיח טרם שיתפשט מלכות בית דוד, או לפי דעת התוס' יו"ט צריך לומר שיהיה כמו בימי רבי יהושע בן חנניה שגזרה המלכות לבנות בית המקדש". **ובדברי יואל** (דף ע"ט סוגיא דמתוך): "אפשר לומר דאף שיבנו תחילה ישראל, מכל מקום אחר שיבנו תיכף יבוא הבית המקדש של מעלה הבנוי ומשוכלל מאומנותו של הקב"ה... ומה שיצטרכו ישראל לבנותו, אפשר שהוא בשביל לזכות את ישראל במצות בנין בית המקדש, כי על כל פנים אם עשו את שלהם קיימו המצוה, או מטעם אתערותא דלתתא, או יש טעמים אחרים שלא נתגלו לנו כמו שכן הוא בכל דרכי ה' יתברך ומצותיו ית"ש הסתומים ומכוסים מאתנו כי לא מחשבתי מחשבותיכם".

• **האדמו"ר מלובאוויטש** (פרשת תרומה תשנ"ב): "ועוד והיא העיקר בענין שהזמן גרמא, בניית בית המקדש השלישי בפשטות ממש. אחרי כל הפירושים בפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי

שפת אמת (פר' תרומה, תר"מ, תר"נ): "גם הפי' כפשוטו. שבכל עת שיהיה לבנ"י נדבת הלב בזה, יכולין להתרומם ולבנות מקדש ה'. כאשר היה אח"כ בבנין בהמ"ק שהתנדבו בשמחה בזמן דוד המלך ע"ה. וכמו כן בבית שני בנדבות השרים בעזרא. וכמו כן יש לקוות להש"י בגאולה העתידה, כשיהיה תשוקה בלבבות בנ"י אליו ית' בנדבת הלב בשמחה. וז"ש 'וכן תעשו לדורות': ואמר למשה רבינו ע"ה 'ויקחו לי תרומה כו' ועשו לי מקדש כו'. ומ"מ הוא מצוה לדורות שמצווין לבנות בית הבחירה. ולכן אמרו חז"ל 'דור שאין ביהמ"ק נבנה בימיו כאלו נחרב'. והטעם, כי בכל עת שיתנדבו בנ"י בלב שלם, להשתוקק לבנות לו בית, יכולין למצוא מבוקשם".

וכתב רידב"ז (בירושלמי מעשר שני פ"ה ה"ב): "תלמידי הגר"א ז"ל כתבו... אלא ודאי דבית המקדש יהיה קודם מלכות בית דוד". וכתב האור שמח (במכתבו) שברשות מותר: "אמנם כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנאורות בסאן רעמא, ניתן צו אשר ארץ ישראל תהיה לעם ישראל, וכיון שסר פחד השבועות". וכ"כ אבני נזר (שו"ת יו"ד תנ"ו): "שאם יותן רשות?... לא יהיה שבועה... מפורש ברש"י דברשות מותר" - ע"ש.

עזרת כהנים (פנות העזרה ח"ג): "ומהמדרש הנ"ל מוכח שאנחנו בעצמנו נבנה ביהמ"ק. ומעשה רב ודאי היו בזה הסכמת ריב"ח, והלכה כמותו בכל מקום". **עזרת כהנים** (מבוא המקדש): "אל יעלה על לב איש, לחשוב ולומר, אם נזכה להגיע לעת בוא הבית להבנות, אזי יבוא משיח צדקנו והוא יורה לנו איך לבנותו. לא כן הדבר. הלא איתא בירושלמי דמסכת מע"ש וכו', ור"ל שמלכי האומות יתנו לנו רשות לבנות את הבית וכו', הרי מבואר מכל הנ"ל שכתבנו שאנחנו בעצמנו נבנו קודם ביאת משיחנו". עוד כתב (מסכת מדות פ"א מ"ד): "ומה שהביא 'קידשה גם

בתוכם" כולל הפירוש "בתוך כל אחד ואחד" הרי אין המקרא יוצא מידי פשוטו. לכל לראש הפירוש בזה בנוגע להלכה למעשה שעל ישראל מוטל החיוב לבנות את בית המקדש, ובנוגע אלינו הכוונה לבנות בית המקדש השלישי בפשטות ממש". וכ"כ (לקו"ש יח עמ' 418): "הרמב"ם שהוא ספר של הלכות, שעל פי הלכה בנין המקדש הינו חיוב המוטל על בני ישראל, לפיכך הוא מדגיש את אותו חלק של בנין המקדש שיבנה ע"י ישראל".

לעתיד לבא' כי אולי יינתן רשות מן מלכי האומות באיזה זמן שנקריב קורבנות, נהיה יכולים להקריב. כי כמדומה לי שראיתי כתוב באיזה ספר שגם היום אם ירשו אותנו האומות להקריב קורבנות אזי מחויבים אנו להקריב קורבנות חובות היום על מקום המקדש... כמו שכתב שהגאון ר' עקיבא איגר שהיה רצונו להקריב קרבן על פי רשיון".

תוס' בן יחיאל (להגאון הרב עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל): "ואוהביו אין ממתנינים עד כי יבוא משיח כי אם עושים במוקדם עד מקום אשר ידם מגעת... אך אשר אינו אוהב את המלך הוא משליך הכל על משיח כדי לפטור עצמו ממנו, למען תשאר הארץ שממה... אך אוהביו אשר נפשם אותה כבוד ה' עמו ונחלתו ולעשות נחת רוח לאביו שבשמים אינו ממתין בזה עד אשר יבוא אליהם משיח ויצוה לו... צריכין להשתדל עליו, כי גדולים מעשיהם של צדיקים בפרש"י (כתובות ה'). יותר ממעשה שמים וארץ, כאשר נעשה מן בורא עולם אין בזה תפארתו כמו עם מעשה ידינו כוננה עלינו".

מקורות נוספים שלפיהם בית המקדש יבנה בידי אדם

תלמוד ירושלמי (מגילה א' י"א): "עורי צפון ובואי תימן. רבי יוסי בר חנינה, לכשיתעוררו הגלויות שהן נתונות בצפון, ויבואו ויבנו בית המקדש, שהוא נתון בדרום".

רבינו בחי (ויקרא י"א, ד'-ז'): "למה נקראת אומה זו אדום 'חזיר', שעתיד להחזיר עטרה ליושנה. והענין כי שני המקדשים נבנו ע"י ישראל, מקדש ראשון בנה שלמה, בית שני זרובבל ברשות כורש, אבל הבית השלישי עתידה אומה זו לבנותה. וזהו שאמרו 'עתיד להחזיר עטרה ליושנה' לפי שהחריבו... ולעתיד ישוב עם שאר כל הכוחות לעזור לישראל כי ירבה השלום".

תפארת ישראל (מסכת מידות, בועז פ"א מ"א): "נ"ל דמשום דכל עיקר לימוד מסכת זו, הוא שנשמרו בלבינו תבנית ואופן בנינו, למען דעת באיזה אופן יבנה לעתיד, (ואם שיהיה בו איזה שנויים, כפי אשר יורינו ה' אז). וכן כתב הרמב"ם

בהקדמה למסכת זו. ויש ראייה לדבריו מהכתוב **ביחזקאל** (מ"ג י"א) דכתיב 'וישמרו את צורתו ואת כל חוקותיו ועשו אותו'. ואף על גב דבניין שלעתיד יבנה בידי שמים מאליו (כרש"י ראש השנה ל'. וסוכה מ"א. ובתוס' סוכה שם, ושבועות ט"ו:), עכ"פ **לרמב"ם** הנ"ל שכתב שהלימוד ממסכת זו הוא **למען ידעו איך יבנוהו**, (וכן כתב ג"כ רש"י עצמו ביחזקאל שם), על כורחנו צריך לומר דהך דתנחומא שהביא התוס' (שבועות ט"ו:), שלעתיד יבנה המקדש בידי שמים דברי אגדה היא ואין למדין ממנה (כירושלמי פ"א ו'), אלא רצונו לומר שהקב"ה יסייעם בדרך נס שיבנוהו".

שושנים לדוד (הקדמה למס' מדות לר"ד פ"ד): "אפשר, וקרוב הדבר לאמר, דכל דברי חכמים קיימים. והיינו, שיהיה כמו בנין שלמה, דכתיב 'והבית בהבנותו וכו', ופרשו בו חז"ל, מאליו. אבל היה באמצעות יד אדם. הכי נמי נימא שיהיה כן לימות המשיח. ומה שכתוב **במדרש** שייבנה מאליו, רוצה לומר, שתהיה המלאכה מתברכת ביד הבונים, וכמעט רגע יבנה וישתכלל בסיוע ה' וכו', אך לעולם צריך שיהיה באמצעות יד אדם, תדע שהרי היא אחד ממנין מצות עשה, לבנות בית הבחירה".

ערוך לנר (סוכה מ"א). מבאר: "דודאי ביהמ"ק לעתיד לבוא יבנה בנין ממש בידי אדם. ומה שנאמר 'מקדש ד' כוננו ידיך', שנדרש בתנחומא שירד למטה, הוא ביהמ"ק רוחני, שיבוא לתוך ביהמ"ק הנבנה גשמי, כנשמה בתוך הגוף. וכמו שירד במשכן ובבית המקדש האש של מעלה תוך האש של הדיוט, שנבער בעצים. וכן נראה במכילתא דדרש מפסוק 'מכון לשבתך פעלת ה'', שבית המקדש של מעלה מכון כנגד בית המקדש של מטה. ועל זה קאמר 'מקדש ה' כוננו ידיך'. שלעתיד לבא, כשימלוך ה' לעולם ועד לעיני כל באי עולם, ישכון למטה בתוך מקדש שכבר בנוי הוא, ומכון כנגד ביהמ"ק של מטה. והיינו שירד למטה תוך המקדש שיבנה. ועיין בזוהר (וישב) שמשמע שם כן. אמנם, כמו שלמטה בארץ אין נשמה בלא גוף, כמו כן המקדש רוחני לא יקום בלא מקדש גשמי. ולכן א"ש הלשון 'בנין' בביהמ"ק שלעתיד ג"כ".

⁶ וז"ל רש"י ד"ה "וישמרו" - ילמדו ענייני המדות מפיו שידעו לעשותם לעת קץ".

הג"ר צבי הערש קאלישער הביא בהקדמת 'דרישת ציון' שאמר החפץ חיים על ספרו: "אני מקוה שאולי יזכני ה' לעלות לירושלים עיר הקודש ולעבוד עבודת הקרבנות על פי דברי מחבר הספר הזה".

הג"ר ירוחם פישל פערלא (בפי' על ספר המצוות לרס"ג ספר המצוות עשה י"א אות י"ב) כתב על דברי רס"ג "ומורא למקדש תקים" - "על כרחך צריך לומר דלרבינו הגאון סבירא ליה, שגם בית המקדש דלעתיד יבנה ע"י אדם כמקדש ראשון ושני". וכ"כ הג"ר יששכר טייכטאהל הי"ד ב'אם הבנים שמחה' (פ"ב ע' 136). ובאמונות ודעות (מאמר ח' ו' 12) כתב: "שהאומות יבנו חומת בית המקדש כאומרו 'ובנו בני ניכר חמתיהם ומלכיהם ישרתונך' (ישעיה ס' י') ולא די שהם לא בנו לנו מאומה בבית שני, אלא שהיו מעכבין אותנו".

הר הקודש (מהג"ר משה נחום שפירא, דף קנ"ח אות פ'): "... מבואר מדברי הרמב"ם, שאפילו אם הצליח [המשיח] לנצח האומות ולבנות בית המקדש, אלא שלא הצליח לקבץ נדחי ישראל או אפילו אם הצליח גם לקבץ נדחי ישראל אלא שנהרג, אין זה המשיח אלא הרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים והכשרים שמתו, הרי לנו דעת הרמב"ם שאין מניעה בזמן הזה לבנות המקדש וגם אין צריך על פי נביא שהרי מכיון שנהרג נתברר שאינו משיח שהבטיחה עליו תורה ואפילו הכי בנה מקדש והרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים והכשרים, ועכשיו תדע כי מה שכתב הרמב"ם שם הלכה א' המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות בית דוד ליושנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש - אין הכוונה שבית המקדש לא יבנה רק על ידי משיח אבל לא לפני זה, שהרי ברמב"ם מבואר להדיא שיתכן בנית המקדש לפני ביאת משיח".

ראיה נוספת מפסק השולחן ערוך (יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמ"ה סעיף י"ג) - 'אין מבטלין התינוקות, אפילו לבנין בית המקדש'. מוכח כאן שבנין בית המקדש יהיה בידי אדם, כי השו"ע לא כותב הלכות שאינן נוהגות היום. ומקורו במסכת שבת (קי"ט:ט) - ואמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה: אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש.

תוספות יום טוב (הקדמה למסכת מידות) "וכן אנחנו כשנזכה לבנות בנין העתיד יגלה הקדוש ברוך הוא עינינו ומלאה הארץ דעה את ה' ולהבין הסתום בדברי יחזקאל ונבנהו, אבל מ"מ צריך לספור בנין השני שכן רוב ועקרי הבנין מיוסדים בתבנית ה' אשר השכיל לדוד ולא ימוט, אלא מה שיזכנו האל יתברך לדרוש עוד מן המקראות מצורף לזה שע"י הסיפור הזה של בית שני אנו יכולים לדרוש ולהבין בבנינא דיחזקאל. ואילו לא היה זה הסיפור נכתב בספר לא מצאנו ידינו ורגלינו באותו הבנין העתיד שיבנה במהרה בימינו".

אפילו בטומאה

רמב"ם (בית הבחירה ז', ?) - "בשעה שנכנסין הבנאים לבנות ולתקן בהיכל, או להוציא משם את הטומאה, מצוה שיהיו הנכנסין כהנים תמימים. לא מצאו תמימים, יכנסו בעלי מומין. ואם אין שם כהנים, יכנסו לזרים. לא מצאו לזרים, יכנסו ישראל. מצוה בטהורים. לא מצאו טהורים, יכנסו טמאים".⁷ ובהל' ביאת המקדש, (ד' ?) כתב: "כל קרבן שקבוע לו זמן, בין קרבן ציבור, בין קרבן יחיד, דוחה את השבת, ודוחה את הטומאה... כל קרבנות הציבור קבוע זמנם, לפיכך כולן דוחין את השבת, ואת טומאת המת... כיצד דוחה את הטומאה. הגיע זמנו של אותו קרבן, והיו רוב הקהל שמקריבין אותו טמאין למת, או שהיו הקהל טהורים, והיו הכהנים המקריבין טמאים למת, או שהיו אלו ואלו טהורין, והיו כלי השרת טמאים במת. הרי זה יעשה בטומאה, ויתעסקו בו הטמאים והטהורים כאחד, ויכנסו כולן לעזרה... ופסח שבא בטומאה, ודחקו טמאי מת ונכנסו להיכל פטורין, אף על פי שלא הותרו אלא לעזרה, הואיל ואין אני קורא בהם "אל מחוץ למחנה תשלחום" (במדבר ה', ג'), הרי אלו פטורין".

רבי צדוק הכהן (ספר זכרונות במדבר פ' נשא סימן ש') "ונתברר כי הרי שתרשינו המלכות לבנות בית המקדש בעיר הקודש בירושלים (כדאיתא בירושלמי דמעשר שני ושאר דוכתי, דמתחילה 'בונה ירושלים ה' ואחר כך 'נדחי ישראל יכנס'), אף על פי שכולנו

⁷ החזו"א בסוף מסכת עירובין כתב שגם אם עבר על הסדר ונכנס טמא כשהיה אחר טהור אינו עובר בלאו.

טמאי מתים נהיה רשאים לבנותו".

חזון איש (גליונות לחדושי רבנו חיים הלוי, הל' ביאת מקדש, פרק א') "נראה דכל שנכנס לצורך תיקון אינו כלול באיסור כניסה אפי' בטמא. שאיסור הכניסה כשהוא טמא, הוא מפני כבוד המקדש, ומראה שאינו נרתע מפני קדושתו. אבל כשנכנס לצורך תיקון אינו בכלל זה... ולפי זה, אפילו יש טהורים ועבר טמא ונכנס, אינו חייב. וכן משמע לשון 'מצוה בטהורים'".

קרבנות בזמן הזה

החזון איש כתב (אהע"ז ס"ב אות ז') לכן בזמן הזה אי איתיהיב רשות להקריב קרבן פסח - אין לבטל.

המהר"ץ חיות (בספרו 'עבודת המקדש') כתב: על כל פנים, חזרתי על כל הצדדים, ולא מצאתי שום דבר החוצץ היום להקריב קרבן פסח, אחר שיבנה היום מזבח, על מקום אשר היה בנוי בראשונה.

כסף משנה (בית הבחירה ו' ט"ו) - "שמא בזמן החורבן יותן לנו רשות להקריב".

חתם סופר ורעק"א (שו"ת חתם סופר יו"ד סימן רלו) - "כקש"ת מו"ה עקיבא [איגר] נ"י אב"ד דק"ק פוזנא יע"א. יקרת קדשו הגיעני, ומ"ש מו"ח הגאון [רע"א] נ"י לבקש משר ירושלים ליתן רשות להקריב, הוא קפדן גדול. כי ההוא אמר. לבל יקרב שם מי שאינו מאמונת ישמעאל". ועוד כתב החתם סופר (שם בסימן ש"ו): "ועוד הא קיי"ל מקריבי' אעפ"י שאין בית ורק אכילת בכור ומעשר במזבח תלי' יעי' מכות י"ט. ותוס' ד"ה ואי סבר ויעיי' מג"א סי' תקס"א סק"ג, וא"כ אם ישתדל רשות אצל המלכות בזה"ז לבנות מזבח נוכל להקריב עכ"פ קרבנות צבור, דטומאה הותרה בצבור. ובספר כפתור ופרח שנמצא פה א' פ"ו דף כ"ב ע"ב כ' שא"ל רבינו ברוך שר"ח הכהן מפרי"ש [בעל התוס'] אמר לבוא לירושלים בשנת י"ז לאלף הששי ושיקריב קרבנות בזה"ז ואני מטרדתי לא שאלתי מה נעשה מטומאתינו ואנה הכהנים המיוחסים, ונזכרתי שאין לחוש על הטומאה וכו' שקרבנות צבור דוחי' את השבת ואת הטומאה וכו'" עכ"ל לענינינו. ודברים אלו

מועתקים ג"כ בשאל"ת יעב"ץ ח"א סי' צ"ט ע"ש והאריך בהם [וע"ל סי' רל"ו] וא"כ בודאי צ"ע אמאי פשוט כ"כ דלא שייך בזה"ז איסור הטלת מום טפי ממטיל מום בבעל מום.

רבי שמעון סופר (שו"ת לרי"ח זוננפלד סימן ק"י) - "... אחרי קידה לפני כהדר"ג (הרב זוננפלד) באתי לעוררו הנה בחדר עליון אשר נתן קצת חירות ויט עלינו חסד בעיני המלכים ונתן כבוד לישראל וממשלה בארצנו הקדושה... אולי הגיע עת דודים, באתערותא דלמטה, למצוא חן להרשות לנו לבנות מזבח, להקריב עליו קרבנות, כאשר היה בתחילת בית שני וכאשר הוא בירושלמי מע"ש פ"ה ה"ב שתחילה יבנה בית המקדש, לכל הפחות מזבח להקריב עליו קרבנות, נא יעוין בפירוש תוס' יו"ט... וכבר התעורר בזה אבי אם אבי הגאון מו"ה עקיבא איגר זצ"ל וכתב בזה לאבי אבי הגאון חת"ם סופר זצ"ל...". והשיב לו הגאון רי"ח זוננפלד "... והנני מתכבד להשיב לכת"ר, לצערנו לא נכונה הידיעה שהגיעה לאזני כת"ר כי ניתן כבוד לישראל מהממשלה..."

הר המוריה (על הרמב"ם בית הבחירה א' ב') - "אבל עיקר המצווה הוא מהפסוק 'ועשו לי מקדש...', רק דתיכף שישבו לאדמתם מחויבים לבנות מזבח ולהקריב קורבנות. והנה כשעלו בימי יהושע לא היו צריכים לזה כי היו להם משכן ומזבח, מה שאין עכשיו. לכן צריכין לבנות תחילה מזבח שיקריבו עליו תמידין ומוספין..."

דרישת ציון (הוספות למאמר קדישין, אות ד') - "כאשר יופסק שעבוד מלכויות ודאי יהיה החיוב הגדול לעסוק בעבודת המזבח, בלא מקדש אש. דכי לזה יגאלנו מן השעבוד, שנעבור חלילה על מצות התורה, שלא להקריב קרבן התמיד, ושאר קרבנות ציבור. וכי ישונה חס ושלום שום מצוה מן התורה. הלא זה מינות גדול, ואפיקורסות, מי שאומר כן". ושם (מאמר ראשון לציון סעיף י"א) - "שיבנה על ידי אדם, ואח"כ יבוא מקדש אש". עוד כתב: "לברר מה שהעליתי שם הלכה ברורה בענין הקרבנות בזמננו והגם שאין נפקותא בעוד שאין לנו רשיון מהמושל, מכל מקום תכתב זאת לדור אחרון אשר בלי ספק יבוא מועד אשר הרשות נתונה לבנות מזבח ולהקריב כמו שבררתי מן הירושלמי ותוספות יום טוב ודומיהן, וכמו

שפסק בתשובת יעב"ץ ובספר כפתור ופרח בשם רבינו חיים מפאריז וכפי כתבי מורנו הרב רבי צבי חיות זכרוננו לברכה, וכן פסק הגאון חתם סופר ז"ל, ועל צבאם גדול האחרונים רבינו מורינו הרב רבי עקיבא איגר זצ"ל.

התעוררות תשובה (או "ח"ב סי' רפ"ג): "לפ"מ דפסק הרמב"ם בה' בית הבחירה (ו' ט"ו) שמקריבין בזמן הזה אע"פ שאין בית, א"כ בהגיע חצות יום ארבעה עשר לחודש הראשון איכא חיוב שחיטת והקרבת קרבן פסח על כל אחד מישראל, והדר סביב ירושלים שיכול להגיע אם ילך מחצות עד שקיעת החמה לעזרה א"כ מוטל עליהם החיוב לבנות או מזבח. אשר נקל מאד ליקח מהנחל חלוקי אבנים ולבנות מזבח כמבואר ברמב"ם הל' בית הבחירה (ב' ?) כי מקום המזבח ידוע ובפרט ע"פ חשבון האמות של הר הבית כמבואר הכל במס' מדות... וא"כ לפ"ז... יש לחוש משום חיוב איסור כרת."

סלו סלו המסילה (עמ' 77): "אכן ידעתי בטוב דברי אלוקים חיים מהגאון ר' חיים זצ"ל כי למדתי אצל הגאון הצדיק המחוכם בכל החכמות ר' יוסף זונדל סלאנטער זצ"ל אשר שבקו חיים בירושלים בקדושה וטהרה והוא היה תלמיד מובהק של הגאון קדוש ה' ר' חיים מוולאזין זצ"ל אשר כל דבריו וסיפוריו תמיד מרבו המובהק הגר"א מוולנא זיע"א והיה רגיל לומר משמו כדברים האלה. היינו, אם נשיג רק הר הבית להקריב עליו קרבן תמיד פעם אחת הרי זה לאחר המעשה. והיה מדבר זאת בלשון אשכנז לשונינו בזה הלשון "אז מיר וועליך ארויף חאפין מיט דען קרבן תמיד אויף דען הר הבית איז שאן נאך אללעס" וזאת דעתו הנשגבה אשר קרני הודו קבירא בי מאז אשר שמע מרבו ורבו מרבו הקדוש הגר"א מוולנא זי"ע."

עיר הקודש והמקדש (ח"ה פ"ז): "המ"ע של 'בנין המקדש והמזבח', היא לדורות ולכל זמן... ובכל זמן שיהיה לנו הרשות והיכולת - חלה עלינו המצוה... אחרי שנקטינן כר' יהושע מקריבין אע"פ שאין בית (וכפסק הרמב"ם ושאר פוסקים) אין בנין המזבח והקרבת קרבן קשור לבנין הבית והמחיצות. וגם בעליה השניה בימי עזרא בנו המזבח והקריבו קרבנות (י"ט שנה) קודם בנין הבית."

הגרי"ש אלישיב (קטן בקרבן פסח' מתוך 'שמעתתא בעי צילותא', פסח תש"ע) כתב - "... אחד מן המעוררים היה הגאון הרב נח צימבליסט זצ"ל, ועלה ובא בראש משלחת חכמים לגדולי ישראל לדון עמם בענין ולבקש הסכמתם. כאשר באו לפני הרב אלישיב שליט"א, אמר להם כי באמת עפ"י הלכה אפשר למצוא תשובה ופתרון לכל שאלה בענין הקרבת קרבן פסח, הן בנוגע לבירור מקום המדויק של במזבח, והן במציאות כהני חזקה מובהקים, ובהכנת בגדי כהונה לפי כל השיטות, ועוד כיוצ"ב, ואף ידי תכון עמהם לענין נכבד זה".

ונסיים בדברי הרמב"ם (בית הבחירה ו' ט"ו), וז"ל - "מקריבין הקרבנות כולן אע"פ שאין שם בית בנוי. ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה, אע"פ שהיא חריבה, ואינה מוקפת במחיצה. ואוכלין קדשים קלים, ומעשר שני בכל ירושלים, אף על פי שאין שם חומות. שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה, וקדשה לעתיד לבוא". וכמו שמצאנו בספר עזרא (פ"ג) - "מיום אֶחָד, לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, הִחֲלוּ, לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַה'; וְהֵיכַל ה', לֹא יָסֵד". וכתב הרד"ק (חגי ב') - "שכבר הקריבו קרבנות טרם זה כמה שנים. כי מיום שעלו הראשונים העולים מהגולה, כשהגיעו בעריהם בנו המזבח, והקריבו עליו והיכל ה' לא יסד. וי"ט שנה נבנה המזבח קודם בנין הבית".

נְסִיוֹנוֹת לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת לְאַחַר הַחֹרֶבֶן

הרדב"ז (מעשה הקרבנות פי"ט): "וכתב בעל כפתור ופרח (פ"ו) כי בזמן שבע עשרה לאלף השישי היה רב אחד שמו רבינו חננאל מפריש והיה רוצה לבוא לירושלם להקריב קרבנות, וכתב דאי משום טומאת מת דחויא היא בצבור ואי משום שאר הטומאות אפשר בטבילה וכל זה בנוי על שורש שתי ההקדמות שכתב רבינו 'קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד' 'ומקריבין אעפ"י שאין בית'. ותמהתי על מעשה זה והלא הבית ביד גוים ואיך יניחו אותו להקריב קרבנות ואפילו ליכנס לשם לא יניחו את הישראל. ואפשר כי באותו זמן היה הבית חרב ביד גוים ערלים ולא היו מקפידין על ככה".

היעב"ץ (שו"ת ח"א סי' פ"ט): "מקריבין אע"פ שאין בית. וכמו שפסק גם

הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהל' בית הבחירה, ובימי אלו הנשיאים שהיו סמוכים לחורבנו של בית, וקרובים למלכות ואהובים, אולי היה עדיין המזבח קיים, והקריבו קרבנות ציבור (וכדרך שעשו בתחלת בנינו ככתוב בעזרא), כמו בימי הבית. או לכל הפחות פסחים".

עבודת המקדש (קונטרס אחרון, פ"ד): "אחרי זה כאשר הוטב מצב היהודים בארץ הצבי תחת ממשלת הקיסר נערווא, ותחת ממשלת טריאנוס, והשיגו בני עמנו משפט אזרחי ארץ ומני אז התחילו כפעם בפעם לבנות המזבח, ולתקן ההיכל קצת וכו'. סוף דבר כל ימים של הקרבת הקרבנות אחר החרבן לא היה רק ערך עשרים שנה...".

לא צריך כהן מיוחד

נודע ביהודה (שו"ת מהדו"ק, או"ח, סימן ל"ה): "והנה ראיתי בספר כפתור ופרח שהקשה למה לא נקריב תמידין ומוספין וכל קרבנות צבור ופסחים בזה"ז. שהרי מקריבין אע"פ שאין בית. ואי משום טומאה והלא קרבן צבור בא בטומאה. ותירץ, משום שאין אנו יודעים איזה כהן מיוחד. ומעתה כיון שעכ"פ יש כהן מיוחד בעולם ויכולים להקריב פסחים".

חתם סופר (יו"ד סימן רל"ו): "לפע"ד לא צריכים לכהן מיוחד ונאכל שם מן הפסחים עכ"פ שהותר טומאה בציבור בער"פ ול"צ לשקלים ולא לכהן הגדול".

החזון איש כתב (אהע"ז ס"ב אות ז') - "לכן בזמן הזה אי איתיהיב רשות להקריב קרבן פסח - אין לבטל...".

* * *

השאלות והתשובות בענין הקרבת קרבנות בזמן הזה¹

- א. דעת הראב"ד שקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבוא.
 - ניתן להקריב מדין במה גדולה.
 - הראב"ד דעת יחידאה שאין לחוש לה, וכמו שהנכנס היום בטומאה אינו יכול לסמוך כלל על הראב"ד, ואותו רב שמביאו אינו יכול לפסוק כאן כדעות סותרות. הרבנים כבר הכריעו שדעת הראב"ד היא יחידאה.
- ב. היכן מקום המזבח.
 - מצד מזרח ומערב יודעים כבר בדיוק היכן מקומו, כי יודעים היכן שערי ניקנור ואבן השתיה, מצד צפון דרום יש ספק של שני מטר, ולכן ניתן לבנות מזבח קצת יותר קטן, שודאי יהיה במקומו.
 - כשיורידו את הרצפה כדי לבנות כבר יגלו היכן מקומו בדיוק.
- ג. כהן מיוחד.
 - יש לנו כהנים מיוחדים שב"ד מלפני שלש מאות שנה החליפו את השטר יוחסין שלהם מזמן הגאונים שדאה.

¹ לא הארכתי בזה, כי מסקנת האחרונים היא שאפשר להקריב כשתהיה רשות מהממשלה, ובזמנם לא הייתה אפשרות להשיג אישור מהערים והיום יש סיכוי, וכל מי שמחפש תירוצים מדוע לא להקריב תמיד ימצא לצרף כמה חומרות יחד, ואז אסור לו כלל להיכנס להר הבית, וגם כשנבנה את בית המקדש הוא ישאר בחוץ ולכן אין ענין להתווכח איתו, אלא כתבנו את דברי האחרונים למי שרוצה ללמוד את הנושא ולראות שהדברים השתנו לטובה, ולא למי שמפחד שיאמרו שהוא 'מזרחניק' וכיוצא בכך.

- יש אחרונים שכתבו שלא צריך כהן מיוחד (חתם סופר יו"ד רלו, חזו"א ועוד), כמו שכתוב "אין לך אלא כהן שבימך".

- כמו שלגבי פדיון הבן יש לנו כהנים מיוחדים, כך הם מתאימים לעבודת הקרבנות.

ד. בגדי כהונה - ציץ, תכלת וכו'.

- יש בגדים מוכנים אצל הרב רוגין שליט"א ובמכון המקדש, יש היום תכלת ושאר דברים שצריך [כל רב שלמד את נושא התכלת הסכים שזו התכלת, ויש רבנים ש'התנו' שמוכנים ללמוד את הנושא רק בתנאי שזה לא יחייב אותם ללבוש תכלת בטלית גדול, כדי שלא יראו משונים מהציבור].

ה. אין אפר פרה.

- טומאה הותרה בקרבנות ציבור שקבוע להם זמן.
- עם הזמן נוכל לעשות גם פרה אדומה.

ו. אין שקלים כדי להקריב תמיד של שחר.

- ניתן לאסוף שקלים מהציבור. כולם יתרמו.
- ניתן להתנדב בשביל ציבור ולא צריך דוקא מן השקלים.

ז. מאלו אבנים לבנות את המזבח.

- יש כמה אופנים, ואכמ"ל. ואחד מהם הוא לחתוך את האבנים עם קרני לייזר.

ח. היום הקרבנות אינם לריח ניחוח.

- אסור לומר כך, זאת התורה לא תהא מוחלפת, זו כפירה.

ט. צריך נביא להעיד.

- הנביאים שהיו בתחילת בית שני לא העידו בתורת נבואה אלא בתורת

עדות, וכמו שחגי צעק עליהם על כך שלא בנו עד היום, ולא היו צריכים שהנביא יעיד להם. וגם אז הקריבו קרבנות על המזבח עוד לפני שהנביא התנבא להם.

- כתוב בירושלמי (עירובין, פרק ה' הל' א') - "כמה יגעו נביאים הראשונים לעשות שער המזרחי שתהא החמה מצמצמת בו באחד בתקופת טבת ובאחד בתקופת תמוז". מבואר, שלא השתמשו ברוח קדשם אלא יגעו בעצמם עד שהצליחו, וכך גם לענין המזבח לא בשמים היא.

י. לשיטת החינוך משמע שבזמן שאין בית המקדש, 'מקריבין אע"פ שאין בית' זו רק רשות, ואולי בזה לא נאמר שטומאה דחוויה בציבור?

- מכל האחרונים שכתבו להקריב קרבנות בזמן הזה מוכח שלא סברו כך, כי לא חיפשו להיפטר ממצוות.

י"א. אין לנו כהן גדול.

- ניתן לעשות ע"י ריבוי בגדים, שלובש שמונה בגדי כהן גדול, ומנחת חביתין אינה מעכבת, כמבואר ברמב"ם פ"ה מכלי המקדש הט"ז.

* * *

מאמרים קצרים

יכול תמתין עד שיאמר לך נביא?

איתא בספרי (דברים פרשת ראה פסקא ס"ב) - "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם" - דרוש על פי נביא, יכול תמתין עד שיאמר לך נביא, תלמוד לומר 'לשכנו תדרשו ובאת שמה', דרוש ומצוא ואחר כך יאמר לך נביא. וכן אתה מוצא בדוד, שנאמר 'זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב'."

וכתב המלבי"ם (דברים י"ב) - "ובכ"ז מצאנו שדוד דרש אחרי המקום, כמ"ש 'עד אמצא מקום לה'", ולא המתין עד שבא אליו נביא, ולמד ממ"ש 'לשכנו תדרשו', שהדרישה היא מה שחוקר בעצמו למצוא את הדבר, וז"ש דרוש ומצוא, למד להם שלא יגלה ה' סודו ע"י נביאיו להודיעם מקום הנבחר רק אם ישתדלו בזה וידרשו אחריו, ואז יערה עליהם רוח ממרומים אחרי ההכנה הראויה."

ועיין בספר הכוזרי (מאמר ה') - "ובהערת בני אדם והתעוררותם אל אהבת המקום ההוא הקדוש ינחץ הענין המיוחל, שכר גדול וגמול רב, כמו שנאמר: 'אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו' - רוצה לומר כי ירושלים אמנם תבנה כשיכספו בני ישראל לה תכלית הכוסף עד שיחוננו אבניה ועפרה."

הנביא חגי צועק על העם מדוע חיכו שיאמר להם לבנות את בית שני, למה לא התעוררו מעצמם לבקש את בית המקדש, והוא מסביר להם שעל כן באו עליהם הצרות שראו בזמנם, וברגע שהתחילו לבנות נעלמו הצרות ונשארו רק צרי יהודה ובנימין - הערבים שהפריעו לבנות, אבל בס"ד התגברו עליהם,

וכשגמרו לבנות גם הם השתתקו.

בזמנם הנביא היה גדול הדור, בזמננו גדול הדור אין לו נביאות אלא רוח הקודש, וק"ו שאין אנו צריכים וגם אסור לנו להמתין עד שגדול הדור יאמר לבנות את בית המקדש, אלא זה צריך לבוא מהעם. כדאי לפקוח עיניים, לא חסרות צרות בדור, לב יודע מרת נפשו, כי כל לבב דוי וכל ראש לחלי, וכמו שחגי הנביא אומר - 'יען ביתי אשר הוא חרב ואתם רצים איש לביתו'. לכן, מי האיש החפץ חיים טובים יש לו להזדרז ללמוד את הנושא ולראות כיצד ניתן לקדם את הקרבת הקרבנות ובנית בית המקדש.

הייתה כאלמנה

ישנה הנהגה בדין של עגונה, ולפיה ככל שניתן להקל על-מנת להתייר - מתאמצים להקל. כאן אנו מוצאים לצערנו עגונה שאנשים מחפשים תירוצים להחמיר עליה ולומר מדוע עדיין אסור להקריב קרבנות. אנו רואים היום כמה אנשים טורחים להחזיר גופות של חיילים, ורוצים לשחרר מחבלים נגד ההלכה. לא מעניין אותם פיקוח נפש ולא שום שיקול אחר, הם מחפשים היתרים, וכמו שמצאנו אצל החטוף גלעד שליט שהחזירו אותו יותר מכדי דמיו, וזה גרם לרציחת יהודים רבים ע"י השחרור, וגרם שחטפו עוד, ועדיין אנשים אינם קולטים ואינם מעיזים לומר באופן ברור שאין לערוך משא ומתן להחזיר גופות של חיילים. מדוע, אם כן, רק כשמגיעים לקיום מצוות, צועקים 'פיקוח נפש'?

ובאמת אין לשאול שאלות על צבא חילוני, השאלה היא עלינו הציבור החרדי - מדוע איננו מתירים לאלמנה שבהר הבית להתחתן עם יהודים שרוצים להקריב קרבנות, מה אכפת לאנשים לצאת מהגלות, מדוע אינם מוכנים ללמוד את זה הלכה למעשה? לא צריך לחפש תשובה לזה, כי אין תשובה אמיתית, הרי כולם מחכים ומתפללים בכל לבם לבנית בית המקדש, רק שבגלל אורך הגלות נשכחה מאתנו האפשרות לבנות מזבח, ובדורות האחרונים הוחדר בנו שזה יבנה רק בידי שמים, וההרגל מקשה עלינו להשתחרר מזה. לכן צריך להתגבר על הקשיים וללמוד את הנושא, ולהתקדם למעשה כמה שאפשר, וזאת במקום לדון

היכן היינו בחמישים השנים האחרונות.

יהי רצון שיבנה בית המקדש, שתבנה או שנבנה?

הברכי יוסף (או"ח קכ"ג ב') כתב, שלפי השיטה הסוברת שבית המקדש ירד מן השמים יש לומר 'שתבנה בית המקדש', אבל **בשערי תשובה** כתב שאין נוהגין כן, דקיי"ל כירושלמי שבית המקדש יבנה בידי אדם קודם למלכות בית דוד, וכמו שמוכח מסדר התפילה שלנו. שמעתי שואלים מדוע לא אומרים 'שנבנה', כי אנו מקוים שאנחנו במהרה נזכה לבנות את בית המקדש? והתשובה היא, שלאורך הדורות היו הרבה שרצו כבוד, שדווקא הם יבנו את המקדש, ולא הייתה להם מטרה בכבוד שמים אלא בכבוד עצמם או רבם, ולכן כשרבם לא הצליח לגאול את היהודים הם המשיכו לחפש לו כבוד וטענו שלא צריך לבנות את בית המקדש כדי להיות משיח, ולהיפך - אפשר לקיים פחות מצוות ולא צריך לעלות לארץ ישראל, אפשר להיות משיח בחו"ל, ולכן חז"ל קבעו לנו בתפילה לצפות לגאולה ולעשות השתדלות כמה שיותר לבנות את בית המקדש, אבל לבקש שלא דווקא אנחנו נעשה את זה, אלא מי שחפץ בו ה', ומי לנו גדול מדוד המלך שה' אמר לו 'רק אתה לא תבנה הבית'. אנחנו לא מנסים להביא את המשיח, אלא מצפים לגילוי כבוד ה' שנוכל לקיים את כל המצוות, ואז גם ה' יוכל לשלוח את משיחו שאנו מצפים לו, לא משנה מאיזו עדה הוא יהיה, ואולי לכן יש מעלה בזה שהרבנים היום לא מעודדים את העליה בריש גלי, כדי שתלמידיהם לא יוכלו לריב מי המשיח, וגם למנוע מחלוקות בכל דיני המקדש.

דומה הדבר למי שמחפש שידוך, שאינו מתפלל שדווקא שדכן פלוני ימצא את השידוך, אלא מתפלל שיסגר השידוך לא משנה ע"י מי. כך בתפילתנו על בנין בית המקדש, איננו מתפללים שדווקא אנחנו נבנה את בית המקדש, אלא העיקר שזה יבנה כמה שיותר מהר, וכבוד שמים יחזור למקומו.

דמיון נוסף יש בין צפיה לישועה של בית המקדש למעוכבי שידוך, וכמו שהפסוק אומר 'הייתה כאלמנה'. אם תשאל בחור בשבת האם הוא מצפה עכשיו להתארס, הוא יאמר לך 'בודאי, מה השאלה?'. ואם תשאל אותו - הרי לא עושים

פגישות ולא סוגרים שידוך בשבת, התשובה היא פשוטה, אמנם לא עושים שידוכים, אבל אפשר לדבר על זה, והוא מחכה לזה בכליון עינים גם בשבת. כך בענין הצפיה לבית המקדש, העיקר הוא לחכות ולצפות לזה כמו שהרמב"ם אומר, והיום שהציבור לא מחכה לזה, אז החליפו את זה למצות אמונה במחשבה בלי לב, ואע"פ שמבואר בגמרא שאליהו שמגיע קודם המשיח אינו יכול לבוא בערבי שבתות וימים טובים וכן בשבתות וימים טובים, אבל אומרים שכשהוא יגיע הוא יתרץ גם את זה. והאמת היא כמו שאמרנו, שהעיקר זה לצפות בלב, כמו מצפה לשידוך או בנים. ואת ההבדל רואים כשמגיע אפשרות בפועל לבנות את בית המקדש - האם הוא מנסה לעזור, או שאומר 'אני מאמין שזה יכול להגיע בכל יום אבל אני לא רוצה ולכן אם תצליח לבד בסדר, ואני מעדיף שלא תצליח'. ויש לעיין במי שמצפה רק למשיח ולא לגאולה ובית המקדש - האם יש לו חלק לעולם הבא.

דבר חשוב שאני

נביא מספר דוגמאות כיצד בדברים חשובים לציבור נעלמות הטענות שאומרים על עליה להר הבית, חשש כרת, לפני עיור, פיקוח נפש וגורם לפיגועים. עובדה זו מראה, שכל הטענות נגד הר הבית אין מקורן ביראת שמים, אלא מקורן בכך שכל הנושא הוא דבר לא חשוב, או חשוב שלא יהיה ח"ו. טענות אלו כבר היו בזמן בית שני. הגמרא (יומא כ"ג:) מספרת על אב שכול, שצעק בהר הבית על הענין החמור של איסור טומאה בהר הבית, והגמרא מסתפקת האם צעקתו נבעה מיראת שמים או בגלל דברים אחרים, ומסקנת הגמרא היא שהוא אינו מחמיר בטומאה, אלא הוא אדם שפל, ששפיכות דמים הוא דול בעיניו. כך גם לענייננו, כל הצועקים על העולים בטהרה כאילו הם פושעים - אין הדבר נובע אצלם ממקור קדוש, אלא מעם-ארצות, שלא למדו מספיק את סדרי קדשים וטהרות.

א. חששות לענין כרת:

מדוע לא הפסיק הציבור לאכול חמץ כל השנה, כאשר ברור שאילו היו אוכלים מצה בלבד, לא היו נכשלים, וכן המאפיות שהן תחת השגחת הרבנים

היו מפסיקות לייצר חמץ לכל הפחות חודש הסמוך לפסח, בכדי שלא יהיה חמץ בנמצא כל ימי ניסן וחג הכרת בכלל?

בפסח היה לנו להימנע מאכילת מצות, ולאכול פירות וירקות בלבד, שכן אין ספק שיש אנשים רבים שלא מקפידים לאכול דווקא מצה שמורה, וברור שאחד מישראל אכן אוכל חמץ בפסח, ואף יש אנשים רבים האופים מצות בלי בקיאות הנדרשת ובאים לידי חמץ דווקא בגלל אכילת המצות.

והלא אם יפסיקו חרדים לעלות לאוטובוסים בכלל ובפרט, בוודאי תקרוסנה החברות המחללות שבת (כאשר הן העידו בעצמן, וכידוע) ובכך יופסק רוב חילולי השבת במדינה? ולפחות במוצאי שבתות יאסרו להשתמש באוטובוסים, כי הדבר גורם לחילול שבת של נהגים יהודים, ובפרט כשל"ג בעומר חל במוצ"ש.

אין להתחתן, כדי שהחילונים לא יעשו כמונו ואז יעברו על איסור נדה. וגם בציבור החרדי יש מחלוקות בהלכות נדה, שכל אחד טוען שנכשלים באיסור נדה וחייבים כרת, ואולי כדאי להחמיר לא להתחתן כדי לא להיכנס לספק איסור כרת.

אולי כדאי לאסור לטמא מת להיכנס לכל ירושלים ולפחות לעיר העתיקה כדי שלא יכנסו למקום העזרה ויתחייבו כרת. וכן יש לחשוש לטומאת מצורע כמו שכתב בשו"ת מנחת יצחק.

מובן, שודאי אין זו הנהגה נכונה, ואין ספק שמותר לחיות, והנח להם לישראל, והלעיטהו לרשע וימות. וכבר הורה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שמותר ללכת ברחוב בשבת ואף כאשר יגרום לכך שמכוניות תעצורנה, שכן אין להם זכות לנהוג בשבת...

ב. פיקוח נפש:

כל שנה ישנם מאות הרוגים בתאונות דרכים, והיה מן הראוי לתקן שאף יהודי לא יסע ברכב כלל, וכמו שיש לנו מסורת מאבותינו מדורי דורות לא

להשתמש ברכב אלא בסוס ועגלה, ובכך נחסוך פצועים רבים, וגם איסורי כרת רבים, שיהודים נוסעים בשבת.

ומותר להפליג לים לדוגמא לצורך פרנסה וכדומה למרות שהדבר כרוך בסכנה (ואחרת לא היו מברכים יורדי ימים ברכת 'הגומל'), אך לכאורה אין לעשות כן בלי סיבה. ולא מדובר רק באדם עני, אלא גם עשיר שרוצה להרויח עוד כסף, שמותר לו להסתכן, ואין טענה של פיקוח נפש.

אם נקבל את טענת 'פיקוח נפש', אזי אולי ראוי שנעזוב את הכותל, כי זה מסכן את הציבור, וכבר עשרות חרדים נהרגו בדרכם חזרה מהכותל המערבי, ואולי נעזוב את ירושלים כולה, כי רבים נהרגו ברחובות ירושלים, וצריך לגור רק בבני ברק, ששם יש הבטחה מהחזו"א שלא יהיו פיגועים (ולעומת זאת כידוע בבני ברק יש יותר הרוגים ממחלת הסרטן ה"י מאשר בירושלים, כי הרבה דרכים למקום).

פעם טענו, שהגר בהתנחלויות הוא רודף, עד שראו שניתן לפטור את מצוקת הדיור ע"י מודיעין עילית, ומאז זה מותר, ורק מחוץ לגבולותיה עדיין אסור, אלא אם כן נפתח ישוב חדש שיפטור את מצוקת הדיור החרדי.

והגע בעצמך, בזמן עמידת המקדש על מכונו, האם לא נכנס לשם אדם טמא מעולם? ואם לא באו עמי הארץ, שכל ימות השנה הוחזקו כזבים, לבית המקדש ברגל אך ורק בכדי שלא יהא כל אחד בונה במה לעצמו? אלא מאי, אין השומרים את דרכי התורה צריכים לדאוג על כל צעד ושעל מהעוברים על רצון ה'. וכמו שכתבו תוספות בשבת (מ"ט. ד"ה כאלישע) 'אין נראה לר"י דמשום רמאין נמנעו מלעשות מצוה'.

ג. ספקות נוספים:

ניתן למצוא דברים אחרים להחמיר בהם, כגון לא לברך על קריאת התורה שמא הספר פסול, לא לברך על תפילין דאולי הלכה כר"ת, לא לאכול עופות כי אין מסורת ברורה דיה, ואמרו הרבנים שהתרנגולים שלנו זה בדיעבד. לא ניטול ד' מינים, כי המסורת לא מספיק ברורה איזה זן בדיוק אינו מורכב. לא נטלטל גם

במקום שיש בו ערוב כשר, שמא יבואו לטלטל גם במקום שאי אפשר לערב, ואכמ"ל.

כיוון התפילה בכותל המערבי

איתא בברכות (ל') - "תנו רבנן: היה עומד בחוץ לארץ - יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל שנאמר: 'והתפללו אליך דרך ארצם'; היה עומד בארץ ישראל - יכוין את לבו כנגד ירושלים, שנאמר: 'והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת'; היה עומד בירושלים - יכוין את לבו כנגד בית המקדש, שנאמר: 'והתפללו אל הבית הזה'; היה עומד בבית המקדש - יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים, שנאמר: 'והתפללו אל המקום הזה'; היה עומד בבית קדשי הקדשים - יכוין את לבו כנגד בית הכפורת; היה עומד אחורי בית הכפורת - יראה עצמו כאילו לפני הכפורת; נמצא: עומד במזרח - מחזיר פניו למערב, במערב - מחזיר פניו למזרח, בדרום - מחזיר פניו לצפון, בצפון - מחזיר פניו לדרום; נמצאו כל ישראל מכוונים את לבם למקום אחד. אמר רבי אבין ואיתימא רבי אבינא: מאי קראה - כמגדל דויד צוארך בנוי לתלפיות, תל שכל פיות פונים בו".

וכך נפסק בשולחן ערוך (או"ח צ"ד א') - "בקומו להתפלל, אם היה עומד בחו"ל, יחזיר פניו כנגד ארץ ישראל ויכוין גם לירושלים ולמקדש ולבית קדשי הקדשים; היה עומד בא"י, יחזיר פניו כנגד ירושלים ויכוין גם למקדש ולבית קדשי הקדשים; היה עומד בירושלים, יחזיר פניו למקדש ויכוין ג"כ לבית קדשי הקדשים; היה עומד אחורי הכפורת, מחזיר פניו לכפורת".

ולפי זה כשמתפללים ברחבת הכותל המערבי יש לצדד שמאלה כארבעים וחמש מעלות לכיון אבן השתיה שבמקום קודש הקדשים, ומי שמתפלל ישר לכיון מזרח, עליו נאמר הפסוק - "אחוריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחווים קדמה לשמש" (יחזקאל ח', ט"ז. ועיין סוכה פ"ה, מ"ד).

כידוע, בזמן הגאונים, כשהגויים הוציאו את היהודים מהר הבית, היו מתפללים בצד מזרח של הר הבית, והיו עולים גם להר הזיתים לראות את מקום

העזרה ולהתפלל, ואח"כ כשלא יכלו, התחילו להתפלל בצד דרום, ורק לפני פחות מחמש מאות שנה התחילו להתפלל בצד מערב, ולאחר זמן התחילו להסביר לפי זה את המדרש - "אמר ר' אחא, לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי של בית המקדש, שנאמר הנה זה עומד אחר כתלנו" כאילו מדובר בו על הכותל מערבי של הר הבית. וזה אינו נכון, כי כתוב שם שרק כותל מערבי לא חרב, ועינינו רואות שכל כתלי הר הבית לא חרבו ועדיין קיימים הם, אלא המדרש מדבר על כותל מערבי של בית המקדש שבתוך הר הבית¹, וכדי להתפלל לידו יש להיכנס להר הבית בטהרה.

רב הכותל כתב בספרו טעם חדש לבאר מדוע מתפללים ישר לכיוון הכותל - כדי שלא יראה שמתפללים למסגד. אבל במנהרות הכותל יש מקום בדיוק מול המסגד, ושם הרבה עומדים להתפלל ומרגישים כאילו זה מקום מועדף שיש בו מעלה של תפילה ישר מול בית קדשי הקדשים, ושוכחים את הטענה שזה מול מסגד. דבר זה מראה, שגם ברחבת הכותל לא נעשה הדבר אלא מחמת הרגל של

¹ אליהו רבה (איש שלום, פרשה כ"ח) - "פעם אחת נכנס רבי צדוק לבית המקדש, וראה את בית המקדש חרב, אמר, אבי שבשמים, החרבתה את עירך ושרפת את היכלך וישבתה ושלותה (ושקדתה) [ושקטתה], מיד נתנמנם רבי צדוק, וראה את הקדוש ברוך הוא שעומד בהספד, ומלאכי שרת מספידין אחריו, ואומר, הוי אמנה ירושלים. שוב פעם אחת נכנס ר' נתן לבית המקדש, ומצא את המקדש חרב וכותל אחד עומד, אמר, מה טיבו של כותל זה, אמר אחד, אני אראך, נטל טבעת (ההיא) ונעצה בכותל, והיתה הטבעת ההיא הולכת ובאה, עד שראה [את] הקדוש ברוך הוא שהוא שוחה וזוקף ועומד ומיליל, שוחה וזוקף ועומד ומיליל, שנאמר הילל ברוש כי נפל ארז (זכריה י"א ב'), ואין רוש אלא הקדוש ברוך הוא, שיתברך שמו של הקדוש ברוך הוא לעולם ולעלמי עולמים שנקרא ראש, שנאמר ויעבר מלכם לפניכם וד' בראשם (מיכה ב' י"ג).

ועיין במדרש איכה (פרשה א', על הפסוק 'היו צריה לראש') שהחומה המערבית של העיר לא נחרבה על פי בקשת רבי יוחנן בן זכאי, ונגזר שלא תחרב לעולם לפי ששכינה במערב, וכמו שרואים היום ליד שער יפו את המבצר מזמן הורדוס שנקרא היום בטעות 'מגדל דוד' ויש בצד המערבי שרידים רבים מהחומה שבזמן בית שני, וקצת גם מבית ראשון.

טעות, שצריך לתקנה ולא להמציא לה טעמים, כיון שזה נגד הגמרא והשו"ע², וכבר כתבו האחרונים שיש להשתחוות לכיון כיפת הסלע, ואין בעיה בכך, כי הערבים אינם עובדי עבודה זרה, וגם משום שהמסגד שלהם נמצא באל-אקצא בצד הדרומי, משא"כ כיפת הסלע שאינה מסגד, אלא בנו אותה לכבוד מקום המקדש, כאילו הם ממשיכים את הדת במקום היהודים, עפ"ל.

ונראה, כי אנשים בעלי אינטרסים מנסים להפוך את רחבת הכותל למקום הקדוש ביותר בעולם ולשכח מאתנו את מקום בית המקדש, שיותר קדוש, והכל בשביל כבוד לרב הכותל וחבריו שאינם חפצים בבנין בית המקדש כמו המרגלים שפחדו שירד כבודם.

ולדוגמא כתב בספרו 'הכותל המערבי' פרק ג', שיריקה אסורה ברחבת הכותל כדין הר הבית, אע"פ שמסקנת הגמרא בברכות (ס"ג.) היא שרק לעשות בית כנסת קפנדריא אסור, אבל ריקה ומנעל מותרים בבית הכנסת, וכן נפסק ברמב"ם ובשו"ע (או"ח קנ"א, ז.). ומובאים שם דברים נוספים נגד ההלכה שתכליתם להגביה את קדושת רחבת הכותל ולהוריד את קדושת הר הבית, ואכמ"ל³.

כשיבנה בית המקדש הטמאים יתפללו בצד מזרח כמבואר בבבא בתרא כה. ששכינה במערב, ולכן צבא השמים מתפללים מצד מזרח לכיוון מערב. ורק

² שמעתי שבבית כנסת הגדול בעיר חיפה כיון התפילה יוצא בפינה של בית הכנסת, ויש שתי מנינים באותו בנין אחד, בקומה אחת פונים ימינה ובאחת שמאלה, ויוצא שההפרש ביניהם 90 מעלות.

³ הנוצרים עבדו בשיטה זו, והעבירו את עקדת יצחק לכנסית הקבר שליד הכותל המערבי, ואת השם 'הר ציון' העבירו מהר הבית לכנסיה שליד קבר דוד וכן בעוד מקומות, ואף לקחו מאבני הר הבית כדי לבנות את הכנסיות שלהם ברחבי העיר העתיקה (ואת התיאטרון הקדוש שבמנהרות הכותל...).

במנהרות הכותל יש סרטון הנקרא 'המבט אל העבר' ובו מראים בסרט תלת מימד דרך משקפים של מציאות מדומה איך נראה הר הבית ובית המקדש בזמן בית שני, גם עולי הר הבית מראים את בית המקדש אבל במבט אחר 'במבט את העתיד' זה ההבדל בין עולי הר הבית שמסתכלים בעיקר על העתיד לבין יורדי הכותל המערבי שמסתכלים בעיקר על העבר.

הרפורמים ישארו בצד מערב עם רב הכותל...

במערת המכפלה בשנת תשכ"ז הורידו את המדרגות שהיו הגבול שציין עד היכן היהודים יכולים להתקרב, ובכל זאת ישנם כאלו שמתפללים ליד המדרגה השביעית כאילו יש בזה קדושה, כמו שעומדים להתפלל ליד הכותל. צריך להתבונן ולהבין, כי מדובר באותו עיקרון. בכותל המערבי המפקדים חשבו אחרת, ובמקום לטפל בהר הבית טיפחו את ה'מדרגה השביעית' שבכותל המערבי, והדבר דומה לכך שיקדשו את הר ציון, ששם התפללו וצפו לעבר מקום המקדש בשנים שממלחמת השחרור עד מלחמת ששת הימים.

כהנים טהורים ודאי מטומאת מת

יש דין ולפיו רק קרבנות ציבור שקבוע להם זמן מקריבים בטומאה, אבל שאר קרבנות צריכים כהנים טהורים לעבודה. והנה אם המשיח יגיע היום, יצטרכו לעשות פרה אדומה וכמבואר בחז"ל שהמשיח יעשה אותה, אבל צריך להתכוון לזה שמונה שנים כמבואר במשנה (מסכת פרה פ"ג מ"ב) - "חצרות היו בירושלים בנויות ע"ג סלע ותחתיהם חלול מפני קבר התהום ומביאים נשים עוברות ויולדות שם ומגדלות שם את בניהן ומביאים שוורים ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין על גביהן וכוסות של אבן בידם הגיעו לשלוח ירדו ומלאום ועלו וישבו על גביהן ר' יוסי אומר ממקומו היה משלשל וממלא".

והיה מן הראוי להכין אותם כבר היום, כדי שכשנבנה את בית המקדש נוכל מיד לעשות פרה אדומה, וכן יש להכין כהנים טהורים ודאי, ובשביל זה צריך להקים בית יולדות לכהנים, שבו כל כלי המתכות יהיו טהורים מטומאת מת, ואם ח"ו נפטר שם ולד יש להחליף את הכלים [כבר כיום ישנן חצרות בירושלים שבנויות כיפין ע"ג כיפין בשכונת רמת שלמה, מפני שהן בנויות ע"ג שטח בית קברות בהוראת הגר"מ בראנסדורפר זצ"ל]. (ובהרבה בנינים חופרים בסלע עמוק לפני שמניחים את היסודות ואין חשש של קבר התהום).

כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק במתנות כהונה

בגמרא חולין (קל"ב:) איתא - "אמר רב חסדא: עשרים וארבע מתנות כהונה, כל כהן שאינו בקי בהן - אין נותנין לו מתנה". ומסקנת הגמרא היא "ולאו מילתא היא, דתניא, רש"א: כל כהן שאינו מודה בעבודה - אין לו חלק בכהונה, שנאמר המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה, אין לי אלא זה בלבד, מניין לרבות חמש עשרה עבודות, כגון: היציקות והבלילות והפתיתות והמליחות, תנופות והגשות והקמיצות, הקטרות והמליקות וקבלות, הזאות, והשקאת סוטה, ועריפת עגלה ערופה, וטהרת מצורע, ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ - תלמוד לומר מבני אהרן עבודה האמורה לבני אהרן, וכל כהן שאינו מודה בה - אין לו חלק בכהונה טעמא - דאינו מודה בה, הא מודה בה - אף על גב דאינו בקי בהן".

ובמסכת בכורות (ל:) כתוב - "וכהן שבא לקבל דברי כהונה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו, שנאמר המקריב את דם השלמים וגו' העבודה המסורה לבני אהרן - כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה".

יש לעיין בשאלה, שכיום כהנים רבים אם ישאלו אותם מדוע אינם עולים להר הבית לקדם את ענין הקרבת הקרבנות, שהרי כך הם יקבלו מתנות כהונה רבות, ישנם ששייבו שהם מפחדים לעשות דבר נגד דעת הציבור. אמנם ישנם גם כהנים שטוענים שיש מחלוקות בין הראשונים ואין לנו רבנים שיכולים להכריע, ואם מחמירים את כל השיטות יחד אי אפשר להקריב קרבנות. דבר זה הוא נגד האחרונים שכתבו שאפשר להקריב קרבנות. ולכן נראה, שמלבד מה שהם מבזים את האחרונים ואת גדולי הדור לומר שאינם יכולים לפסוק הלכה בעניני קדשים, ישנה כאן בעיה נוספת, שאינם מודים בעבודה המסורה לבני אהרן, והם טוענים שתמה העבודה עד תחית המתים וכו', ולכן אי אפשר לתת להם פדיון הבן ושאר מתנות שיש היום, וזאת מדין 'כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה'.

חישוב מקום המזבח בקצרה

במשך השנים ידעו, שמקום אבן השתיה נמצא מתחת כיפת הזהב, אבל עדיין לא ידעו בדיוק היכן מקום המזבח, לפי איזו אמה למדוד, ומהיכן להתחיל למדוד

ועד רבני זק"א
 הוועד ההלכתי של ארגון זק"א – חסד של אמת
 בנשיאות הגאון הרב אביגדור גבנצל שליט"א

טיפול באירוע בהר הבית – מקום המקדש

הנחיות הלכתיות למתנדבי זק"א לפי הוראת 'ועד רבני זק"א'

א. יש איסור חמור לעלות להר הבית. כפי הפסק שנתפרסם ע"י הרבנות הראשית וכל גדולי ישראל.

ב. יש חובה להציג טומאה מזהר הבית בכל דרך, ולכן חובה להציג כל גופה מזהר הבית. ולא משנה אם מדובר בגופת יהודי או לא יהודי, מחבל וכו'.

ג. המדרגה של המתנדבים המספלים במחנה שכינה הוא כדלקמן:

- כהנים
- לויים
- ישראלים
- עדיף ישראל טבול על כהן / לוי לא טבול
- אין סהורים, ע"י טמאים
- עדיף יהודי שטיפל ולא גוי

המדרגה של המתנדבים המספלים במחנה לזיה בעזרת ישראל הוא כדלקמן:

- לויים
- ישראלים
- עדיף ישראל טבול על לוי לא טבול
- אין סהורים, ע"י טמאים

ד. פעולות נדרשות לפני הכניסה להר הבית:

- לטבול במקוואה דאורייתא
- ללבוש מינימום של בגדים
- ללא געליים
- מינימום של ציוד

ה. יש להיכנס ולצאת בדרך הקצרה ביותר.

ו. מיפוי גבולות הרר והמתנות הם לפי ספרו של הרב טוק'נסקי 'עיר הקודש והמקדש'.

ז. במקרה של אירוע בשבת בהר הבית, חלים כל כללי טיפול בנפטר בשבת, ואין לחלל על כך את השבת.

ח. לאור הנחיות ההלכתיות של ועד רבני זק"א, ארגון זק"א ילמד וישנן את ההלכות וההנחיות לכלל מתנדבי זק"א.

ט. לראשונה יוקם בזק"א 'צוות כהנים' – מתנדבים כהנים אשר יטפלו במקרה הצורך באירועים בהר הבית.

י. ארגון זק"א יגיע להסדר עם מנהלי 'מקוואות', 'מעין השילוח', באפשרות של גישות בזמן אמת. ויפרסם את רשימת המקוואות בין המתנדבים.

יא. צוות הר הבית יעבור שיעורים וקורסים על גבולות הר הבית והמתנות.

הרב מאיר אקער - מזכיר הוועד | נייד: 053-2450025 | 058-6360913 | דוא"ל: meirzaka2@gmail.com
 רחוב יפו 234 ת.ד. 36060 ירושלים | 02-5812239 | פקס: 02-5812239 | www.zaka.org.il

- מהצד המזרחי של האבן השתיה או מהאמצע.

חוץ מהמסורת לאורך הדורות על מקום אבן שתיה, יש להוכיח כך מהטופוגרפיה של ההר, שהמדרגות מעזרת ישראל לעזרת נשים ולהיכל תואמות לצלע ההר רק אם מקום אבן השתיה נמצא בכיפת הסלע, וכן מבואר בירושלמי בעבודה זרה (פרק ג' הלכה ה'), שמקום המקדש

נמצא על ראש הר המוריה, וכיפת הסלע זה ראש ההר.

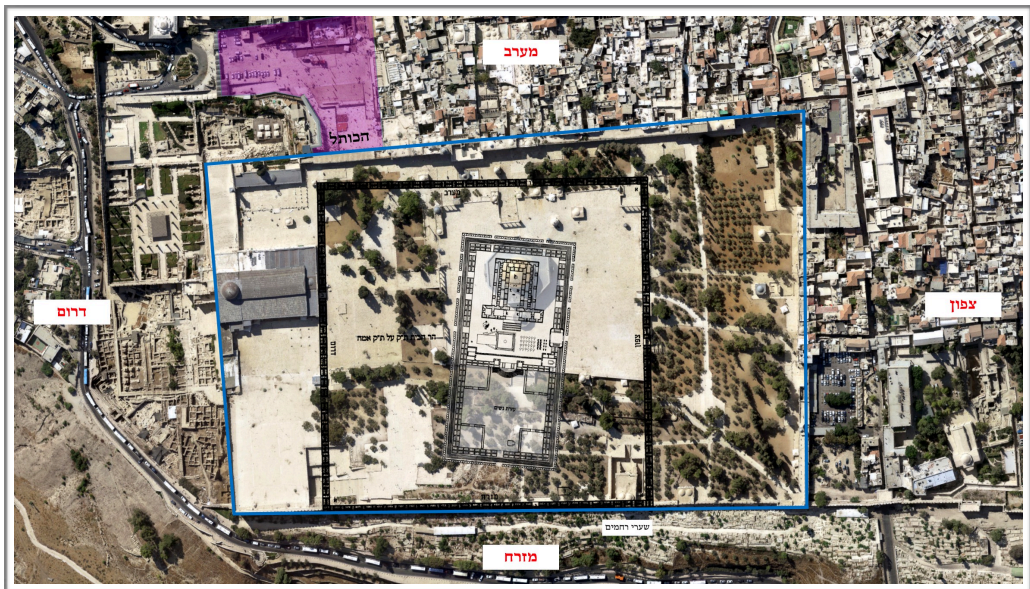
רק לפני כמאה שנה התחילו לשאול, שהר הבית הוא יותר מחמש מאות אמה על חמש מאות אמה, ותירצו על פי הידוע שהורדוס הרחיב את הר הבית. השאלה היא היכן בדיוק מקום העזרה והמזבח.

הגרי"מ טיקוצינסקי בספרו 'עיר הקודש והמקדש' כתב השערה, שעם הזמן התחזקה לנוכח ראיות נוספות, וכך פוסקים הרבנים למעשה לענין גבול מחנה שכינה לשעת הצורך, כמבואר במכתב של רבני זק"א המצורף כאן. כך פסק

הגרי"ש אלישיב ורבנים נוספים⁴.

הכותל המערבי אורכו 489 מטר, המזרחי 474 מ'; הצפוני 321 מ', והדרומי 283 מ'. שיעור חמש מאות אמה לפי החזו"א הם 288 מטר.

כתוב בירושלמי עירובין (פרק ה' הלכה א') - "כמה יגעו נביאים הראשונים לעשות שער המזרחי שתהא החמה מצמצמת בו באחד בתקופת טבת ובאחד בתקופת תמוז". היום אפשר לעשות את זה בקלות לפי צילומי לוויין. במפה

⁴ לפני כמה חודשים נפלה אבן מהכותל המערבי, והיה נידון הלכתי האם היא קדושה וצריכה גניזה, הרבנים פסקו שאינה טעונה גניזה מכמה טעמים, הרב הראשי הג"ר יצחק יוסף שליט"א כתב מכתב שלא פורסם ובו התיר מדין ספק ספיקה, ואחת הספיקות היא האם בכלל ההרחבה של הורדוס התקדשה. למעשה נוקטים שהיא קדושה, אע"פ שלא מוזכר כיצד מרחיבים קדושה של הר הבית [את ירושלים עם תורה שזה הגבול שלה, ואת העזרה עם שירי מנחה שזה הגבול שלה, אבל הגבול של הר הבית הוא לגבי הרחקת טמאים ולא מצאנו שאם מסובבים טמאים כך מרחיבים את הר הבית. ועוד שלהלכה נפסק שצריך סנהדרין וגם נביא וזה לא היה בזמן הורדוס]. כמו כן בזמן החפירות ממנהרות הכותל דרך שער וורן למתחת הר הבית ע"י הרב גץ זה היה בתיאום עם הרב עובדיה יוסף והרב אליעזר וולדנברג ורבנים נוספים שידעו שמערה זו פתוחה לקודש, ובכל זאת התירו - כמסופר ע"י הרב קורן במאמר בחוברת מעלין בקודש, ראה

רואים מה מכוון בדיוק לרוחות העולם, ובשטח הר הבית רואים שהצד המזרחי של הרמה תואם בדיוק לזה, ושם זה תואם לפי החישוב מאבן השתיה את מיקום הכותל המזרחי של העזרה, מקום שער ניקנור. לפי זה מובן מדוע הכותל המזרחי של הרמה אינו תואם לכיוון כותלי הר הבית כמו שאר כותלי הרמה, כי זוויות העזרות לא עמדו בקו ישר עם כותלי הר הבית אלא לפי רוחות העולם, וכן מובן מדוע המשנה כתבה בכל דבר מידה מדויקת כמה אמות יש בין כותל לכותל, ורק

בין כותלי העזרה לכותלי הר הבית לא כתבה, כי זה באלכסון ומשתנה ממקום למקום.

התפר הדרומי של החומה המזרחית
[הבנייה החדשה בשמאל, והעתיקה בימין]

לפי זה מובן מדוע הכותל המזרחי של הרמה אינו תואם לכיוון כותלי הר הבית כמו שאר כותלי הרמה, כי זוויות העזרות לא עמדו בקו ישר עם כותלי הר הבית אלא לפי רוחות העולם, וכן מובן מדוע המשנה כתבה בכל דבר מידה מדויקת כמה אמות יש בין כותל לכותל, ורק בין כותלי העזרה לכותלי הר הבית לא כתבה, כי זה באלכסון ומשתנה ממקום למקום.

ראיה נוספת מהמדרגות

לרמה בצד מערב פינת צפון

שאינן תואמות את זווית הרמה כמו שאר המדרגות, אלא הם לפי הזווית של הכותל המזרחי של הר הבית, ובמדרגה התחתונה רואים אבני גזית גדולים כמו בכותל המזרחי, שהוא הכותל הקדום של הר הבית - ת"ק אמות המקודשות, ולפי

החישוב זה עומד בדיוק בסוף חמש מאות אמות של 52.5 ס"מ, שזו האמה המצרית שהייתה נפוצה אז.

ישנן מחילות בהר הבית, ואחת מהן תואמת בדיוק למה שמתואר ממקום בית המוקד בצד צפון של העזרה, עד מקום שער טדי, כמבואר במשנה שבו היו יוצאים כהנים שנטמאו.

כותלי הר הבית של היום קיימים מכל הצדדים, ורואים כיצד בצד מזרח יש שני מקומות תפר, מה שמראה שנגמרה החומה היותר ישנה ומתחיל חלק ובו אבנים פחות קדומות שאינן באותו גובה, ואילו בצדדים הדרומי, והמערבי אין תפרים, אלא כל האבנים הן מאותו סוג, משולכות אחת בשניה. דבר זה מראה שהכל בניה אחת, ורק בצד המזרחי השאירו את הכותל הישן, שארכו חמש מאות אמה, במקום התואם את דברי הגרי "מ טיקוצינסקי זצ"ל ושאר חוקרים.

כיצד תביא עליה להר הבית לידי הקרבת קרבנות?

בידוע, בהסכמי אוסלו נתנו שטחים רבים לערבים, וכל הרבנים והעסקנים שהיו אז בעד היום הם כבר נגד, כי ראו שזה לא הביא שלום אלא גרם לפיגועים. אבל מקומות חשובים כמו קבר יוסף וקבר רחל ועוד מקומות - השאירו בהם את האפשרות להיכנס למקום כשרוצים. מדי פעם, כשיש ביקוש, אז נכנסים בלילה לשכם, מתפללים ויוצאים. וכך זה בקברי יהושע וכלב ושבעים זקנים ובעוד מקומות.

בשנה האחרונה עקב הביקוש הגדול להתפלל בקבר יוסף, לא הספיק הזמן שבלילה, אז היתה שם גם תפילת שחרית בהנף החמה עם קריאת התורה והכל עבר בשלום. אם נרצה למשל ח"ו לבנות בקבר יוסף מזבח להקריב קרבנות, צריך לבוא כמה שיותר אנשים, להוסיף כניסות מדי לילה ויום עד שהמקום יהיה פתוח כל הזמן, ואז נוכל לעשות שם מה שרוצים. כך עשו בקבר רחל, שפעם המצב שם היה כמו בקבר יוסף, שמדי פעם היתה כניסה בלילה, וחסידי ברסלב דאגו לבוא לשם כמה שיותר וגם נעצרו על זה, עד שבגלל הביקוש בנו חומות

גבוהות והמקום פתוח ליהודים כל הזמן ואפשר לעשות שם מה שרוצים.

כך בהר הבית, הדרך להשתלט על המקום היא בהדרגה ע"י ריבוי העולים עד שהמקום יהיה פתוח ליהודים כל הזמן ונוכל לעשות שם מה שרוצים, וכמו שבכותל המערבי לפני מאה שנה היתה מריבה אודות השאלה האם מותר ליהודים לשים מחיצה בין גברים לנשים, והיה איסור חמור לתקוע שם בשופר, והיתה מריבה על בעלות הכותל האם הוא שייך ליהודים או לערבים, והיום הוא פתוח כל היום ואפשר גם לתקוע בשופר, והערבים מחכים שנחליט לבנות שם את בית המקדש במקום בהר הבית, ולכן לא מפחיד את הערבים שאלפי יהודים מגיעים לכותל המערבי בתשעה באב. מה שמעניין אותם זה מאה איש שעשו מנין בליל תשעה באב בשער הכותנה, על זה הם דיברו בחדשות שלהם, שיש לפחד מאותם אנשים שלא שכחו את הר הבית ומתכוונים לבנות את בית המקדש, ולכן כל תפילה בכותל הקטן או במקום אחר מסביב הר הבית חוץ מהכותל המערבי והכותל הרפורמי מראה לערבים שלא שכחנו את הר הבית ובקרב נחזור אליו, ולכן חשוב לעשות סיבוב שערים מסביב הר הבית חוץ מהסגולה שבדבר, יש בזה ענין של דרישת ציון. מי שעדיין לא עולה לתוך הר הבית - לפחות שיתחיל בזה.

שיטת הרמב"ם בענין גזירת הגיוס ומצוקת הדיוור

הרמב"ם (פ"ט מהלכות תשובה) מסביר את ענין הברכות והקללות בתורה, שאם עושים רצון ה' ומקיימים את המצוות, אז זוכים לסייעתא דשמיא לקיים מצוות נוספות בלי הפרעות גשמיות, ואם לא מקיימים את רצון ה', אז ישנן הפרעות גשמיות וגזירות למנוע את קיום המצוות.

וז"ל: "אלא כך הוא הכרע כל הדברים, הקדוש ברוך הוא נתן לנו תורה זו עץ חיים היא וכל העושה כל הכתוב בה ויודעו דעה גמורה נכונה זוכה בה לחיי העולם הבא, ולפי גודל מעשיו ורוב חכמתו הוא זוכה, והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש ונהגה בחכמתה תמיד שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן, וישפיע

לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה כגון שובע ושלוש ורובי כסף וזהב, כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנזכה לחיי העולם הבא, וכן הוא אומר בתורה אחר שהבטיח בטובות העולם הזה וצדקה תהיה לנו וגו'. וכן הודיענו בתורה שאם נעזוב התורה מדעת ונעסוק בהבלי הזמן כענין שנאמר וישמן ישורון ויבעט, שדיין האמת יסיר מן העוזבים כל טובות העולם הזה שהן חזקו ידיהם לבעוט ומביא עליהם כל הרעות המונעים אותן מלקנות העולם הבא כדי שיאבדו ברשעם, הוא שכתוב בתורה תחת אשר לא עבדת את ה' וגו', ועבדת את אויבך אשר ישלחנו ה' בך, נמצא פירוש כל אותן הברכות והקללות על דרך זו, כלומר אם עבדתם את ה' בשמחה ושמרתם דרכו משפיע לכם הברכות האלו ומרחיק הקללות מכם עד שתהיו פנויים להתחכם בתורה ולעסוק בה כדי שתזכו לחיי העולם הבא וייטב לך לעולם שכולו טוב ותאריך ימים לעולם שכולו ארוך ונמצאתם זוכין לשני העולמות, לחיים טובים בעולם הזה המביאים לחיי העולם הבא, שאם לא יקנה פה חכמה ומעשים טובים אין לו במה יזכה שנאמר כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול, ואם עזבתם את ה' ושגיתם במאכל ובמשתה וזנות ודומה להם מביא עליכם כל הקללות האלו ומסיר כל הברכות עד שיכלו ימיכם בבהלה ופחד ולא יהיה לכם לב פנוי ולא גוף שלם לעשות המצות כדי שתאבדו מחיי העולם הבא ונמצא שאבדתם שני עולמות, שבזמן שאדם טרוד בעולם הזה בחולי ובמלחמה ורעבון אינו מתעסק לא בחכמה ולא במצות שבהן זוכין לחיי העולם הבא."

היום ישנן גזירות רבות על קיום המצוות בארץ ישראל, החל במצוקת הדיור וכלה בגזירות החינוך, השאלה היא על מה עושה ה' ככה.

והתשובה היא שכבר אמרו רבותינו (סנהדרין צז:): שיהיה מלך שגזירותיו קשות כשל המן כדי להחזיר את העם בתשובה.

להאשים את החילונים זה דבר קל, אולם אין זה פתרון אמתי, שהרי הכל בידי שמים וברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים איתו. וכפי שהשואה נגזרה משמים ורק בוצעה ע"י הגרמנים ימ"ש, והנסיים במלחמת ששת הימים לא בזכות כוחו

של צה"ל הגיעו אלא בנסי שמים, כך הגזירות עלינו אינן באות בגלל שנאת עמי הארץ אותנו אלא משמים, וצריך לבדוק אילו מצוות איננו מקיימים כמו שצריך. ואילו היו אלו מצוות שאדם דש בעקביו, היה קשה למצוא, והיה צריך לשאול לחכמים, אבל כאן מדובר בקרוב לחצי מהמצוות שאיננו מנסים לעשות ביחס אליהן גם את מה שאפשר, וכל בר דעת יכול להבין על מה רגזה הארץ. הפתרון הוא שכל אחד יחזיר את עצמו ואת חבריו בתשובה ולא לצעוק על אחרים. כל הפעולות שעושים על-מנת להינצל מגזירות הממשלה דומות לבנית בית חולים מתחת לגשר במקום לתקן את עיקר הבעיה.

לאחר השואה נשאלו שאלות רבות על מה עשה ה' ככה לעם המדקדק בהלכה, וכדברי חז"ל - 'אם רואה אדם שיסורין באים עליו יפשפש במעשיו', וק"ו ביסורין גדולים כגון אלו. ומכיון שאנשים צדיקים עשו לפני השואה כל מה שרבותיהם אמרו להם ובכל זאת סבלו צרות, אז המציאו שיטה חדשה שלפיה אסור לשאול שאלות, ובכך סוגרים את השכל עד השואה הבאה! לא צריך לפשפש במעשים אלא לשמוע לכל מה שאומרים לך...

די לכיבוש

לפני הכל עלינו להסביר מה התשובה לטענה של הערבים. יהודים רבים אינם יודעים מה להשיב ולכן חלקם הולכים עם השמאל, וחרדים רבים גם כן סוברים כמו השמאל, אף שאינם מעיזים ללכת עם הרפורמים שמנסים לעקור את התורה כולה. וכבר אמר אחד מחברי הכנסת החרדים, שהערבים קדמו בארץ לעליית יהודי ליטא.

לגבי מצוות כיבוש ארץ ישראל, כבר כתב רש"י בפסוק הראשון בחומש - "אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החודש הזה לכם' (שמות י"ב ב')", שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קי"א ו') 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים', שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו,

ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

ביחס להר הבית, מערת המכפלה וקבר יוסף, אומר המדרש (בראשית רבה (וילנא) פרשת וישלח פרשה ע"ט) - "א"ר יודן בר סימון זה אחד משלשה מקומות שאין אומות העולם יכולין להונות את ישראל לומר גזולים הן בידכם ואלו הן, מערת המכפלה, ובית המקדש, וקבורתו של יוסף, מערת המכפלה, דכתיב (בראשית כ"ג) 'וישמע אברהם אל עפרון וישקול אברהם לעפרון, בית המקדש', דכתיב (דברי הימים א' כ"א) 'ויתן דוד לארנן במקום וגו'', וקבורתו של יוסף (בראשית ל"ג) ויקן את חלקת השדה, יעקב קנה שכם".

וכן מובא במדרש שכל טוב (בובר - בראשית פרשת וישלח פרק ל"ג) - "מיד בני חמור אבי שכם. זה אחד משלשה מקומות שאין אומות העולם יכולין לערער על ישראל לומר שהן גזולין מידם. מערת המכפלה, דכתיב לאברהם למקנה (שם כ"ג י"ח), וכתוב ויקן את חלקת השדה (שם ל"ג י"ט). ומקום בית המקדש, דכתיב ביה ויתן דוד [לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות] (דברי הימים א' כ"א כ"ה)".

גם לפי המסורת המוסלמית המופיעה בקוראן (סורא 17), ולפיה מוחמד עלה לשמים דרך הר הבית בחלום או בהקיץ - אין הדבר מקנה להם את הר הבית שדוד המלך קנה בכסף מלא...

מסופר בגמרא סנהדרין (צ"א). כיצד ניצח גביהא בן פסיסא את בני ישמעאל בטענה שאברהם אבינו נתן להם מתנות כדי שארץ ישראל תהיה רק לבני יצחק. בנוסף על כך נטען גם לומר להם - כמה שנים אתם כבר כאן? 1400? אז תשלמו לנו שכירות על כל השנים האלו.

לאחרונה אמר אבו-מאזן צורר היהודים שהם מבני הכנענים. גם לפי זה, מה שקנה עבד קנה רבו, והכל שייך לנו. גם לפי הערבים, בקוראן כתוב שה' נתן וציוה ליהודים לכבוש את ארץ ישראל מידי הכופרים שהיו כאן לפני זה, ולא כתוב שאח"כ זה מגיע לערבים, אלא רק מכה ומדינה שבסעודיה שייך לערבים, הערבים הגיעו לכאן רק בגלל שהמשפחה של מלך ירדן הסתכסה עם המשפחה של מלך סעודיה.

וזה לשון הגמרא במסכת סנהדרין (צ"א.) - "כשבאו בני אפריקיא לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו לו: ארץ כנען שלנו היא, דכתיב ארץ כנען לגבלתיה, וכנען אבוהון דהנהו אינשי הוה. אמר להו גביהא בן פסיסא לחכמים: תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני אלכסנדרוס מוקדון, אם ינצחוני - אמרו הדיוט שבנו נצחתם, ואם אני אנצח אותם - אמרו להם תורת משה נצחתכם. נתנו לו רשות, והלך ודן עמהם. אמר להם: מהיכן אתם מביאים ראייה? - אמרו לו: מן התורה. - אמר להן: אף אני לא אביא לכם ראייה אלא מן התורה, שנאמר 'ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו', עבד שקנה נכסים - עבד למי, ונכסים למי? ולא עוד, אלא שהרי כמה שנים שלא עבדתונו! - אמר להם אלכסנדרוס מלכא: החזירו לו תשובה! - אמרו לו: תנו לנו זמן שלשה ימים. נתן להם זמן, בדקו ולא מצאו תשובה. מיד ברחו, והניחו שדותיהן כשהן זרועות, וכרמיהן כשהן נטועות, ואותה שנה שביעית היתה".

* * *

**חשבת פעם איך חילוני מרגיש כשלומד תנ"ך והלכות שבת
- שלא על מנת לעשות?
בדיוק כמו שאתה מרגיש בלימוד מצות 'ועשו לי מקדש',
'קרבן פסח' ועוד הרבה מצות שכתובים כאן שחושבים
שרק כשהמשיח יבוא צריך לקיימם!**

מתי וכיצד נוכל לקיים את כל מצוות ה'?

בהר סיני קיבלנו תרי"ג מצוות, ואנו מאמינים שזאת התורה לא תהא מוחלפת, שלא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו, שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, ושאם שכחו דבר מהתורה - מותר ומצוה להחזירו.

כשיצאנו לגלות, נבצר מאתנו לקיים מצוות רבות, חלקן מצוות התלויות בארץ, וחלקן מצוות התלויות במקום אשר בחר ה' בהר הבית, כשבכללן בנית מזבח ובית המקדש, וסנהדרין במקומם. וכשיצאנו לגלות, אמר לנו הנביא - 'הציבי לך ציונים', כדי שלא תהיינה המצוות מוזרות בעינינו כשנשוב [ספרי סוף פרשת עקב].

כשחזרנו לארץ ישראל, התחדשה האפשרות לקיים מצוות נוספות התלויות בארץ, אולם עדיין קרוב לחצי מתרי"ג המצוות איננו מקיימים, ובידינו להחזיר את האפשרות לקיים את כל תרי"ג המצוות, חוץ מבודדות שחז"ל אומרים שלא תחזרנה, כגון המצוות שתלויות באומות מזמן שבא סנחריב ובלבל את העולם, שאין בידינו אפשרות להחזיר מצוות אלו,

חז"ל מבטאים בכמה מקומות את החשיבות שבהחזרת האפשרות לקיים כמה שיותר מצוות, ובוזה רואים שמצוות חביבות עלינו ואנו מקיימים אותן בשמחה ובאהבה, ואיננו מחפשים דרך להיפטר מהמצוות.

חז"ל (בבלי מכות י.) מלמדים על משה רבינו כמה מצוות היו חביבות עליו, שלכן הכין את ערי המקלט בעבר הירדן, אע"פ שלא קלטו עד שנכנסו לארץ.

גם כיום, לדוגמא, יש באפשרותנו לציין את ערי המקלט, זאת על אף שאין את מי לקלוט כל זמן שאין לנו סנהדרין.

הטעמים לחוסר האפשרות לקיים מצוות שונות מתחלקות לכמה סוגים. ישנן מצוות שאיננו מקיימים בגלל שהממשלה היום בארץ ישראל אינה שומרת עדיין תורה ומצוות, ישנן מצוות שאי אפשר לקיים כל זמן שהמזבח אינו בנוי, ויש מצוות שמתעכבות משום שגם כשנכנס להר הבית ונבנה מזבח, עדיין יקח זמן עד שנבנה את בית המקדש ונעשה פרה אדומה, ויש מצוות שתלויות במלך וסנהדרין.

ישנה מצוות מינוי מלך, לדוגמא, שהוא נבחר ע"י רצון רוב העם. כיום, לדאבונו, רוב הציבור בארץ ישראל בוחרו במלך שאינו דוחף את העם לקיים מצוות, כמלכי ישראל בזמן בית ראשון, ולפחות אינו מכריח את העם לעבוד עבודה זרה, וזה הרע במיעוטו. בידינו לשנות את זה ע"י שנעלה כמיליון וחצי שומרי מצוות מהגלות אשר באמריקה [יש שם למעלה משני מיליון שומרי מצוות], ואז נוכל לבחור במלך שדואג לשמירת מצוות בארץ ישראל, וכמו שחז"ל אומרים לגבי העליה בתחילת בית שני (יומא ט'): - "אם עשיתם עצמכם כחומה ועליתם כולכם בימי עזרא - נמשלתם ככסף, שאין רקב שולט בו, עכשיו שעליתם כדלתות נמשלתם כארז שהרקב שולט בו".

כשיהיה ראש ממשלה שומר מצוות, נוכל לחוקק להחליף את הדיקטטורה של בג"ץ בסנהדרין שפוסקים הכל לפי התורה. ניתן יהיה לקיים עוד כמאה מצוות, ונוכל גם להתיר בניית מזבח שמותר כבר היום על פי חוק, ונוכל לקיים מצוות נוספות, ואז נבנה את בית המקדש ונוכל להכין אפר פרה, ואז נוכל לקיים את כל המצוות,

נביא כאן את פירוט המצוות שאיננו נפגשים איתן בימינו, ונחלק אותן לכמה חלקים:

מצוות שנוהגות היום, אבל הממשלה החילונית אינה מקיימת, וצריך לבקש מהם, אולי יקיימו חלק.

¹ גם מי שאינו בוחר מקיים מצות מלך בזה שמעלה מיסים ועושה ת.ז. וממושם לחוקי המדינה, וגם זה מצוה על הכלל ולא על הפרט ומספיק שהרוב בוחרים בו.

מצוות שצריך עבורן מזבח, ואת זה נוכל להחזיר ע"י עליה של יהודים רבים להר הבית, וכמו שבכותל אנחנו יכולים היום לעשות מה שרוצים לאחר המאבק הנחוש בשנת תרפ"ט, שאז התנכלו ליהודים בכותל המערבי יותר ממה שמתנכלים היום ליהודים בהר הבית, וגם כמה נהרגו בדרכם לכותל המערבי, ובזכות זה אפשר לעשות בכותל מה שרוצים. אם נבנה בכותל המערבי מזבח זה לא יפריע לאף אחד. כך אם נעלה בכמויות להר הבית, הערבים יעזבו אותו ונוכל להקים שם מזבח ולקיים את המצוות התלויות בו.

כפי שלאחרונה התריעו מפני עליית חברי כנסת להר הבית, שהדבר יתסיס את העולם, ויום אחד התירו להם לעלות ולא קרה כלום, כך אנחנו צריכים לנסות יום אחד להקריב קרבן תמיד או קרבן פסח ולבדוק אם קורה משהו, ובטוח שה' יגאל אותנו ושלוחי מצוה אינם ניזוקים. האחרונים אומרים שבית המקדש יבנה קודם משיח בן דוד ע"י רשות מהאומות, רק צריך לבקש רשות, כיום החרדים לא ביקשו רשות, ולהיפך - מתנגדים להקריב פסח, ולכן המשטרה אינה מאפשרת, בטענה שרק קומץ הזויים מבקשים לעשות פרובוקציה, והא ראייה שהרבנים החרדים אינם מבקשים.

כשנמצא כהנים טהורים ודאי מטומאת מת, נוכל להקריב גם קרבנות יחיד, אבל מכיון שהדבר לא עלה למודעות של הציבור לפני שלוש עשרה שנים, עדיין לא מצאנו כהן שיכול לומר שודאי לא נטמא. לפני רק כעשר שנים התחילו לחשוב על זה, ויש כהנים טהורים כבר בני תשע ובעוד כארבע שנים יוכלו להקריב קרבנות יחיד לכפר על נפשותינו.

מצוות שצריך עבורן בית מקדש

ישנם שחושבים, שכשהמשיח יבוא, יביא איתו אפר פרה, אבל במשנה מבואר שלוקח שמונה שנים לגדל ילדים בשביל אפר פרה.

מצוות שצריך רוב ישראל בארץ ישראל

מצוות התלויות בסנהדרין, ולחלקן מעכב שיהיו דוקא מהמקום אשר בחר ה',

כגון דיני נפשות.

היום יש כ-45% מיהודי העולם בארץ ישראל [על פי נתוני הלמ"ס], כדי שרוב היהודים יהיו בארץ ישראל, יש שתי דרכים - יש ע"י שיהודים רבים יעלו לארץ, ויש ע"י שיהודים בחו"ל ימותו ח"ו, כמו שהיה בשואה וכמו שחז"ל אומרים על מלחמת גוג ומגוג. הדבר תלוי בידינו, אם נבוא לארץ בדרכי שלום, נחסוך את המלחמה, ונוכל לומר שהיא כבר התקיימה בשואה. כרגע אנו לא רואים עליה רצינית, אלא רואים מלחמה בפתח, ובידינו לשנות את זה, וכמו שחז"ל אומרים לעלות כולם למקום אשר בחר ה', ולא כמו בשואה, שבמשך למעלה מעשרים שנה היה ויכוח אם לעלות לארץ, ובסוף הגיעו בעל כורחם אחד מעיר ושנים ממשפחה, וכדברי הנביא יחזקאל (כ' ל"ג-ל"ד) - "חִי אֲנִי נָא אֶד-נִי ה' אִם לֹא בְיָד חֲזָקָה וּבְזִרְעֵ נְטוּיָה וּבְחֻמָּה שְׂפּוּכָה אִמְלֹךְ עָלֵיכֶם. וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וּקְבַצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֻצְתֶּם בָּם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעֵ נְטוּיָה וּבְחֻמָּה שְׂפּוּכָה".

(גם המצוות שמקיימים היום מתחלקות למספר חלקים: מצוות מצויות לכל אחד, מצוות התלויות בארץ ישראל, מצוות שצריך שיקרה משהו טוב כדי להתחייב בהן וע"י מאמץ ניתן לקיים אותן, מצוות שרק במצב מסוים נפגשים איתן ועדיף לא להיפגש איתן כמו מצוות גירושין. ובמקום אחר נאריך על זה).

פירוש המצוות [לפי מנין המצוות של הרמב"ם]:

• כשנכנס להר הבית נוכל לקיים:

- יג שלא ליטע אילן במקדש.
- יו להקהיל את העם לשמוע תורה במוצאי שביעית.
- כא ליראה מבית זה.
- כב לשמור בית זה תמיד.
- כה לערוך נרות במקדש.
- לא לשלח טמאים ממחנה שכינה שהוא המקדש.
- סז שלא להשבית שמירה סביב למקדש.

• **כשנבנה מזבח נוכל להקריב קרבנות ציבור הקבוע להם זמן, וכשיהיה כהן טהור גם קרבנות יחיד:**

בג להיות הלוי עובד במקדש.

כד לקדש הכהן ידיו ורגליו בשעת העבודה.

כח להקטיר קטורת פעמים ביום.

כט לערוך אש במזבח העולה תמיד.

ל להרים הדשן מעל המזבח בכל יום.

לג להיות הכהנים לובשים לעבודה בגדי כהונה.

לו להיות הכהנים עובדין במקדש משמרות משמרות ומועדים עובדין כאחד.

לח להיות כהן גדול נושא בתולה.

לט להקריב תמידין בכל יום.

מ להקריב כהן גדול מנחה בכל יום.

מא להוסיף קרבן אחר בכל שבת.

מב להוסיף קרבן בכל ראש חודש וחדש.

מג להוסיף קרבן בחג הפסח.

מד להקריב מנחת העומר ממחרת ראשון של פסח עם כבש אחד.

מה להוסיף קרבן ביום עצרת.

מו להביא שתי הלחם עם הקרבנות הקריבין בגלל הלחם ביום עצרת,

מז להוסיף קרבן בראש השנה.

מח להוסיף קרבן ביום הצום.

נ להוסיף קרבן בחג הסוכות.

נא להוסיף קרבן ביום שמיני עצרת שיום זה רגל בפני עצמו הוא.

נה לשחוט כבש הפסח.

נו לאכול בשר הפסח בלילי חמשה עשר.

נז לעשות פסח שני.

נח לאכול פסח בו.

נט לתקוע בחצוצרות על הקרבנות ובשעת הצרות.

ס להיות כל קרבנות בהמה מיום השמיני והלאה.

סא להיות כל קרבן בהמה תמים.

סב למלוח כל קרבן.

סג מעשה העולה.

סו מעשה זבח השלמים.

סז מעשה המנחה.

סח להקריב בית דין קרבן אם טעו בהוראה.

פד להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה.

פז להיות התמורה קדש.

צ לשרוף בשר קדש שנטמא.

צא לשרוף נותר.

קיד להיות מעריך אדם נותן דמים הקצובין בפרשה.

קטו להיות מעריך בהמה טמאה נותן דמיה.

קיו להיות מעריך ביתו נותן כערך הכהן.

קיז ליתן מקדיש שדהו ערכה האמור בתורה.

קכה להביא בכורים לבית הבחירה.

קלב לקרות על הבכורים.

קמה לדון בדיני חרמים מהם לי"י ומהם לכהן.

קעא ליתן מחצית השקל בכל שנה.

ע שלא יעבוד בעל מום.

עא שלא יעבוד בעל מום עובר.

עב שלא יתעסקו הלויים בעבודת הכהנים ולא כהנים בעבודת הלויים,

עג שלא יכנס למקדש ולא יורה בתורה שתוי יין,

עד שלא יעבוד הזר במקדש,

עה שלא יעבוד כהן טמא.

עו שלא יעבוד כהן טבול יום עד שיעריב שמשו.

עט שלא לבנות אבני מזבח גזית.

פ שלא לפסוע על המזבח.

פא שלא לכבות אש המזבח.

פז שלא יזח החשן מעל האפוד.
 פח שלא יקרע המעיל.
 צב שלא לשחוט בעלי מומין לשם קרבן.
 צג שלא לזרוק דם בעלי מומין לגבי המזבח.
 צד שלא להקטיר אמורי בעלי מומין.
 צה שלא להקריב בעל מום עובר.
 צו שלא להקריב בעל מום מיד הגוים.
 צח שלא להקריב שאור או דבש.
 צט שלא להקריב תפל.
 ק שלא להקריב אתנן ומחיר.
 קב שלא ליתן זית במנחת חוטא.
 קג שלא ליתן עליה לבונה.
 קד שלא ליתן זית במנחת שוטה.
 קה שלא ליתן עליו לבונה.
 קי שלא למכור שדה החרם.
 קיא שלא לפדות שדה החרם.
 קיב שלא יבדיל בחטאת העוף.
 קטו שלא ישחט הפסח והחמץ קיים.
 קיו שלא להניח אימורי הפסח עד שיפסלו בלינה.
 קיז שלא להותיר מבשר הפסח.
 קיח שלא להותיר מחגיגת ארבעה עשר ליום השלישי.
 קיט שלא להותיר מבשר פסח שני עד בקר.
 קבא שלא לשבור עצם בפסח.
 קבב שלא לשבור עצם בפסח שני.
 קבג שלא להוציא מבשר הפסח מן החבורה.
 קכד שלא לעשות שירי מנחות חמץ.
 קכה שלא לאכול בשר הפסח נא ומבושל.
 קכו שלא להאכיל בשר הפסח לגר תושב.

- קבז שלא יאכל הערל בשר הפסח.
 קבח שלא להאכיל בשר הפסח לישראל שנשתמד.
 קבט שלא יאכל אדם שנטמא קדשים.
 קל שלא לאכול מן הקדשים שנטמאו.
 קלא שלא לאכול נותר.
 קלב שלא לאכול פגול.
 קמד שלא לאכול בכור תמים חוץ לירושלם.
 קמו שלא לאכול בשר העולה.
 קמז שלא לאכול בשר קדשים קלים קודם זריקת דמים.
 קמח שלא יאכל זר בשר קדשי קדשים.
 קמט שלא יאכל כהן בכורים קודם הנחה בעזרה.
 קנה שלא לאחר הנדרים והנדבות שנדר ושנדב.
 קסא שלא יקח כהן גדול אלמנה.
 קסב שלא יבעול כהן גדול אלמנה ואפילו בלא קידושים מפני שמחללה.
 קסג שלא יכנס כהן למקדש פרוע ראש.
 קסד שלא יכנס כהן למקדש קרוע בגדים.
 קסה שלא יצא הכהן מן העזרה בשעת העבודה.
 קסז שלא יטמא כהן גדול ואפילו לקרובין.
 קסח שלא יכנס כהן גדול עם מת.
- **כשנבנה בית המקדש נוכל לעשות פרה אדומה וכן עוד מצוות:**
 - כ לבנות בית הבחירה.
 - כז להסדיר לחם ולבונה לפני י"י בכל שבת.
 - מט לעשות עבודת היום ביום הצום.
 - פב שלא להקטיר ולהקריב במזבח הזהב.
 - **לאחר שנטהר יהיה לנו עוד הרבה מצוות:**
 - נג להיראות ברגלים.
 - סד מעשה החטאת.
 - סה מעשה האשם.

סט להקריב היחיד קרבן חטאת אם שגג במצות לא תעשה שחייבין עליה כרת.
ע להקריב היחיד קרבן אם נסתפק לו אם חטא בחטא שחייבין עליו חטאת או לא חטא.

עא להקריב השוגג במעילה או החוטא בגזלה או בשפחה חרופה או שכבר בפקדון ונשבע קרבן אשם, וזה הוא הנקרא אשם ודאי.

עב להקריב קרבן עולה ויורד.

עג להתודות לפני י"י מכל חטא שיעשה האדם בשעת הקרבן ושלא בשעת הקרבן.

עד להקריב הזב קרבן אחר שיטהר.

עה להקריב הזבה קרבן אחר שתטהר.

עו להקריב היולדת קרבן אחר שתטהר.

עז להקריב המצורע קרבן אחר שיטהר.

עט לקדש בכור הבהמה הטהורה ולהקריבו.

פג להביא כל הקרבנות שיש על האדם בחובה או בנדבה ברגל ראשון שפגע בו.

פה להטפל בהבאת הקרבנות מחוצה לארץ לבית הבחירה.

פח לאכול שירי מנחות.

פט לאכול בשר חטאת ואשם.

צו להיות כל נוגע בנבלה טמא.

צז להיות שמונה שרצים מטמאין.

צח להיות האכלין מתטמאין.

צט להיות הנדה טמאה ומטמאה לאחרים.

ק להיות היולדת טמאה כנדה.

קב להיות בגד מנוגע טמא ומטמא.

קח להיות מי נדה מטמאין לאדם טהור ומטהרין מטומאת מת בלבד. וכל אלו הדינין של טמאות אלו רוב משפט כל טומאה וטומאה מהן מבואר בתורה שבכתב.

קי להיות הטהרה מן הצרעת בין צרעת אדם בין צרעת בית בעץ ארז ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים ומים חיים.

קיא להיות המצורע מגלח כל שער.

קיב להיות המצורע ידוע לכל בדברים האמורים בו בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא, וכן שאר הטמאים צריכין להודיע את עצמן.

קיג לעשות פרה אדומה להיות אפרה מוכן.

קיד להוסיף המועל או אוכל תרומה חומש על הקרן ולהחזירו.

קכח להפריש מעשר שני להאכל לבעליו בירושלים.

קכט להיות הלויים מפרישין מעשר מן המעשר שלקחו מישראל ונותנין אותו לכהנים.

רכג לעשות לשוטה כתורתה.

קכ שלא להותיר מבשר התודה עד בקר.

קלח שלא יאכל ערל תרומה והוא הדין לשאר קדשים, ודבר זה למדו הכתוב מן הפסח בגזרה שוה ואינו בפירוש מן התורה, ומפי השמועה למדו שאיסור ערל בקדשים מגופי תורה ואינו מדברי סופרים.

קלז שלא תאכל חללה קדש לא תרומות ולא חזה ושוק.

קלח שלא תאכל מנחת כהן.

קלט שלא לאכול בשר חטאות הנעשות בפנים.

קמה שלא יאכלו הכהנים חטאת ואשם חוץ לעזרה.

צג לגלח הנזיר שעריו על קרבנותיו במלאת ימי נזרו או בתוך ימי נזרו אם נטמא.

עח לעשר הבהמה.

קא להיות המצורע טמא ומטמא.

• כשרוב ישראל יהיו על אדמתן:

קלו לקדש שנת יובל בשביתה כשמטה.

קלז לתקוע בשופר בשנת יובל.

קלח ליתן גאולה לארץ בשנת יובל.

קלט להיות גאולת בתי ערי חומה עד שנה.

קמ למנות שני יובל שנים ושמיים.

קצו להעניק לעבד עברי.

רלב לדון בעבד עברי כהלכותיו.

רלג ליעד אמה עבריה.
 רלד לפדות אמה עבריה.
 רכד שלא לעבוד בשנת יובל בין אדמה בין אילן.
 רכה שלא לקצור ספיחי יובל כשאר השנים.
 רכו שלא לאסוף פירות יובל כאסיפת שאר השנים.
 רכז שלא למכור שדה בארץ ישראל לצמיתות.
 רלג שלא לשלח עבד עברי ריקם כשיצא חפשי.
 רנז שלא לעבוד בעבד עברי עבודת עבד.
 רנח שלא למכור אותו ממכרת עבדים.
 רנט שלא לעבוד בעבד עברי בפרך.
 רס שלא להניח הגוי לעבוד בעבד עברי הנמכר לו בפרך.
 רסא שלא למכרו אמה עבריה לאחר.
 רסב שלא למנוע מאמה עבריה היעודה שאר כסות ועונה.

• ואז נוכל להקים סנהדרין:

קנג לקדש חדשים ולחשוב שנים וחדשים בבית דין בלבד.
 קעד לשמוע מכל בית דין הגדול שיעמדו להם לישראל.
 קפו להרוג אנשי עיר הנדחת ולשרוף את העיר.
 ריח לישא אונס את אנוסתו.
 ריט לישוב מוציא שם רע עם אשתו כל ימיו.
 רכ לדון במפתה בחמשים שקל עם שאר דיניו.
 רכד להלקות הרשעים.
 רכה להגלות רוצח בשגגה.
 רכו להיות בית דין הורגין בסיף.
 רכז להיות בית דין הורגין בחנק.
 רכח להיות בית דין שורפין באש.
 רכט להיות בית דין סוקלין באבנים.
 רל לתלות מי שנתחייב תלייה.
 רלא לקבור הנהרג ביומו.

רלט לדון בגנב בתשלומין או במיתה.
 כ שלא ילמד המוסת זכות על המסית.
 כג שלא לבנות עיר הנדחת לכמות שהיתה.
 כד שלא ליהנות בממון עיר הנדחת.
 כט שלא נמנע מהריגת נביא השקר ולא נירא ממנו.
 סו שלא ילין הצלוב על העץ.
 קע שלא יקח כל שבט לוי חלק בבזה בשעת כיבוש הארץ.
 קפח שלא לאכול בשר שור הנסקל.
 רכח שלא לשנות מגרשי הלויים ושדותיהם.
 רעט שלא לרחם על המזיק בדיני קנסות.
 רפב שלא לנטות אחרי רבים בדיני נפשות אם היו המחייבין יתר על המזכין אחד.
 רפג שלא ילמד חובה מי שלמד זכות תחלה בדיני נפשות.
 רפד שלא למנות בדיינין אדם שאינו חכם בדיני תורה אף על פי שהוא חכם בחכמות אחרות.
 רצ שלא לחתוך הדין באומד הדעת עד שיראו שני עדים גופו של דבר.
 רצא שלא יורה העד בדיון שהעיד בו בדיני נפשות.
 רצב שלא להרוג מחוייב הריגה קודם שיעמוד בדיון.
 רצד שלא לענוש האנוס [מדצ"ל האנוסה].
 רצה שלא ליקח כופר מן הרוצח, שנאמר: ולא תקחו כופר לנפש רוצח.
 רצו שלא ליקח כופר בגלות רוצח בשגגה.
 ש שלא להוסיף במלקות המחוייב מלקות.
 שט שלא לעבוד ולזרוע בנחל איתן.
 שיא שלא להחיות מכשף.
 שיב שלא להמרות על פי בית דין.
 שכב שלא לענוש בשבת.
 שסב שלא למנות על ישראל איש מקהל גרים.
 קפ לעשות לעדים זוממים כמו שדמו לעשות.

קפא לערוף את העגלה כמצותה.

קצא למשוח כהן למלחמה.

- יש מצוות שלא יחזרו לעולם, ובכל זאת הרמב"ם מונה אותם כי לא בטל המצווה אלא בטל רק האפשרות:

ז שלא להעביר בנו למולך.

מח שלא לכרות ברית לשבעה עממין.

מט שלא להחיות אדם משבעה עממין.

נג שלא ישא עמוני ומואבי בת ישראל לעולם שנ' לא יבא עמוני ומואבי וכו'.

נד שלא להרחיק זרע עשו מן הקהל אלא עד שלשה דורות שנ' לא תתעב אדומי.

נה שלא להרחיק מצרי מלבוא בקהל אלא עד שלשה דורות שנ' לא תתעב מצרי.

נו שלא לקרוא שלום לעמון ומואב בתחלה בשעת המלחמה כשאר הגוים.

קפז לאבד שבעה עממים מארץ ישראל. צ"ב למה זרע עמלק כן נחשב שנקיים?

- מצוות שהמדינה החילונית לא נותנת לקיים

רמז להציל הנרדף ואפילו בנפש הרודף.

רצג שלא לחוס על הרודף אלא הורגין אותו קודם שיגיע לנרדף ויהרגנו או יגלה ערותו.

* * *

תמונות מעניינות

גג הכותל המערבי

מבט לרחבת הכותל המערבי מהר הבית

ואני כזית רענן בבית אלוקי, עץ זית בין מאות שנים בהר הבית, אסור לנטוע
אילנות בבית המקדש, האם אפשר לברך על זה ברכת האילנות?

פתח שער חולדה [המזרחי] לתוך הר הבית

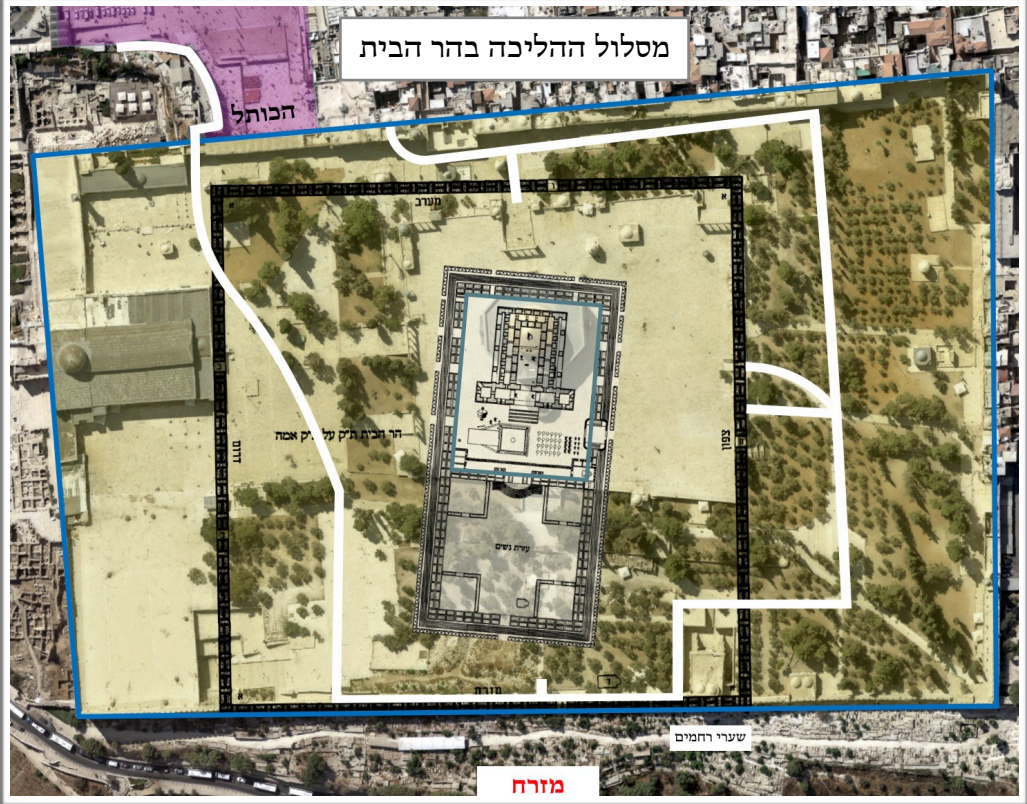
חרדי שעלה
בצנעה
בתחפושת
צבעונית

פתח שער חולדה [המערבי]
לתוך הר הבית

קורות עץ מזמן שלמה
המלך (נברקו ע"י פחמן 14),
מונחות ליד שער הרחמים.

מה ניתן להכין היום למקדש

נתחיל במצוות שבעיקרון אפשר לקיימן בהר הבית בלי לשנות בבנין, זה השלב הראשון שאפשר לדרוש, והכי קל למשטרה לאשר את זה.

הדלקת מנורה

מקום הדלקת המנורה מחוץ לפתח המזרחי של כיפת הסלע, מקום שהמשטרה נותנת לתיירים לעמוד ואין סיבה שלא יתנו לנו להסתובב שם עם מנורה, והדלקה עושה מצוה, ודאי שאם כבתה זקוק להדליקה מסתמא כל הלילה, אבל גם ברגע אחד שדולק מקיים מצוה, ולכן אין לנו להימנע מלהדליק את המנורה גם אם אנו יודעים שלאחר כמה דקות כשאנו נצא הערבים יכבו את זה, ובודאי השוטרים גם יכולים לשמור שם כל הלילה שלא יכבו את זה, וכמו שבתוך מסגד אלאקצה יש צורת מגן דוד שירדן עשתה באינבר ויש שם שומר ואקף כל הזמן שלא יהרסו את זה.

בשביל זה צריך להכין שמן בטהרה וכבר הכנו ליום אחד אולי יעשה בזה נס ויספיק לכמה ימים, אבל אין סומכין על הנס ולכן אנו מתכננים שנה הבאה בחודש חשון תש"פ להכין כמות גדולה של שמן בטהרה, ניתן להתארגן בקבוצה של עשרה אנשים / בחורים ולהכין כמות של כשתי ליטר המספיק ללילה אחד, זה לוקח כשעה מסיק ועוד 4 שעות כתישה, יש כמה בעלי משקים שמוכנים בשמחה שימסקו מזיתיהם, מה שחסר לנו זה כח אדם, מי שרוצה לעזור ניתן להתקשר למספר שמופיע בתחילת החוברת.

בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'

המשנה בראש השנה אומרת שבבית המקדש בראש השנה שופר באמצע ושתי חצוצרות מן הצדדים, זה דין מיוחד לפני המלך ה' בהר הבית, ואם המשטרה תאשר את זה נוכל בראש השנה הקרוב לעשות כך. בראש השנה הקודם תקעו בהר הבית בשופרות שהצליחו להבריח מתחת לבגדים, והערבים בכלל לא שמו לב אבל המשטרה הפסיקה את זה, חצוצרות זה מכסף, ומכיון שזה יקר לא מצאנו משהו שמסכים לתרום חצוצרות על הצד שהמשטרה תחרים את זה. ברור שאם יהיה דרישה מהרבנים על זה אז המשטרה תאפשר לפחות בעלמית עין.

והשתחוּו לַה' בַּהֵר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם

כבר הזכרנו על המעלה להשתחוות בהר הקודש בתוך ת"ק אמה המקודשות בהר הבית, וחז"ל אומרים שבזכות זה ניגאל, היום המשטרה עדיין לא נותנת, אבל יותר קל מבעבר שהיו מקבלים עיקוב והרחקה ולפעמים מעצר, היום זה מסתכם בשימוע.

קטורת

מזבח שנעקר מקטירין במקומו.

מה שצריך זה להכין את סממני הקטורת בלי לפטם אותם כי צריך לפטם ולהכין אותם בקודש בעזרה.

בצומת אלמוג יש יהודי בשם גי ארליך שמגדל שדות של סממני הקטורת, יש מצוה סתם לקנות ממנו כדי שזה ישתלם לו להחזיק ולהשקיע בשדות אלו, אבל השאיפה שלי זה לקנות כמות של כל הסממנים לשנה אחת. היום כבר גילו את העשב מעלה עשן שבמציאות גורם לעשן לעלות ישר ולא להתפזר.

שמירת המקדש

בבית ראשון היו שני קבוצות של שומרים, הגמרא בתענית כח. מספרת

שירבעם בן נבט הושיב שומרים בדרכים לשמור שבני ישראל לא יעלו לרגל, והמשנה במסכת מידות אומרת בשלושה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש והלוויים ב21 מקומות.

יש נידון האם עיקר השמירה היתה מפני הטומאה כמפורש בפסוק, או מפני שודדים, או מפני הכבוד, מה שברור שרק השומרים בבית המקדש קיימו את המצוות שמירת המקדש אבל השומרים של ירבעם בן נבט אע"פ שבזכותם אנשים לא עלו בטומאה להר הבית, אבל מכיון שגם לא עלו בטהרה אז הם לא קיימו את מצות שמירת המקדש.

לפני כמה שנים היו אנשים ששמרו מסביב הר הבית ששום יהודי לא יעלה כמו השומרים של ירבעם בן נבט, ובודאי לא קיימו בזה מצות שמירת המקדש, לעומת זאת היו אנשים שעמדו בכניסה של יהודים להר הבית והסבירו לכולם איך לעלות בטהרה, הם קיימו בפשטות את מצות שמירת המקדש,

יש נידון האם גם בחורבנו נוהג מצות שמירת המקדש.

הכנת בגדי כהונה

בגדי כהן הדיוט

הכנת ציץ

הכנת חושן

במחצית השקל

יש לעיין ממתי נתחייב במחצית השקל האם מהדלקת המנורה או ממזבח, פשטות זה כשידברו למעשה על קרבנות.

המשנה בסוף שקלים אומרת השקלים אינן נוהגים אלא בפני הבית, ובודאי מספיק מזבח ברגע שיש קרבן יש שקלים, והתוספתא מסביר למה לא להפריש לזמן שיוכלו להקריב, כי אין תורמין מן הישנה, ברגע שנוכל להקריב יתרמו וימסרו לציבור ואז יתחילו לאסוף שקלים, ויש לעיין האם יחכו לניסן מסתמא יעשו מיד תרומת הלשכה.

יש קבוצה של מאה איש שתורמים מידי שנה מחצית השקל לכסף אמיתי ושומרים בכספת לזמן שיוכלו להקריב קרבנות, זה יהיה לשירי הלשכה, ואין בזה שום איסור אלא רק דרישת מקדש, היום כל ארגון מחפש את הכסף זכר למחצית השקל ומסתמא יש עדיפות לתת אותם לארגוני המקדש בלי להקדישם אלא רק זכר למחצית השקל, אם הקדישו צריך להיזהר לשמור אותם טוב שלא יבואו לשימוש אחר, ואם קשה לך לשמור אז עדיף לזרוק אותם לים המלח.

במחצית השקל יש איסור לשנות מהשיעור, אבל בזכר למחצית השקל אפשר לתת כל סכום,

אחד הדברים שבאים מתרומת הלשכה זה פרה אדומה, ולפי זה שנה הבאה כשתהיה מוכנה פרה אדומה של מכון המקדש יוכלו לקיים כבר מצות מחצית השקל,

רמב"ם (שקלים ד' א') - תרומת הלשכה מה יעשה בה, לוקחין ממנה תמידין של כל יום והמוספין וכל קרבנות הצבור ונסכיהם והמלח שמולחין בו כל הקרבנות, וכן העצים אם לא הביאו עצים ולא מצאו אלא בדמים, והקטרת ושכר עושיה, ולחם הפנים ושכר עושה לחם הפנים, והעומר ושתי הלחם ופרה אדומה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית שקושרין בין קרניו כל אלו באין מתרומת הלשכה.

הלכה ב' - פרוכות של היכל תחת בנין עשויות ואינן באין מתרומת הלשכה אלא מקדשי בדק הבית, אבל פרוכות של שערים באין מתרומת הלשכה, המנורה וכלי שרת מצותן שיבואו ממותר הנסכים, ובהלכות כלי המקדש והעובדים בו יתבאר מה הוא מותר הנסכים, ואם לא היה להן מותר נסכים יבואו מתרומת הלשכה, בגדי כהונה בין בגדי כהן גדול בין שאר בגדי כל הכהנים שעובדין בהן במקדש הכל מתרומת הלשכה.

* * *

סוף מעשה במחשבה תחילה

קורא יקר! אם יש לך קושיות על חלק מהדברים המובאים כאן, או שיש לך הערות, נשמח לקבל ולדון בדרכה של תורה. אם חסר לך אחד המקורות לדברים שכתובים בחוברת, נשמח לשלוח לך. ניתן להתכתב בדוא"ל r583241437@gmail.com או להשאיר הודעה בטל' מספר: 0583241437 ואחזור אליך בהקדם.

אם נהנית ממה שכתוב כאן ואתה שואל מה לעשות למעשה, אזי הדבר הראשון הוא להפיץ את הרעיון ככל שאתה יכול, שיהיו כמה שיותר שירצו להרבות כבוד שמים. דבר עם רבנים שאתה מכיר, תן להם קודם לקרוא את כל הקונטרס, ואח"כ תראה האם הם מסוגלים לכתוב מכתב לחזק את המערכת בענין, כל מכתב גם מאדם פרטי מחזק את המערכת ונותן לה גיבוי לפעול בכל המישורים.

אני לא מבקש ממך שתבוא היום לבנות מזבח, ולא מבקש כסף, אלא אני מבקש את דעת הציבור, ובזה כל אחד יכול לעזור, גם מי שאין לו כושר שכנוע יכול לחלק עלונים וחוברות בנושא באזור שלו או במקומות אחרים וכך להשפיע על דעת הקהל.

ישנם רבנים שדיברנו איתם על הנושא ואמרו לנו שהכל נכון, והם יודעים שבית המקדש לא ירד מן השמים ושהעולה להר הבית אינו עובר על איסור כרת, אבל הם אינם יכולים לומר את זה בציבור כדי שלא יסתכלו עליהם בזלזול, אלא

¹ מי שמתבייש לדבר על זה מפני חבריו, יכול לתרום לפעולות הארגון, אמנם עדיף לעשות מאשר לתרום.

צריך קודם להכניס את זה למודעות של הציבור עד שזה לא יהיה משונה ואז נוכל להודיע את זה בציבור, ולפרסם 'קול קורא' בענין.

כיום רוב הציבור החרדי יודע שיש רבנים גדולים בתורה ואין זה סותר לומר שחסר להם ידע במילי דעלמא ובפוליטיקה, וכמובן לא מדובר על רבנים בצד שלך שאיתם אתה יכול לדבר אלא על רבנים במחנה השני שהמשבקי"ם לא נותנים לגשת אליהם, ולכן אנו פונים אליך שתיגש לרבניך שאיתם אתה יכול לשבת ולעבור על כל החוברת בלי שהמשבקי"ם יפריעו, ואח"כ שיחשבו מה הם יכולים לעשות בענין - לדבר עם רבנים שהם מכירים, ולאט לאט זה יתפרסם על הצד היותר טוב.

ומכאן יוצא קול קורא לכל מי שביכולתו להשיב את כבוד שמים למקומו להקריב קרבן פסח ושאר קרבנות שקבוע להם זמן, ולהתכונן לבנות את בית המקדש ברגע הראשון שנוכל, שלא יהיה כמו בשנת תשכ"ז, שכיון שהמקדש לא ירד משמים החזירו את המקום לערבים.

על הפסוק (במדבר י' ל"ו) "שובה ה' רבבות אלפי ישראל" מביא רש"י את דברי חז"ל - "מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משני אלפים ושתי רבבות". ומקורו בגמרא יבמות סד.. והגמרא שם ממשיכה - "הרי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד וזה לא עסק בפריה ורביה לא נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל?".

השאיפה שלנו היא להגיע ל-22,000 איש שיהיו מוכנים לרגע, שנוכל בקרוב לבנות מזבח ולהקריב קרבנות,

כשיגיע הזמן, יהיו רבים שעדיין לא יהיו מוכנים לזה. חסידי סאטמר וחבריהם יבואו להפגין ואולי יהיו אתם רבנים כאלו ואחרים, שעדיין לא הספיקו ללמוד את הנושא וירצו להפריע. לכן אנחנו רוצים לעשות רשימה של 22,000 חרדים, שגם אם היום אינם עולים להר הבית, מכל מקום הם יהיו מוכנים לעלות כדי להקריב קרבנות ברגע הראשון שיתאפשר בלי לחכות שהמקדש ירד מהשמים, ושכל הרבנים יגיעו לישיבת המועצות להתיר את העליה להר הבית ולהכריע

בכל המחלוקות.

בידינו כבר מצוי תכנון מדויק כיצד לבנות את בית המקדש ברגע שנוכל, אשר שורטט בידי אדריכל שבנה כמה שכונות בירושלים והוא בקי בצורת הבנין וכיצד לתרגם את זה למעשה לקבלנים ולכל העובדים. בגדי כהונה גם כן מוכנים ברובם, ורק האנשים חסרים לנו. ברוך ה' יש כבר כמה אלפים רובם מהציבור הדתי שאינם חרדים, ולכן אנחנו עובדים עכשיו על-מנת להשיג 22,000 מהציבור החרדי, ובידך הדבר! אם השתכנעת מחוברת זו, תירשם בדוא"ל או בטלפון ותרשום את חברך, תן לו לקרוא את החוברת ואז תרשום אותו. אין ענין לרשום מי שלא מבין את המשמעות ועוד שבוע הוא יתחרט, מי שמתחרט יכול למחוק את עצמו מהרשימה באותה דרך שנרשם. **אנו לא מפרסמים את הרשימה כך שאין מה לפחד מפרסום**, אלא רק נעדכן את כולם על התפתחויות וחדשות בענין הר הבית. אולי נעשה מידי בין הזמנים כנס חיזוק ברחבת הכותל, ועוד פעילויות שהציבור יציע. אם יש לך הצעות נוספות, נשמח אם תשאיר לנו הודעה.

במדרש איתא (ילקוט איכה תתק"ז, ועיין ב"ר פצ"ח) - "דור שהוא מצפה למלכותי מיד נגאלים שנאמר ויש תקוה לאחריתך נאום ה' ושבנו בנים לגבולם". אם עדיין לא נגאלנו, סימן הדבר לכך שאין עדיין מספיק אנשים שבאמת רוצים ואינם מתביישים לומר את זה בקול. יש קהילות גדולות שרוצים אבל מחכים שהמקדש ירד משמים, חלקם תמימים וחלקם בשיחות סגורות מודים שהם מאמינים שיבנה בידי אדם אבל מבחינה פוליטית לא שווה להם לומר את זה בקול - הם יפסידו קצת כבוד ואולי גם כסף מתורמים, יש להם דברים שהם רוצים יותר מבנין בית המקדש. ולכן הם בונים שיטות חדשות שמבארות מדוע לא צריך לדבר על זה, כל אחד בסגנון שלו.²

ישנם כאלו שחושבים שלא יעזור לדבר על הענין, והתשובה היא שלפני מאה

² וכפי שאומרים בהגדה של פסח - "ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל - כפר בעיקר". ולא מפני שיש לו שאלות כפר בעיקר, אלא זו תשובה למה שעושה. כך בענין קרבן פסח, יש שמסמנים מראש את המסקנה שאין להקריב, ואח"כ נשארים בקושיה על כל הראשונים ואחרונים שכתבו

שנה כשהתחילו לדבר על ארץ ישראל ועשו כינוסי בית, זה היה נראה הזוי, ובכל זאת זה גרם לכך, שלאחר עשרות שנים הוקמה כאן מדינה עם ערים רבות. את הקרקע של שכונת מנהטן בניו יורק קנו רק בששים דולר, לא חלמו שיהיו שם גורדי שחקים כמו היום, וכך בארץ כל אחד שהקים ישוב קטן עם מספר מצומצם של בתים - כיום זה כבר עיר קטנה. כל דיבור בענין משפיע, אף שלא תמיד רואים את התוצאות מיד.

גם בזמן חזקיה המלך, כשהודיע לכל ישראל מבאר שבע ועד דן לבוא לעשות את הפסח, היו רבים שהתנגדו (דברי הימים ב' פרק ל', י"ו-י"ב) - "וַיְהִיו הָרָצִים עֲבָרִים מֵעִיר לְעִיר בְּאֶרֶץ אֲפָרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְעַד זַבְלוֹן וַיְהִיו מִשְׁחִיקִים עֲלֵיהֶם וּמִלְעָגִים בָּם. אַךְ אֲנָשִׁים מֵאֲשֶׁר וּמִמְנַשֶּׁה וּמִזַּבְלוֹן נִכְנָעוּ וַיָּבֹאוּ לִירוּשָׁלַם. גַּם בִּיהוּדָה הָיְתָה יָד הָאֱלֹהִים לְתֵת לָהֶם לֵב אֶחָד לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים בְּדָבָר ה'".

בברכה שנזכה בקרוב לראות בקיום הפסוק "אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' א-להיהם ואת דוד מלכם". אמן.

* * *

שאפשר להקריב.

ולכן אומרים תירוצים חדשים שאף אחד מהראשונים והאחרונים לא חשש להם, על-מנת להסביר מדוע אין להחזיר את כבוד שמים למקומו. וכפי שכאשר אדם חולה והוא צריך לעבור ניתוח מסובך, אם יחששו ולא יעשו כלום יהיה רק יותר גרוע, כך אותם אנשים שחוששים לכל מיני טענות גורמים לחולים שימותו, וגם כשיבנה בית המקדש הם לא יוכלו להקריב, כי יהיו להם חששות מיותרים - אולי הבהמה טרפה בתוכה, ואין אנו בקיאים במומין וכו', וכבר שנינו, שאין עושים חבורה שכולה גרים, שלא יביאו אותה לידי פסול מרוב חומרות.

הדבר שכואב הוא שרוב אותם אנשים אינם מוכנים לומר במפורש שזו הנקודה שלהם, ותחת זאת הם מחפשים שאלות וטוענים שהדבר אינו בטוח, עד כדי שיבואו לטעון שטביעת אצבע זה לא דבר מוכח מספיק, אולי יש שנים עם אותה טביעה, רק שעדיין לא מצאנו אותם...

וגם מי שלא אומר זאת בפה מלא, אלא שונא את הענין בלב, נאמרה עליו קללה נוראה בתהלים (קכ"ט, ה'-ו') - "יִבְשׁוּ וַיִּסְגּוּ אַחֲרָיו כָּל שְׂנְאֵי צִיּוֹן. יִהְיוּ כַּחֲצִיר גִּגּוֹת שֶׁקֶדְמָת שָׁלָף יִבֹּשׁ". כשאנשים אלו אומרים בכוונה פרקי תהלים, ראוי שידעו שהם מקללים את עצמם!